

HANDLINGAR

RÖRANDE

POST- OCH TELEGRAFVERKENS FÖRENING.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG.
1881.

Innehåll.

Riksdagens und. skrivelse	Pag.	1—6.
Generalpoststyrelsens und. utlåtande	„	7—19.
Telegrafstyrelsens „ „	„	20—42.
Generalpost- och telegrafstyrelsernas gemensamma utlåtande och förslag till stat för en gemensam styrelse för post- och telegrafverken	„	43—80.
Direktionens för civilstatens pensionsinrättning skrivelse i fråga om telegrafpersonalens inträde i pensionsinrättningen	„	81—95.
Direktionens öfver telegrafverkets pensionsinrättning utlåtande i sistnämnda fråga	„	96—107.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

På grund af den omständighet, att i en senare tid inkomsten af postutvexlingen och telegrambefordringen icke lemnat tillgång till bestridande af post- och telegrafverkens utgifter, hvarföre till den årliga bristens betäckande befunnits nödigt att anlita bidrag af andra stats-

medel, har hos Riksdagen förslag blifvit väckt, det Riksdagen måtte hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla dels om åstadkommande af en utredning, huru, derest post- och telegrafverken komme att under en styrelse förenas, inkomster och utgifter för dessa verk kunde komma att ställa sig, dels ock att, om af en sådan utredning framginge, att en förening af omförmälda slag blefve med statens fördel öfverensstämmande, Eders Kongl. Maj:t måtte till näst sammanträdande Riksdag göra framställning om de båda verkens förenande under en gemensam styrelse.

Frågan om post- och telegrafverkens förening har förut vid särskilda tillfällen utgjort föremål för Riksdagens pröfning. Med anledning af en utaf Riksdagens revisorer gjord framställning anhöll nemligen Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1868, att, efter förutgången utredning af de fördelar och olägenheter, som kunde härflyta af post- och telegrafverkens förening under en gemensam styrelse, Eders Kongl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga förslag till en normalstat för postverket, hvilken stat, för den händelse att en förening af de båda inträttningarne befundes fördelaktig, äfven borde omfatta telegrafverket.

Sedan emellertid vid föredragning af detta ärende den 12 december 1869 Eders Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, funnit någon annan åtgärd i anledning af Riksdagens framställning icke då böra ifrågakomma än meddelande af det nådiga förklarande, att å de orter, der båda styrelserna funne sådant lämpligt, befattningarna såsom postexpeditör och telegrafstationsföreståndare vid inträffande ledighet finge hos samma person förenas, blef år 1871 vid regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel frågan om post- och telegrafverkens förening under en gemensam förvaltning ånyo till behandling upptagen af Riksdagen, som i skrifvelse den 10 maj samma år hemställde, att frågan om post- och telegrafverkens förening måtte komma under förnyad ompröfning, på det att, om föreningen af de båda verken vunne godkännande, ett organisationsförslag i sådant syfte måtte varda utarbetadt.

Efter det att med anledning häraf ett yttrande i ämnet till finansdepartementet afgifvits af dåvarande chefen för telegrafverket, fann likväl, under åberopande af omständigheter utaf mera tillfällig art, såsom att frågan om post- och telegrafverkens förening icke lång tid förut varit understäld Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, att sedan dess icke några förändrade förhållanden inträdt och att icke ens vid något af verken chefsplatsen vore för tillfället ledig, Eders Kongl. Maj:t den 3 november 1871 skäligt förklara, att någon åtgärd i anledning af Riksdagens ifrågavarande framställning icke påkallades.

Sedan emellertid genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 12 december 1869 tillåtelse lemnats att förena befattningarna såsom post-expeditör och telegrafstationsföreståndare, blefvo i nådig skrifvelse den 6 juni 1873 bestämmelser meddelade, åsyftande att så mycket som möjligt befrämja en dylik förening.

Det mål, som med förenämnda bestämmelser afsetts, synes dock endast i mycket ringa mån hafva blifvit uppnådt. Enligt hvad Riksdagen haft tillfälle inhemta, uppgår nemligen för närvarande antalet förenade postexpeditioner och telegrafstationer endast till fem; hvarjemte styrelserna för post- och telegrafverken fattat beslut, som dock ännu ej blifvit verkställt, om förening af ytterligare två post- och telegrafanstalter.

Då, redan vid tidpunkten för uppgörande af underdåniga förslag till lönerreglering för generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen, här ofvan omförmälda förhållanden gestaltade sig föga mindre ofördelaktigt än hvad för närvarande kan anses vara fallet, samt sålunda omständigheterna syntes gifva ökadt stöd åt det i Riksdagens åberopade skrifvelse den 10 maj 1871 uttalade antagande, att, så länge öfverstyrelsen för post- och telegrafverken icke vore gemensam, en mera omfattande förening af post- och telegrafanstalter svårligen skulle varda åvägbragt, hade af den för dessa ärendens behandling nedsatta komité blifvit i underdånighet hemställt, att, derest en sådan förening fortfarande ansåges önskelig, äfven till innehafvare af tjänster inom de begge styrelseverken måtte utsträckas föreskriften om skyldighet att underkasta sig den utvidgade och förändrade tjänstgöring, som af post- och telegrafverkens möjligen ifrågakommande förening under en gemensam styrelse kunde komma att härflyta; och blef denna framställning såväl af Eders Kongl. Maj:t som af Riksdagen bifallen.

Sammanställt med hvad genom nådiga brefvet den 6 juni 1873 blifvit stadgadt rörande åliggande för tjänstemännen vid postanstalt eller telegrafstation att åtaga sig tjänstgöring äfven vid förenad post- och telegrafanstalt, synes åberopade beslut knapt gifva anledning till annat antagande än att, i ena som i andra fallet, den åsigt redan gjort sig gällande, att en verklig och fullständig förening af post- och telegrafverken bör genomföras. Riksdagen anser sig emellertid icke böra underlåta att här nedan i ett sammanhang redogöra för de skäl, som under frågans föregående behandling blifvit vid olika tillfällen för och emot en dylik förening anförda.

Såsom skäl mot föreningen har blifvit åberopad den omständigheten, att mellan göromålen inom de begge embetsverken icke skulle finnas någon sådan likhet, att deraf kunde hemtas skäl till verkens

förenande under samma styrelse; men utom det att i många andra länder en mot denna uppfattning stridande åsigt gjort sig gällande, kan emellertid med fog anmärkas, att skriftliga meddelandens fortskaffande med telegraf eller post icke innefatta så olikartade bestyr, att ej åtskilliga andra förrättningar, som under de senare åren åt detta verk uppdragits, såsom att medelst postanvisning och postförskott bedrifva en mycket vidsträckt bankrörelse, besörja requisition af tidningar och tidskrifter med skyldighet att uppbära och redovisa prenumerationers afgifter m. m., måste anses mera främmande för den verksamhet, som ursprungligen tillhört postverket. Vidare har under frågans tidigare behandling blifvit anmärkt, att från förhållandena i främmande länder icke kunde hemtas något stöd för yrkandet på post- och telegrafverkens förening. Sålunda hade i de flesta andra länder, bland hvilka särskildt omförmålt Frankrike, Österrike, Spanien och Portugal, telegrafärendenas handläggning varit och vore fortfarande öfverlemnad åt en särskild administration, utan all sammanblandning med postverket. I Preussen, der ett försök gjorts med de begge verkens förening, hade desamma sedermera blifvit från hvarandra helt och hållet skilda, och i Norge ägde icke något samband rum i behandlingen af post- och telegrafverkens angelägenheter. Deremot bör likväl erinras, att under de senare åren en förening af post- och telegrafverken egt rum icke allenast i Frankrike, Österrike och Spanien, utan äfven i Storbritannien, likasom en dylik förening finnes genomförd i Belgien, Schweiz, Rumänien och Serbien, hvarförutom äfven för kamrarne i Portugal läres framlagts förslag i enahanda syfte; att äfven i Tyskland under de senare åren post- och telegrafverken blifvit ånyo och fullständigt förenade, samt att i Norge regeringen nyligen föreslagit vidtagande af anordningar, som afse att vidga kretsen af de ärenden, hvilka böra af den för post- och telegrafförvaltningen gemensamma personal handläggas.

Mot en likaledes yttrad tvekan, huruvida någon väsentlig besparing skulle vinnas genom den ifrågasatta föreningen, torde kunna erinras, att, enligt hvad erfarenheten ådagalagt, en dylik besparing kan åstadkommas genom förening af fullständig postanstalt med telegrafstation, och detta utan att i någon mån åsidosättes hvad af postanstalt eller telegrafstation kan och bör fordras. En mycket väsentlig förmån är också den, att sålunda minskas antalet af svagt, i många fall otillräckligt aflönade tjänstemän. En annan fördel särskildt för postutvexlingen torde ligga deruti, att å orter, der det finnes nödigt att bibehålla tvänne tjänstemän för den gemensamma post- och telegrafanstalten, således beredes ett i många fall förut saknadt tillfälle att åtminstone

vid större och viktigare posters afsändande och mottagande påkalla närvaro af tvänne tjenstemän, en förmån af så mycket större betydelse, som utan tvifvel en bland de största olägenheterna af det i allmänhet ringa antalet tjenstemän, som finnes vid postanstalterna i landsorten anstälde, är att söka i den omständigheten att, då innehållet af en ankommen post uppgifves icke hafva öfverensstämt med den posten åtföljande karta, någon bevisning icke alltid kan åstadkommas, huruvida de felande försändelserna antingen aldrig afgått från inlemningsorten eller blifvit under vägen förskingrade eller möjligen gått förlorade först efter ankomsten till adresspostanstalten; hvadan, och då stora penningremitter ofta åtfölja posterna, det måste vara i hög grad angeläget, att kontrollerna härvid så mycket som möjligt fullständigöras.

Vidare torde med anledning af ytterligare anmärkningar mot förslaget böra erinras, att, oberoende af förening med postanstalt, det redan före 1875 års utgång befunnits med telegrafverkets fördel öfverensstämmande, att till statstelegrafstationer förändra alla förut varande så kallade privattelegrafstationer, samt att den erfarenhet, som hittills vunnits i afseende å förenade post- och telegrafstationer, visserligen icke gifver anledning antaga, att en eller annan kommun skulle söka motsätta sig postens expedierande i lägenhet, som åt telegrafverket upplåtits, men att emellertid om, mot hvad rimligtvis kan antagas, någonstädes ett liknande yrkande skulle komma att framställas, något hinder icke synes böra möta därför, att — med samma rätt som hittills stationslokals tillhandahållande gjorts till vilkor för att en ort skulle beredas tillfälle till telegramvexling — äfven medgifvande att samma lokal må användas jemväl för postgöromålens bestridande fordras för fortsatt tillgodonjutande af omförmälda förmån; att den erfarenhet, som vunnits under mer än ett årtionde, väl torde få anses tillräckligt ådagalägga, att någon mera utsträckt förening af post- och telegrafanstalter icke är att påräkna ensamt på grund deraf, att post- och telegrafverken lyda under samma statsdepartement, ett samband, som icke synes vara egnadt att utöfva något synnerligt inflytande på sättet för användande af de begge verkens personal, helst det torde böra erkännas, att endast en för begge styrelserna gemensam chef kan äga sådan kännedom om ifrågavarande personal, som erfordras för att kunna bedöma, när genom förflyttningar, som af författningarna medgifvas, samt genom vidtagande i öfrigt af lämpliga åtgärder utväg kan beredas att genom samma person — vare sig han användes som föreståndare eller som biträdande tjensteman — få såväl post- som telegraf-tjenstgöringen bestridd, samt att, äfven om icke bibehållandet af särskilda styrelser för

post- och telegrafverken skulle verka hinderligt för en mera utsträckt förening af post- och telegrafanstalter, väl kunde uppstå någon tvekan om det lämpliga uti att i synnerlig mån befrämja upprättandet af gemensamma post- och telegrafanstalter, hvilka till *en* del skulle lyda under en styrelse och till *en annan* del under en annan styrelse, då, såsom äfven Riksdagen i skrifvelse den 10 maj 1871 erinrat, kontrollen öfver två olika verks kassor hos en och samma tjänsteman måste blifva ofullständig, såvida icke båda dessa verk hafva gemensam öfverstyrelse och bokföring.

Då de skäl, hvilka sålunda och i öfrigt blifvit anförda mot en sådan anordning, som förslaget afser, dels, till följd af flera i en senare tid inträffade förändringar, förlorat sin betydelse, dels icke synas vara af beskaffenhet att förringa vigten af de omständigheter, hvilka tala för genomförande äfven inom vårt land af en reform, som redan blifvit vidtagen inom de flesta andra länder med mera utbildadt kommunikationsväsen, får Riksdagen härmed i underdånighet anhålla om utarbetande och framläggande för näst sammanträdande Riksdag af ett sådant på post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse grundadt organisationsförslag, som i Riksdagens skrifvelse den 10 maj 1871 omförmäles.

Riksdagen framhårdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste Allernädigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter.

På första kammarens vägnar:

A. N. SUNDBERG.

Talman.

På andra kammarens vägnar:

OLOF WIJK.

Talman.

Stockholm den 12 maj 1880.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Under åberopande deraf, att de skäl, hvilka vid flere föregående tillfällen blifvit anförde mot post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse, dels till följd af flere i en senare tid inträffade förändringar förlorat sin betydelse, dels icke synas vara af beskaffen-

het att förringa vigten af de omständigheter, hvilka tala för genomförande äfven inom vårt land af en reform, som redan blifvit vidtagen inom de flesta andra länder med mera utbildadt kommunikationsväsen, har, i underdånig skrifvelse den 12 nästlidne maj, Riksdagen anhållit om utarbetande och framläggande för näst sammanträdande Riksdag af ett på post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse grundadt organisationsförslag;

hwarefter, genom nådig remiss den 28 i samma månad, Eders Kongl. Maj:t behagat anbefalla generalpoststyrelsen att i omförmälda ämne afgifva underdånigt utlåtande och förslag.

Bland de skäl, hvilka, vid föregående behandling af detta ärende, anförts till stöd för yrkandet på de bägge nämnda verkens förening, är den *besparing*, som derigenom skulle beredas statsverket.

Derest äfven framgent, såsom generalpoststyrelsen synes lämpligt, vidhålles den i nådiga brefvet den 6 juni 1873 uttalade grundsats, att — då hos samma person förenas befattningar, för hvilka löner eller arvoden äro uppförda å så väl postverkets som telegrafverkets stater — innehafvare af sålunda förenade befattningar i allmänhet icke bör ega uppbära mer än trefjederdelar af den å hvardera staten uppförda lön eller arvode,

måste i utgifterna å aflöningsstat uppkomma en årlig besparing, som — för så vidt efterhand kunde beredas tillfälle att, utan tillökning i biträdespersonalen, åt samma personer uppdraga befattningarne såsom föreståndare för post- och telegrafanstalterna å alla de orter, der postutvexlingen besörjes genom postexpedition och hvarest finnes statstelegrafstation, hvars sammanlagda antal afsända och mottagna telegrammer icke i medeltal öfverstiger tio om dagen — för statsverket beräknas komma att uppgå till..... kronor 14,062: 50,

samt enligt de upplysningar, som generalpoststyrelsen varit i tillfälle inhemta, kunde för telegrafverket antagas komma att belöpa sig till..... ,, 9,412: 50,
 sammanlagdt kronor 23,475: —,

under det att den årliga besparing å aflöningsstaternas anslag, som, genom förening af befattningarna såsom föreståndare för post- och telegrafanstalterna i Dalarö, Leksand, Ljusne och Säter, för närvarande uppkommer, inskränker sig

för statsverket till..... kronor 900: —
 och för telegrafverket till..... ,, 937: 50,
 tillsammans kronor 1,837: 50,

hvertill kan läggas någon minskning i utgift för hvardera verket till följd deraf, att inom hufvudstaden, å Ladugårdslandet och på Kungsholmen, post- och telegramutvexlingen besörjes af samma personal.

De platser i landsorten, å hvilka, vid förestående beräknings uppgörande, en förening af post- och telegrafanstalter antagits komma att ega rum, äro

Bollnäs, med ett antal nästlidet år afsända och ankomna telegrammer af tillsammans					3,437,
Ronneby	»	»	»	»	3,191,
Marstrand,	»	»	»	»	3,135,
Nordmaling,	»	»	»	»	3,126,
Sölvesborg,	»	»	»	»	2,911,
Sala,	»	»	»	»	2,832,
Torpshammar,	»	»	»	»	2,429,
Trollhättan,	»	»	»	»	2,316,
Borgholm,	»	»	»	»	2,216,
Nya Kopparberget,	»	»	»	»	2,185,
Hjo,	»	»	»	»	2,034,
Finspong,	»	»	»	»	1,958,
Gamleby,	»	»	»	»	1,919,
Öregrund,	»	»	»	»	1,919,
Mora,	»	»	»	»	1,889,
Ljusdal,	»	»	»	»	1,802,
Ulricehamn,	»	»	»	»	1,723,
Strengnäs,	»	»	»	»	1,705,
Norberg,	»	»	»	»	1,662,
Vernamo,	»	»	»	»	1,662,
Mönsterås,	»	»	»	»	1,643,
Råneå,	»	»	»	»	1,643,
Klintehamn,	»	»	»	»	1,597,
Valdemarsvik,	»	»	»	»	1,570,
Hedemora,	»	»	»	»	1,562,
Askersund,	»	»	»	»	1,507,
Kongsbacka,	»	»	»	»	1,433,
Lindesberg,	»	»	»	»	1,424,
Laholm,	»	»	»	»	1,355,
Mariefred,	»	»	»	»	1,351,
Grenna,	»	»	»	»	1,338,
Vaxholm,	»	»	»	»	1,321,
Avesta,	»	»	»	»	1,231,
Skenninge,	»	»	»	»	1,162,

Lilla Edet, med ett antal nästlidet år afsända och ankomna telegrammer af tillsammans					1,063,
Östhammar,	»	»	»	»	1,032,
Hvetlanda,	»	»	»	»	990,
Ludvika,	»	»	»	»	936,
Kongelf,	»	»	»	»	868,
Grisslehamn,	»	»	»	»	852,
Båstad,	»	»	»	»	846,
Trosa,	»	»	»	»	750,
Kisa,	»	»	»	»	725,
Lycksele,	»	»	»	»	706,
Onsala,	»	»	»	»	682,
och Borensberg,	»	»	»	»	640,
äfvensom i beräkningen ingått					
Ljusne,	»	»	»	»	3,024,
Dalarö,	»	»	»	»	2,871,
Leksand	»	»	»	»	1,132,
och Säter,	»	»	»	»	965,

å hvilka orter redan nu post- och telegrafanstalterna äro förenade.

Antagligt är att en dylik inskränkning i tjänstemannapersonalen kunde genomföras äfven å en och annan ort, der telegramantalet uppgår till något mer än tio om dagen, likasom icke torde möta oöfvervinnerliga svårigheter att vidtaga en liknande åtgärd jemväl å platser, der postutvexlingen besörjes genom postkontor.

Äfvenså lärer, genom post- och telegrafanstalters förenande, kunna beredas en icke så obetydlig minskning i utgifterna å förslagsanslagen till extra biträden m. m., hvilka anslag i nu gällande stater för de bägge verken uppgå till sammanlagdt 407,000 kronor.

Slutligen bör genom en sådan anordning, som af Riksdagen blifvit föreslagen, kunna i afsevärd mån nedsättas utgifterne för tjänstelokalers förhyrande, äfvensom för rummens städning, för bränsle och belysning m. m.

På frågans närvarande ståndpunkt saknas emellertid ledning för uppgörande af en sannolikhetsberäkning rörande beloppet af de besparingar, som, på grund af förenämnde omständigheter, må kunna åstadkommas.

Förutom de skäl, som hemtats från behofvet att så mycket som möjligt minska utgifterna för postutvexlingen och telegrafbefordringen, har till stöd för yrkandet på post- och telegrafverkens förenande också åberopats fördelen af att åstadkomma *en inskränkning i antalet*

svagt aflönade tjänstemän; ett skäl som, enligt generalpoststyrelsens uppfattning, icke minst förtjenar afseende.

Antalet civila tjänstemän i allmänhet har, under de senaste årtiondena, icke kunnat annat än i väsentlig mån ökas,

dels till följd deraf att, hufvudsakligen i förening med kronobrefbäringens upphörande, postinrättningen vunnit en högst betydlig utvidgning, under det att, samtidigt härmed, indragits de sportler, hvilka förut satt postförvaltarna i tillfälle att, till väsentligaste delen, sjelfva bekosta det för tjänstens bestridande erforderliga biträde,

dels ock med anledning deraf att staten öfvertagit å de flesta orter telegrambefordringen samt, inom en stor del af riket, äfven jernvägstrafikens besörjande.

Om från beräkningen uteslutas dels de centrala embetsverken i Stockholm, likasom hofrätterne i Jönköping och Kristianstad — hvilka embetsverks personal, genom de senare årens löneregleringar, i allmänhet undergått någon förminskning, på samma gång lönevilkoren för densamma förbättrats — dels ock jernvägsbyggnadsstaten, hvars anställning lärer få anses vara af mera tillfällig beskaffenhet,

så kan, med ledning hufvudsakligen af uppgifterne i statskalendrarne, men äfven på grund af i öfrigt tillgängliga officiella handlingar, beräknas att, medan vid 1854 års slut till omkring 2,320 uppgick antalet för verksamhet i statens tjänst inrättade civila befattningar inom riket, bland hvilka befattningar icke upptagas de, som innehades af lärarestaten eller af civila tjänstemän vid armén och flottan, likasom äfven städernas styrelsepersonal och tjänstemän ur räkningen uteslutas, så utgjorde vid nästlidet års utgång antalet af dessa befattningar omkring 3,360, hvilket för nämnda tidrymd af tjugufem år innefattar en tillökning af 1,040.

Till denna tillökning har postpersonalen bidragit med..... 230 —, deri *icke* inberäknade poststationsföreståndarne, hvilka i allmänhet på grund af kontrakt lemna det biträde, som för postutväxlingen af dem påkallas,

telegrafpersonalen, så vidt af tillgängliga handlingar rörande förhållandena år 1854 kunnat inhemtas, med 350 —
och jernvägstrafikstaten med 270 —,
tillsammans 850 —,

motsvarande nära 82 procent af tillökningen i dess helhet.

För så vidt nu den rörelse, som bedrifves af post- och telegrafverken samt af statens jernvägar, lemnade en afkastning, som gjorde det möjligt att bereda dem, som arbeta i dessa inrättningars tjänst, icke

allenast bröd för dagen utan äfven en i ekonomiskt afseende något så när tryggad framtid, skulle visserligen af tjänstemannapersonalens tillvext lika så litet vara att emotse någon olägenhet som, i allmänhet, detta kan blifva följden deraf, att ett enskildt, industriellt företag vinner en större utsträckning och därför behöfver använda en talrikare personal än tillförene.

Hvad post- och telegrafverken angår, har emellertid upprepade gånger blifvit af verkens styrelser vitsordad otillräckligheten, i flere eller färre fall, af den aflöning, som å nu gällande stater finnes uppförd. Det är också tydligt att, om jemväl ett ringare arvode kan lemna tillgång till bestridande af lefnadskostnaderna för en person, som, vid unga år befordrad till ordinarie befattning, endast en kortare tid innehaft densamma, förhållandet blir annorlunda beskaffadt om — efter tio eller till och med fjorton års tjänstgöring i samma grad men med en vexande hushållskostnad — tjänstemannen ser sina inkomster af den befattning han innehar inskränkta till belopp, som i medeltal icke öfverstiga

för postexpeditör i sjunde klassen	2,015 kronor,
för kontorsskrifvare af andra lönegraden	1,650 „ ,
för telegrafassistent af andra klassen	1,800 „ ,
och för telegrafist af andra klassen	900 „ .

Om inom andra allmänna verk och inrättningar, i en föregående tid, med en jämförelsevis ringa aflöning för de lägre gradernas tjänster, kunnat påräknas tillgång på fullt lämpliga och pålitliga personer till göromålsens bestridande, har utan tvifvel sådant i väsentlig mån berott derpå, att för ett stort antal af tjänstemännen utsigten till befordran utgjort en ersättning för de första årens otillräckliga aflöning.

Men i huru ringa mån en dylik utsigt förefinnes för post- och telegrafanstaltarnas tjänstemän lär få anses framgå deraf att,

medan antalet befattningar, som föreståndare för eller biträdande tjänsteman vid postanstalt, för hvilka aflöningen å stat belöper sig till 3,000 kronor eller derutöfver, uppgår till	51,
utgör antalet tjänster af ifrågavarande slag, hvilkas aflöning understiger nämnda belopp	353.

Och under det att vid telegrafanstalterne..... 28 platser aflönas med 3,000 kronor eller derutöfver, bestiger sig till 354 antalet dylika platser, för hvilka aflöningen uppgår till ringare belopp än sist nämndt är, utan att i beräkningen ingått de befattningar, för hvilka uppbäres arvode af anslagen till personalen vid inlemningsbyråerna i Stockholm och till föreståndare för telegrafstationer, hvilka endast någon del af året hållas öppna för allmänheten.

Och om äfven anmärkas kan, att olägenheterna af förenämnda omständighet i någon mån minskas derigenom att, hufvudsakligen inom telegrafverket, en stor del af de svagast aflönade befattningarne för närvarande innehafves af personer utaf qvinkön, hvilkas lefnadskostnad i allmänhet är mindre än männens, så kan sådant anses i väsentlig mån uppvägas deraf att, utöfver innehafvarne af här upptagne befattningar, så väl i postverkets som i telegrafverkets tjänst användes ett stort antal extra biträden, af hvilka säkert åtminstone en ej ringa del äfven påräknar befordran inom det ena eller det andra verket.

Att de tryckande näringsbekymmer och, i många fall, den skuldsättning, som af här ofvan omförmälda förhållanden framkallas, lätteligen måste komma att utöfva en menlig inverkan på sättet för tjänstgöringens bestridande, lärer knappt behöfva anmärkas. En omständighet, hvilken, vid skärskådande af denna fråga, också icke torde böra lemnas helt och hållet utan afseende, är att dessa olägenheter drabba tjänstemän, genom hvilkas händer dagligen gå penningesummor af mycket betydliga belopp, eller på hvilkas förtegenhet ofta utgången af stora och viktiga affärer kan bero.

Och om äfven anledning må anses förefinnas till den förhoppning, att en af rörelsens tillväxt föranledd tillökning i post- och telegrafuppbörden skall inom kort möjliggöra en af omständigheterna högt påkallad förbättring af aflöningsvilkoren för åtminstone någon del af den i fråga varande personalen,

så lärer svårigen äfven af en betydlig tillökning i trafiken kunna påräknas tillgång till beredande åt så väl postanstalternes som telegrafstationernes tjänstemän af en *sådan* löneförbättring, som kunde anses vara af verkligt behof påkallad, helst just post- och telegrafinrättningarnes egenskap af statsanstalter måste föranleda dertill att — i olikhet med hvad inom den enskilda industrien gemenligen i akt tages — inrättningarnes verksamhet efter hand utsträcket äfven till orter, hvilkas korrespondens måste blifva allt för obetydlig för att ej, under en lång följd af år, trafikinkomsterne skulle befinnas otillräckliga till betäckande af samtliga utgifterna för anordnande och underhållande af post- och telegrafförbindelse, men hvilka orter, för utvecklingen af sin rörelse och industri, hafva ett oafvisligt behof af tillfälle till direkt post- och telegramutvexling.

Måste nu i allmänhet statens intresse anses kräfva att, genom all den inskränkning i tjänstemännens *antal*, som af förhållandena medgifves, möjlighet beredes att tillförsäkra hvar och en af tjänstemännen en mot omfattningen och betydelsen af hans verksamhet svarande, för hans lefnadsbehof tillräcklig *aflöning*, så lärer väl mindre än någonsin

förekomma någon anledning till tvifvel rörande lämpligheten af ett dylikt; förfaringssätt, der fråga är om tjenstemän, hvilkas aflöning tydligen är otillräcklig för deras uppehälle, utan att likväl, med någon synnerlig grad af sannolikhet, kan påräknas en snar löneroglering af beskaffenhet att fullt tillgodose deras behof, och af hvilka tjenstemän de fleste hafva endast en ringa utsigt till befordran, och en stor del icke är af åliggande göromål, så upptagen, att ej tid kan finnas öfrigt för äfven annat arbete i statens tjenst; ett arbete, hvilket i öfrigt icke är mera olikartadt de göromål, som dem förut ålegat, än att i de flesta länder med mera utbildadt kommunikationsväsen man funnit lämpligt låta, så mycket som möjligt, genom samma personer besörja det arbete, som för det ena eller andra verket erfordras.

Om sålunda en till så många orter som möjligt utsträckt förening hos samma personer af befattningarne såsom tjenstemän vid post- och telegrafanstalt måste anses påkallas icke allenast af behofvet att minska utgifterna för de begge kommunikationsanstalterna, utan äfven af fördelen deraf, att på sådant sätt möjliggöres en afsevärd inskränkning i antalet svagt eller otillräckligt aflönade tjenstemän, hvartill kan läggas den äfven i Riksdagens skrifvelse åberopade fördelen af ökad kontroll i afseende å en del värdeförsändelser, som genom postanstalterna befordras,

så återstår att tillse, huru förvaltningen af de båda inrättningarne må böra ordnas, för att utsigt må vinnas att, i en icke allt för aflägsen framtid, post- och telegraf-tjenstgöringen må komma att, å alla de orter der sådant lämpligen ske kan, af samma personer besörjas.

Den erfarenhet, som i afseende å förening af post- och telegraf-tjenst vunnits efter utfärdandet af nådiga brefvet den 6 juni 1873, kan icke anses annat än bekräfta riktigheten af det i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 10 maj 1871 uttalade antagande, att, så länge icke öfverstyrelsen för post- och telegrafverken är gemensam, någon sammanslagning i större utsträckning af post- och telegrafanstalter svårigen skall varda åvägabragt.

Också har -- under åberopande af de i Eders Kongl. Maj:ts nådiga kungörelser den 1 november och den 6 december 1878 fastställda vilkor för åtnjutande af de generalpoststyrelsens och telegrafstyrelsens embets- och tjenstemän tillagda, förhöjda löneförmoner, äfvensom af förrberörda nådiga brefvet den 6 juni 1873 -- Riksdagen i remitterade skrifvelsen anmärkt, hurusom omförmälda beslut knappt gäfvit anledning till annat antagande än att, i ena som i andra fallet, den åsigt redan gjort sig gällande, att en verklig och fullständig förening af post- och telegrafverken bör genomföras.

Det olika sätt, hvarpå i allmänhet statsförvaltningen är ordnad inom de främmande länder, hvilkas post- och telegrafverk redan äro mer eller mindre fullständigt förenade, har naturligtvis icke kunnat annat än utöfva inflytande jemväl på bildandet af öfverstyrelserne för de bägge nämnda kommunikationsanstalterna. Hvad som för möjligheten att i dessa länder, inom en rimlig tidsrymd, åstadkomma en verklig förening af de bägge, en gång åtskilda post- och telegrafinrättningarne måste anses hafva varit afgörande, är emellertid — *icke* huruvida förvaltningen af verkens angelägenheter öfverlemnats åt en styrelse med ungefärligen enahanda embetsmyndighet som den, hvilken inom Sverige tillkommer de nuvarande särskilda styrelserna för post- och telegrafverken, eller om samma förvaltning blifvit anförtrodd åt en afdelning af ett eller annat ministerium — utan huruvida åt förvaltningen bereds en sådan enhet, som gjort det möjligt att, vid hvarje befordran eller förflyttning af tjänsteman, tillgodose lika så mycket posttjänstens som telegraftjänstgöringens kraf, utan att dervid lemna ur sigte statens intresse dervid, att antalet tjänstemän blefve så mycket som möjligt begränsadt.

Det är samma enhet i förvaltningen, som äfven inom Sverige anses erfordras för reformens genomförande, då, såsom i Riksdagens skrifvelse den 12 nästlidne maj anföres, ”endast en för bägge styrelserna gemensam chef kan ega sådan kännedom om i fråga varande personal, som erfordras för att kunna bedöma, när genom förflyttningar, som af författningarne medgifvas, samt genom vidtagande i öfrigt af lämpliga åtgärder, utväg kan beredas att genom samma person — vare sig han användes som föreståndare eller som biträdande tjänsteman — få så väl post- som telegraftjänstgöringen bestridd.“

Att åter, om post- och telegrafverkens angelägenheter skola handhafvas af en gemensam styrelse, denna styrelse bör ordnas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grundsatser, som i en senare tid gjort sig gällande i afseende å förvaltningen af andra allmänna verk och inrättningar inom riket, lärer icke vara något tvifvel underkastadt. Med denna uppfattning synes äfven öfverensstämma den åsigt, som i detta ämne uttalats i Riksdagens sist åberopade skrifvelse. Och redan under de första åren af telegrafinrättningens verksamhet, vid en tidpunkt då likvisst redan fanns åvägabragt telegrafförbindelse från Stockholm till Malmö, Göteborg och Grisslehamn samt åtskilliga mellanliggande orter, hade i underdånigt memorial den 23 november 1854 af telegrafverkets förste chef — den man, under hvars ledning inrättningen kommit till stånd och på kort tid vunnit en mycket stor utveckling — blifvit bland annat anfördt, att, sedan en gång anläggnings-

arbetena, hvilka antogos komma att företagas i flere riktningar inom landet, blifvit afslutade samt telegrafverket vunnit behöflig både utsträckning och stadga, »kunde och borde» enligt telegrafchefens förmenande, »ledningen af dess angelägenheter öfverlemnas åt postverkets öfverstyrelse».

Redan vid pröfningen af generalpoststyrelsens underdåniga förslag till postverkets stater för nästlidet år hade, den 4 januari 1878, af föredragande departementschefen Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet blifvit fästad derå, att antagligen inrättandet af en fjerde byrå inom postverkets styrelse förr eller senare blefve oundgängligt. Och, till förekommande af olägenheterna deraf att — intill dess antalet byråer hos postverkets styrelse kan varda förökadt — en stor del ärendens föredragning måste för längre eller kortare tid uppskjutas, har, jemlikt särskilda nådiga beslut, Eders Kongl. Maj:t behagat medgifva anställande hos generalpoststyrelsen af en adjungerad ledamot, hvilken under de fyra första månaderna af så väl innevarande år som hvarterdera af åren 1878 och 1879 biträdt med revisionsmålens föredragning.

Skulle nu, med afseende å det vexande behovet af ett dylikt biträde, aflöning varda å stat uppförd för ytterligare en byråchef samt, utom denne, i den nya styrelsen för post- och telegrafverken ingå de nu varande tre byråcheferne i generalpoststyrelsen och två byråcheferne i telegrafstyrelsen, hvarigenom den för de bägge kommunikationsanstalterna gemensamma styrelsen skulle komma att utgöras af en chef och sex byråchefer, anser generalpoststyrelsen fördelningen på byråerne af föredragningsärendena kunna hufvudsakligen ordnas på sätt här nedan omförmäles.

Af en byrå, *trafikbyrån*, skulle handläggas frågor rörande posterne fortskaffande och de öfriga ärenden, som angifvas i 47 § af den för generalpoststyrelsen den 5 december 1873 i nåder utfärdade instruktion.

Af en annan byrå, *tekniska byrån*, borde behandlas dels alla de ärenden, som finnas upptagne i 10 § 1 mom. af nådiga instruktionen den 1 november 1878, med undantag allenast för sådana, personalen rörande frågor, som kunde böra af kanslibyrån öfvertagas, dels ock frågor om postfartygens och posthusens underhåll samt beträffande konstruktionen af breffådor och stämplars med hvad mera, som kunde anses vara af beskaffenhet att hos föredraganden kräfva äfven tekniska insigter.

Af en tredje byrå, *kameralbyrån*, skulle handläggas, bland annat, alla frågor rörande uppbörd, förvaltning och redovisning af post- och

telegrafmedel, anskaffande och tillhandahållande åt vederbörande af postfrimärken, brevkort och frankokouvert samt inköp af sådana inventarier och förbrukningsartiklar, hvilkas anskaffande icke ansåges tillhöra tekniska byrån.

Till en fjerdre byrås, *revisionsbyråns*, föredragning skulle höra alla anmärkningsmål.

En femte byrå, som torde kunna benämnas *utrikesbyrån*, skulle ega dels föredraga alla från främmande länders förvaltningar och från de internationela byråerne i Bern ingående skrivelser, hvilkas antal utgjorde nästlidet år: i postärenden 920 och i telegrafärenden 235, dels ock att utarbete taxor för post- och telegrambefordringen samt meddela vederbörande alla de förändringar, som i taxebestämmelserna tid efter annan vidtagas.

Slutligen skulle af en sjette byrå, den så kallade *kanslibyrån*, handläggas alla sådana ärenden som icke tillhörde någon annan byrås föredragning, särskildt alla frågor om personalen, der icke lämpligt finnes att, åtminstone tillsvidare, af tekniska byrån behandlades den del af sistnämnda slags ärenden, som rörde tjänstemän och betjente vid telegrafstation, hvilken ännu ej blifvit med postanstalt förenad.

Med meddelandet af närmare bestämmelser rörande hänförendet till viss byrå af det ena och det andra slaget af ärenden, hvilka icke här ofvan blifvit särskildt omförmälde, torde lämpligen kunna anstå till dess att — i händelse beslut varder i nåder fattadt om post- och telegrafverkens ställande under en gemensam styrelse — nådig instruktion för denna styrelse kan varda utfärdad.

I sammanhang dermed lärer ock böra till pröfning upptagas frågan om fördelning på byråerne af de nu å hvardera verkets stat uppförde, styrelserna tillhörande tjänster af första och andra lönegraden.

Vid den skriftvexling, som i fråga om post- och telegrafverkens förening förut egt rum, har, i särskilda underdåniga skrivelser den 30 december 1867 och den 30 november 1868, chefen för telegrafverket sökt göra gällande den åsigt, att en för bägge verken gemensam chef icke skulle medhinna de olikartade och ansvarsfulla bestyr, som komme att honom åligga; hvadan ett åsidosättande af det ena eller andra verkets intressen vore att befara, derest icke särskilda sous-chefer eller åtminstone *en* sådan för ettdera af verken tillsattes.

Om också icke för en motsatt åsigt synnerligt stöd kan hemtas af jemförelsen med förhållandena i främmande länder, då verkligen i flera af dessa för post- och telegrafverkens gemensamma chef finnes att påräkna biträde af en eller två sous-chefer, hvilken omständighet,

i förening med det sätt hvarpå i öfrigt förvaltningen är ordnad, verkar derhän att uti ifrågavarande länder chefens för post- och telegrafverken tid icke upptages af en mängd bestyr af delvis underordnad betydelse, hvilka i vårt land chefen för de bägge omförmälda kommunikationsanstalterna svårigen skulle kunna undandraga sig,

så torde förenämnda svårigheter kunna i någon, om ock ej betydlig, mån minska derigenom att

dels, med fortgående på den i sådant afseende förut beträdda banan, åt vederbörande byråchefer öfverlemnades att, utan föregående föredragning inför den gemensamma chefen, handlägga ytterligare någon del af de till deras byråer hörande göromål, hvilkas behandling på sådant sätt icke befundes medföra någon olägenhet; en anordning som i sjelfva verket skulle låta chefen för tekniska byrå öfvertaga en icke så aldeles oväsentlig del af de bestyr, som kunde anses tillhöra en sous-chef för telegrafverket,

dels ock att öfvervakandet af det sätt, hvarpå post- och telegramvexlingen i orterne besörjes, samt träffandet af aftal om posternes fortskaffande varda underlättade derigenom att åt vissa af föreståndarne för gemensamma post- och telegrafanstalter uppdrages en sådan distriktchefsbefattning, som omförmäles i generalpoststyrelsens underdåniga skrifvelse den 25 augusti 1869 med förslag till allmän poststadga.

En dylik anordning lär dock ej böra ifrågakomma förr än å ett större antal orter kunnat åstadkommas förening af post- och telegrafanstalt.

Visserligen bör genomförandet af en sådan förening i väsentlig mån underlättas genom den i Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 6 juni 1873 meddelade befallning om intagande i fullmakter och konstitutorialer, som af generalpoststyrelsen eller telegrafstyrelsen utfärdas, af föreskrift om skyldighet för den, som till befattning vid post- eller telegrafanstalt befordras, att underkasta sig icke allenast den utvidgade och förändrade tjänstgöring, som af möjligen ifrågakommande förening mellan post- och telegraf-tjänst kan föranledas, utan ock den förflyttning till annan tjänstgöringsort, som kan varda honom ålagd.

Det är dock tydligt att — då under de senare åren både inom post- och telegrafverket en stor del befattningar blifvit med i allmänhet yngre personer besatta, samt också icke helt och hållet utan afseende kan lemnas anspråken hos dem, hvilka flere år tjänstgjort såsom extra biträden, att, om möjligt, bibehållas vid förrättandet af göromål, hvilka de hittills med ordning och noggrannhet besörjt — icke förefinnes skäl påräkna att annat än efterhand skulle kunna genomföras en sådan förening af post- och telegrafanstalter, som innefattade att å ett större

antal orter så väl postutvexlingen som telegrambefordringen skulle af endast *en* person besörjas; hvaremot naturligtvis icke något hinder kunde möta för träffande, utan synnerligt uppskof, af sådan anordning att — med bibehållande å en del orter tills vidare af ordinarie post-expeditör och ordinarie telegraftjensteman — post- och telegrafgöromålen förrättades i samma lokal, under iakttagande deraf att för arbetet i den ena inrättningens tjänst alltid borde, vid tillfälle af behof, kunna påräknas biträde af den andra inrättningens tjänsteman, så ofta denne icke derifrån hindrades af göromål i den inrättnings tjänst, han egentligen och ursprungligen tillhörde; en anordning, hvilken — till följd af den kändedom den är egnad att bibringa posttjenstemannen om telegraftjenstgöringen och telegraftjenstemannen om postgöromålen — bör efterhand öka antalet af de personer, hvilka kunna användas att ensamma handlägga alla de vid förenad post- och telegrafanstalt förekommande göromål.

Den gemensamma styrelsens för post- och telegrafverken uppgift skulle — derest Eders Kongl. Maj:t i nåder funne en dylik inrättning böra komma till stånd — det blifva att, jemte handläggning af alla de göromål, som nu tillhöra de särskilda verkens förvaltningar, söka verka för åstadkommande, så snart och så vidsträckt som omständigheterna det medgifva, af en fullständig förening mellan post- och telegrafanstalter.

Den i nåder remitterade handlingen återställes härjemte och generalpoststyrelsen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

WILHELM ROOS.

A. HÜBNER. C. H. WESTMAN. F. H. SCHLYTERN.

Stockholm den 24 juli 1880.

e. f.

Aug. Hagman.

Underdånigste memorial.

Efter det senaste Riksdag på anförda skäl i underdånig skrifvelse den 12 maj innevarande år hos Eders Kongl. Maj:t anhållit om framläggande för näst sammanträdande Riksdag af ett på post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse grundadt organisa-

tionsförslag, och generalpoststyrelsen till Eders Kongl. Maj:t inkommit med deröfver infordradt yttrande, så har Eders Kongl. Maj:t under den 17 nästlidne september behagat anbefalla jemväl telegrafstyrelsen att i berörda ärende afgifva underdånigt utlåtande och förslag.

Det torde tillåtas telegrafstyrelsen att, till frågans närmare be-lysning och utredning, få till en början framställa en kortfattad redogörelse öfver svenska telegrafverkets uppkomst och utveckling intill dess nu varande ståndpunkt.

Den elektriska telegrafan hade redan under några år varit i verksamhet inom åtskilliga främmande länder, deribland England, Frankrike och Tyskland, innan äfven inom Sverige uppmärksamheten började fästas derpå. År 1852 behagade Kongl. Maj:t gifva då varande chefen för topografiska corpsen och optiska telegrafinrättningen i uppdrag att uppgöra en plan till anläggning inom Sverige af sådana elektriska telegrafinier, hvilka "med hänsigt till så politiska och militära förhållanden som merkantila angelägenheter" ansåges mest behöfliga eller af största vigt att ega.

Efter det bemålde chef afgifvit underdånigt förslag, och det samma blifvit af Kongl. Maj:t i hufvudsakligaste delar gilladt, anlades år 1853 den första svenska elektriska telegraflinie mellan Stockholm och Upsala, och följande året utsträcktes denna linie å ena sidan till Grisslehamn och å den andra öfver Vesterås och Örebro till Göteborg samt vidare öfver Halmstad och Helsingborg till Malmö, hvarjemte en kabel nedlades i Öresund till förbindelses vinnande med de danska telegraflinierna. Under de följande åren utvidgades telegrafnätet betydligt, så att liniernas längd år 1859 uppgick till 476,25 mil med 68 stationer, år 1869 till 636,04 mil och 113 stationer, och år 1878 till 775,04 mil med 179 stationer, hvarefter intill nu varande tidpunkt någon ytterligare utvidgning af verket icke egt rum.

Kostnaderna för dessa anläggningar äfvensom för verkets underhåll hafva kunnat bestridas, utan att särskilda medel dertill behöft att af Riksdagen anslås, i det att de årligen erforderliga beloppen dels utgått från handels- och sjöfartsfonden, dels, och hufvudsakligast efter år 1869, anvisats från verkets egna öfverskottsmedel. Sammanlagda anläggningskostnaderna uppgingo vid 1878 års utgång till 5,701,909 kronor 80 öre, hvaraf 3,809,317 kronor 69 öre utgått från handels- och sjöfartsfonden samt återstoden, 1,892,592 kronor 11 öre, från öfverskotten å telegrafverkets årliga inkomster.

I sammanhang med telegrafnätets utvidgning uppväxte nya telegrafstationer, hvilkas inrättande i väsentlig mån underlättades genom det intresse, hvarmed det nya verket omfattades af allmänheten. Detta

intresse visade sig i början förnämligast genom kommunernas beredvillighet att utan anspråk på ersättning tillhandahålla erforderliga lokaler för stationerna. Telegrafverket har sålunda erhållit fria stationslokaler uti 78 af rikets städer och köpingar, hvarförutom 17 städer, hvilka icke varit i tillfälle att tillhandahålla sådana lokaler, lemna årliga bidrag till förhyrande deraf. — För inrättande af telegrafstationer i landsorterna har såsom vilkor blifvit af Eders Kongl. Maj:t föreskrifvet ej mindre tillhandahållande af erforderliga stationslokaler än äfven utgörande af vissa bidrag till den öfriga underhållskostnaden, för den händelse att den behållna portoinkomsten vid stationen icke uppginge till ett mot de beräknade årliga utgifterna svarande belopp. För hvardera af de under åren 1872—1875 inrättade mindre stationer är telegrafverket sålunda tillförsäkradt att med högst 400 kronor erhålla ersättning för hvad stationens behållna portoinkomst kan komma att understiga 1,000 kronor för år, och för de från och med år 1876 på kommuners eller enskildes framställning inrättade stationer är maximibeloppet af det tillförsäkrade bidraget höjdt till 500 kronor såsom fyllnad i en beräknad portoinkomst af 1,200 kronor.

Antalet af de telegrafstationer, för hvilka kommunerna hvarken lemna fria lokaler eller på annat sätt bidraga till underhållskostnaden, är för närvarande endast 11, hvaraf flertalet utgöres af förut varande så kallade privatstationer, hvilka med början af år 1876 förändrades till statstelegrafstationer.

Genom de bidrag från kommuner och enskilde, som sålunda kommo det stora flertalet af telegrafverkets stationer till del och hvarigenom en fördel blifvit svenska telegrafverket beredd, hvartill, så vidt telegrafstyrelsen har sig bekant, motsvarighet i samma utsträckning icke gifves inom annat land, har telegrafverkets utveckling i väsentlig mån underlättats och påskyndats; och det torde endast härigenom hafva varit möjligt, att detta verk kunnat utan årliga bidrag från statskassan underhållas, oaktadt inkomsten af telegramvexlingen i förhållande till liniernas utsträckning och stationernas antal varit betydligt mindre än i många af de länder, hvilkas telegrafbudgeter visa en årlig brist. Det torde derföre vara nödvändigt att tillse, att icke en rubbning i telegrafverkets nu varande organisation må vålla en för statsverket ofördelaktig förändring i afseende å de förbindelser, hvilka såväl städer som ett stort antal af landsortens kommuner iklädt sig för telegrafverket.

I den mån nya stationer tillkommit har naturligtvis antalet af tjänstemän ökats. För närvarande uppgår detta antal, med inberäkning af de vid styrelsen anstälde, till 409, hvaraf en betydande del utgöres

af qvinliga telegrafister. Redan år 1863 hade Kongl. Maj:t, för att tillmötesgå en af Rikets Ständer uttalad önskan, att tillfälle till anställning vid telegrafverket måtte beredas bildade ogifta qvinnor, hvilka hade svårighet att på annat sätt finna sin utkomst, meddelat telegrafstyrelsen tillåtelse att till föreståndare för mindre telegrafstationer antaga fruntimmer, som innehade för telegraftjensten erforderliga kunskaper.

Till följd häraf bereddes efter hand allt flere platser för qvinliga telegrafister, hvilka från och med år 1876 anställdes ej blott vid smärre stationer utan äfven vid sådana stationer af första och andra klassen, hvarest antingen, till följd af växande göromål, en tillökning i personalen funnits nödig, eller ock utbyte af manlig tjänst mot qvinlig kunnat ega rum.

För närvarande äro vid telegrafverket anställda 137 qvinliga ordinarie telegrafister, af hvilka 93 äro föreståndare för stationer af tredje klassen och de öfriga 44 tjänstgörande vid större stationer; och skulle sist nämnda antal, enligt styrelsens derom år 1876 afgifna underdåniga förslag, komma att ytterligare ökas i mån af den indragning, som vid ledigblifvande manliga assistenttjänster kan företagas.

Telegrafverkets personal eger en särskild pensionsinrättning, vid hvilkens bildande tjänstemännen frivilligt åtagit sig att till inrättningen årligen inbetala afgifter, som i förhållande till aflöning och deraf beroende pensionsbelopp äro icke obetydligt högre än dem, som utgöras af delegare i civilstatens pensionsinrättning. Enligt Riksdagens medgifvande och af Eders Kongl. Maj:t för så väl pensionsinrättningen som den särskilda enke- och pupillkassan fastställda nådiga reglementen utgå af telegrafverkets medel årliga bidrag till begge dessa anstalter.

Beträffande telegrafverkets styrelse har densamma intill 1878 års utgång utgjorts af en chef, biträdd af tvenne intendenten, sekreterare och kamererare samt i öfrigt erforderlig personal. Efter det emellertid äfven för telegrafstyrelsen en lönereglering, enligt samma grunder som för de fleste af statens öfriga förvaltande embetsverk, blifvit af 1878 års Riksdag antagen och derefter af Eders Kongl. Maj:t fastställd samt från påföljande år tillämpad, utgöres numera denna styrelse af en generaldirektör, såsom chef för telegrafverket, och två ledamöter, hvardera chef för sin byrå, medan den öfriga personalen består af 1 tjänsteman af andra och 10 tjänstemän af första graden, förutom biträdande ingenjörer och extra tjänstemän.

Af förestående korta skildring öfver svenska telegrafväsendets uppkomst och utveckling torde framgå, att det samma allt från dess

början utbildat sig såsom ett sjelfständigt statens embetsverk, för hvars underhåll icke från statens sida några kännbara uppoffringar varit erforderliga.

Ett bland de förnämsta skäl, som blifvit anförda för en förening af post- och telegrafverkens styrelser, är att, så länge öfverstyrelsen för nämnda verk icke vore gemensam, en mera omfattande förening af post- och telegrafanstalter svårigen skulle varda åvägabragt.

Detta skäl vore tvifvelsutän af stor vikt, om man blott åsyftade en så långt som möjligt utsträckt förening af post- och telegraftjänster, utan att jemväl taga hänsyn till tjänsternas beskaffenhet och möjligheten af deras samfälda skötande på ett fullt nöjaktigt sätt. Ty det ligger i sakens natur, att, då fråga uppstår om förening med annan befattning af sådan tjänst, som, för att kunna behörigen skötas, kräfver, att dess innehafvare uteslutande egnar sig deråt, svårigheter måste möta från styrelsen för det verk, hvars tjänstbarhet deraf närmast beröres.

En så vidt utsträckt förening af post- och telegraftjänster kan dock icke hafva varit afsedd, ty om ock dermed skulle vinnas en åsyftad minskning af tjänstemannapersonalen, skulle denna fördel i betydande grad förringas af den olägenheten, att antingen endera af sålunda förenade tjänster måste tillbakasättas, eller ock att ingendera af dem kunde på ett för allmänheten tillfredsställande sätt uppehållas. Med "en mera omfattande förening af post- och telegrafanstalter" torde derföre hufvudsakligen böra förstås en förening af alla mindre sådana anstalter, der den inskränkta trafiken gör det möjligt, att en och samma person utan åsidosättande af någondera tjänsten kan ensam uppehålla dem bägge.

Att emellertid en förening af dylika smärre befattningar icke med någon nödvändighet fordrar, att de lyda under samma styrelse, torde framgå bland annat deraf, att ett högst betydligt antal af de vid jernvägarnes stationer inrättade poststationer — för närvarande uppgående till 496 stycken, hvaraf 131 vid statens jernvägar — kunna förestås af jernvägstjänstemän, utan att någon olägenhet deraf försports eller det derföre blifvit ifrågasatt, att post- och jernvägsförvaltningarne borde ställas under en gemensam öfverstyrelse.

Förenade post- och telegrafanstalter voro vid innevarande års början: *tvänne* i Stockholm samt *tio* i landsorterna, hvarest postexpeditionerna i Dalarö, Leksand, Ljusne och Säter samt poststationerna i

Arholma, Berg, Byske, Hallstahammar, Horn och Viken blifvit sammanslagna med de å samma orter befintliga telegrafstationer. Sedermera har från den 1:sta sistlidne oktober jemväl postexpeditionen i Lindesberg blifvit under gemensam föreståndare förenad med telegrafstationen derstädes.

Om också, såsom telegrafstyrelsen blifver i tillfälle att längre ned närmare utveckla, en mera omfattande förening än hittills af mindre post- och telegrafanstalter låter sig utan olägenhet verkställa, så anser styrelsen likväl, att en så vidt utsträckt sammanslagning af fullständiga postanstalter och telegrafstationer, som af generalpoststyrelsen i dess underdåniga yttrande rörande förevarande ärende blifvit ifrågasatt, svårigen lärer kunna utföras utan att antingen tjensten blir deraf lidande eller ökad kostnad uppstår för statsverket.

Hos mången synes hafva gjort sig gällande den föreställningen, att, när antalet af de vid en och samma station afsända och ankomna telegrammer är mindre betydligt, expedierandet deraf bör kunna medhinnas och tillräcklig tid likväl återstå för tjenstemannen till skötande af postgöromål.

Häremot måste likväl erinras:

att bestyret med telegrammernas afsändande och mottagande icke låter efter godtfinnande jemt fördela sig på tienstgöringstimmarne; äfvensom

att telegrafisten ofta har stor svårighet att under telegrambefordringen på de ej sällan öfverfyllda linierna få afsända ett telegram, och att, derest denne tjensteman, upptagen af främmande göromål, icke är i tillfälle att begagna det ögonblick, då linien blir för honom tillgänglig, ett ytterligare, för korrespondenten menligt uppskof uppstår.

Första villkoret för en god telegraftjenst är *påpasslighet* vid apparaterna och ett skyndsamt besvarande af gifna signaler. Härpå ligger större vikt än den i telegraftjensten oinvidde i allmänhet torde föreställa sig. Hvarje dröjsmål härvid verkar nämligen hämmande på telegramexpeditionen icke allenast vid de tvänne stationer, mellan hvilka telegrafering skall ega rum, utan äfven vid öfriga stationer, som för sin korrespondens måste betjena sig af samma ledningstråd. Den tjensteman, som uraktlåter att egna en ständig uppmärksamhet åt de telegrafapparater, han har att sköta, kan på sådant sätt vålla ett försenande af telegramvexlingen, hvaraf verkningarna sträcka sig vida.

Det är med hänsyn till denna oafåtliga, äfven på de minsta stationer nödvändiga påpassning, som hos telegrafstyrelsen måste uppstå en välberättigad betänklighet, när fråga blir att åt telegrafstationsföre-

ståndare äfven uppdraga ombesörjandet af postgöromålen å samma ort, helst, vid försummelse i telegrafexpeditionen, posttjenstens åligganden lätt kunde såsom ursäkt åberopas och tvärtom.

Af det redan anförda torde framgå, huruledes det, för att icke båda tjenstebefattningarna skola gemensamt lida, är nödvändigt, så väl att å ingen ort en dylik förening åvägabringas förr än det blifvit utrönt, att den utan olägenhet kan ega rum, som ock att föreningen bör upphöra, om den i ett eller annat hänseende befinnes skadlig.

För denna åsigt henitar styrelsen ytterligare stöd af den erfarenhet, som i detta hänseende vunnits i Norge, hvarest post- och telegraf-tjenster började förenas flere år tidigare än i vårt land. Redan från år 1863 har nämligen derstädes ett antal post- och telegrafstationer varit ställda under gemensamme föreståndare, och år 1870 meddelades från marin- och postdepartementet, hvarunder post- och telegrafverken lyda, närmare föreskrifter angående dylik förening af tjenster. Enligt dessa bestämmelser borde sålunda förenade befattningar fördelas någorlunda lika mellan de bägge verkens tjenstemän, dock att företräde kunde gifvas telegrafstationsföreståndare vid förening med mindre postbeställningar, hvaraf inkomsterna icke öfverstege ett par hundra speciedaler årligen.

Antalet af de i Norge vid innevarande års början förenade post- och telegrafanstalter utgjorde 20, hvaraf 10 voro postexpeditioner och 10 poststationer ("postaabnerier"), förenade med telegrafstationer af olika klasser.

Nu mera har emellertid en annan uppfattning gjort sig gällande angående lämpligheten af en dylik förening, och norske telegrafdirektören yttrar härom i en officiel skrivelse af den 1 maj innevarande år följande:

"Forening af Post- og Telegraf-Expedition har imidlertid ikke efter senere Udtalelser i Stortinget, hvortil ogsaa Regjeringen har sluttet sig, været anseet som heldig, og er en af Grundene fra Regjeringens Side, at Indehaveren gjerne ikke skjötter begge Forretninger lige omsorgsfuldt, og er hertil paa Grund af indtruffet Tilfælde ogsaa kommen den Betragtning, at den forenede Befatning med Post og Telegraf giver Anledning ved Forfalskning af Telegrammer til at skjule begaaet Postsvig.

For Eftertiden vil Kombination af Post- og Telegrafanstalter ikke finde Sted, og ved de nu forenede vil ved intrædende Ledighed Postexpeditionerne blive fraskilt Telegrafbestillingerne."

Då en sådan åsigt kunnat göra sig gällande i Norge, der sträfvet att inskränka tjänstemännens antal och derigenom äfven utgifterna för telegrafväsendet varit så mycket naturligare, som det norska statsverket årligen fått vidkännas ett ganska betydligt bidrag för telegrafverkets underhåll, — så torde häraf kunna slutas, att olägenheterna af post- och telegraftjänsters förening måste hafva varit i ögonen fallande, innan stortinget velat uttala sig för upphäfvande deraf.

Det är emellertid icke telegrafstyrelsens afsigt att, med åberopande af Norges exempel och innan ännu hos oss en längre och vidsträcktare erfarenhet i denna fråga kunnat vinnas, afstyrka ett fortgående på den hittills beträdda vägen, att vid inträffande ledigheter och der sådant lämpligen kan ske åvägabrunga en förening af post- och telegrafanstalter, utan har styrelsen blott velat framhålla vigten af att vid dylik förening tillvägagå med nödig varsamhet, på det att de bägge olika slagen af tjänstgöring må dervid blifva behörigen tillgodosedda. Detta torde vara så mycket nödvändigare i fråga om förening under gemensam föreståndare af fullständig postanstalt och telegrafstation, som, äfven om dervid anställes särskildt biträde för postgöromålen, telegraftjänsten detta oaktadt icke alltid kan blifva behörigen tillgodosedd. För så vidt nämligen expedierandet af ankomna och afgående poster sker på en tid, då telegraftjänstgöringen pågår, och dervid erfordras närvaro af *tvänne* personer för vinnande af nödig kontroll öfver värdeförsändelsers postbehandling, lärer det ej kunna undvikas, att vid sådane tillfällen tjänstgöringen vid telegrafapparaterna blifver försummad. Den fördel, som en dylik förening af tjänster ansetts bereda postverket genom underlättande af berörda kontroll, skulle derföre i de flesta fall icke kunna vinnas utan genom telegraftjänstens tillbakasättande.

Om således en förening af postexpeditioner och telegrafstationer icke utan olägenheter för telegraftjänsten skulle kunna utsträckas till någon större omfattning, så torde deremot en förening af post- och telegrafanstalter lämpligen kunna åvägabrungas å de orter, der så väl postens som telegrafens verksamhet är af jmförelsevis mindre betydhet. Det synes derföre, som borde uppmärksamheten i främsta rummet riktas å en mera allmän förening af de mindre postanstalter, som benämnas poststationer, med telegrafstationerna å samma orter. För närvarande äro, såsom ofvan blifvit anfördt, endast sex sådane af de båda verkens stationer ställda under en och samma föreståndare; men en dylik förening borde utan svårighet kunna åstadkommas jemväl å nedan nämnda orter, der vid en hvar af telegrafverkets stationer hela antalet telegramexpeditioner endast undantagsvis uppgår till 2,000 om året och der, att döma efter de för ändamålet anslagna arvodena, post-

göromålen icke torde upptaga mera tid, än att de utan olägenhet skulle vid sidan af telegrafgöromålen kunna af telegrafstationens föreståndare bestridas. Sådana stationer äro följande:

Ortens namn.	Antal telegram- expeditioner	Arvode åt poststations- föreståndaren. Kr.
Bergqvara	1,437	180.
Bjästa	1,695	360.
Burgsvik.....	1,033	300.
Delsbo	1,150	360.
Figeholm	893	250.
Fjellbacka	1,470	360.
Furusund	1,777	480.
Fårösund	879	200.
Grangärde.....	947	400.
Husum	1,650	360.
Hästholmen	786	400.
Löfånger.....	1,129	360.
Mörbylånga	1,052	200.
Norra Degerfors	509	180.
Ottenby	937	300.
Ronehamn.....	1,255	200.
Sandhamn	2,183	200.
Skånör	662	240.
Skutskär.....	2,055	480.
Slite	1,686	200.
Surahammar	1,065	300.
Torekow	796	360.
Törefors	974	400.
Vifstavarf	1,032	400.
Åhus	1,166	300.
Åkersberg.....	602	300.

Härtill skulle kunna räknas Ankarsrum och Seffle, men som å dessa orter jemväl finnas jernvägsstationer, hvilkas föreståndare bestrida postgöromålen, torde någon förändring härutinnan, åtminstone för närvarande, icke böra ifrågasättas.

Å nyss uppräknade 26 platser äro postgöromålen för närvarande uppdragna dels åt någre tjänstemän vid tullverket, landsstaten och armén, dels åt enskilde personer, som icke äro tjänstemän; men antagligt är, att nämnda göromål, utan olägenhet vare sig för postverket eller

för telegrafverket, skulle kunna anförtros åt telegrafstationsföreståndarne, sedan dessa lemnats tillfälle att inhemta erforderlig öfning i posttjenstgöringen. Och torde härvid den omständigheten, att ifrågasvarande telegrafstationer nästan uteslutande förestås af qvinliga telegrafister, desto mindre böra utgöra något hinder, som redan förut ett icke ringa antal poststationer hafva qvinliga föreståndare, hvaraf några tillhöra telegrafverket.

I öfverensstämmelse med hvad telegrafstyrelsen här ofvan i underdånighet anfört, och, enär en förening af post- och telegrafanstalter, i vidsträcktare omfattning än hittills, af Riksdagen ansetts eftersträfvensvärd, men en allmännare sammanslagning af *postexpeditioner* och telegrafstationer i hvarje fall icke lärer kunna vidtagas inom en kort tidrymd, utan endast i mån af uppstående ledigheter,

föranlåtes telegrafstyrelsen att, för vinnande af en skyndsammare förening af åtminstone *några* bland de mindre post- och telegrafanstalterna, i underdånighet hemställa, huruvida icke föreskrift borde meddelas derom,

att å orter, der förutom statstelegrafstation jemväl finnes inrättad poststation, göromålen vid denna senare skola, så snart ske kan, uppdragas åt föreståndaren för telegrafstationen, för så vidt icke å samma ort äfven finnes jernvägsstation och det anses lämpligare, att dess föreståndare jemväl handhafver postgöromålen.

Beträffande den *besparing*, som ansetts kunna vinnas genom post- och telegrafverkens förening, torde först böra tagas i betraktande, huruvida någon nämnvärd sådan verkligen är att påräkna genom sammanslagningen af vissa post- och telegrafanstalter.

Enligt nådiga brefvet den 6 juni 1873 må *poststations* förenande med telegrafstation icke för de derigenom på en hand sammanslagna föreståndarebefattningarna medföra någon minskning i den aflöning, som deras innehafvare egt att dels å postverkets, dels å telegrafverkets stat åtnjuta;

hvaremot, då en *postexpedition* förenas med en telegrafstation å sådan ort, der samtliga göromålen vid den förenade anstalten anses i allmänhet kunna af *en* person bestridas, föreståndaren för en så beskaffad anstalt skall åläggas att afstå en viss andel, i allmänhet en fjerde-

del, af den lön eller det arvode, tjenstgöringspenningar deruti icke inberäknade, som enligt hvarterdera verkets stat skolat, der någon förening ej egt rum, utbetalas.

I allmänhet uppgå sjelfva lönerna för de postexpeditörs- och telegrafistbefattningar, hvilka blifvit till förening ifrågasatta, till sammanlagdt 1,500 à 1,800 kronor, hvaraf alltså fjerdedelen utgör 375 à 450 kronor.

Utgående från berörda nådiga föreskrift om löneafdrag vid post- och telegrafbefattningars förenande har generalpoststyrelsen i sitt underdåniga yttrande, rörande förevarande fråga, beräknat, att, för så vidt efter hand kunde, utan tillökning i biträdespersonalen, beredas tillfälle att åt samma person uppdraga befattningarna såsom föreståndare för postexpedition och telegrafstation å ett antal af 46 uppräknade orter, der båda dessa slags anstalter finnas iurättade, derigenom skulle vinnas en årlig besparing i aflöningen af tillsammans 23,475 kronor.

Häremot torde likväl böra erinras, att, enligt hvad erfarenheten visat, en förening af dylika tjänster i allmänhet icke låter verkställa sig med mindre än att i sammanhang dermed äfven göres *tillökning i biträdespersonalen*. Sålunda har det befunnits nödigt att, efter föreningen af post- och telegraf föreståndarebefattningarna i Leksand, Ljusne och Säter, för postgöromålens skötande å dessa orter anställa särskilda biträden mot arvoden, uppgående till sammanlagdt 1,500 kronor för år; och hafva således, enär afdragen å föreståndarnes sammanslagna löner utgjort 1,162 kronor 50 öre, utgifterna för personalen i sjelfva verket ökats med 337 kronor 50 öre utöfver hvad de belöpte sig till, medan nämnda post- och telegraf tjänster voro skilda. Äfven i Dalarö skulle den gemensamme föreståndaren ej kunna bestrida de båda befattningarna, derest ej, för telegrafstationens öppenställande hela dagen, derstädes under seglationstiden anställdes ett särskildt biträde. Vål har någon minskning i utgifterna för kontorshyra kunnat beredas postverket genom kostnadsfritt begagnande af telegrafstationernas lokaler, men det oaktadt torde, af nyss angifna skäl, ingen egentlig besparing på det hela hafva vunnits genom de hittills verkställda föreningarna af post- och telegrafanstalter. Det är derföre föga sannolikt, att ett i detta hänseende gynsamare resultat skulle kunna ernås genom en vidsträcktare förening af dylika tjänster, enär, såsom förut nämnts, göromålen i de flesta fall icke hinna ombesörjas af blott *en* person. Tvärtom är det antagligt, att den besparade fjerdedelen af bägge lönerna i allmänhet icke skulle blifva tillräcklig till ersättning åt erforderligt biträde.

En obestriddlig fördel af en dylik sammanslagning af tjänster

vore visserligen den, att en välbehöflig löneförbättring derigenom kunde beredas de tjänstemän, som blefve förordnade att förestå de förenade befattningarna, men härvid bör icke förbises, att denna fördel icke skulle komma dem tillgodo, hvilka deraf äro mest i behof, äfvensom att den indragning af personal, som blefve en följd af en dylik sammanslagning af tjänster, efter all sannolikhet skulle i främsta rummet träffa de qvinliga telegrafistbefattningarna samt sålunda inskränka den utväg till förvärf, som blifvit för qvinnan öppnad genom hennes anställning vid telegrafverket.

Att en förbättring i lönevilkoren för telegrafverkets personal är lika mycket af behof som af billighet och rättvisa påkallad, har telegrafstyrelsen vid afgifvande af förslag till utgiftsstater för de sistförflutna åren haft flere tillfällen att i underdånighet framhålla; men den löneförbättring, som genom en del telegraftjänsters förening med posttjänster skulle vinnas, vore emellertid för telegrafpersonalen i dess helhet af föga betydighet, alldenstund de tjänstemän, som deraf kunde komma i åtnjutande, utgöra endast en ringa del af hela personalen. Det kunde därför betraktas såsom en orättvisa mot det stora flertalet tjänstemän, i fall åtgärderna för beredande af löneförbättring komme att inskränkas till en efter hand skeende sammanslagning af vissa befattningar och deraf beroende tillökning i aflöningen för innehafvarne af sålunda förenade tjänster.

De af telegrafstyrelsen den 14 december 1876 och den 16 december 1878 afgifna underdåniga förslag till lönereglering för personalen vid telegrafverkets stationer afse att bereda samtliga tjänstemännen lönetillägg efter vissa tjänsteår, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de vid lönereglering för statens centrala embetsverk antagna grunder; och har i sammanhang dermed, på det att telegrafverkets utgiftsstater icke skulle blifva på ett i förhållande till dess tillgångar kännbart sätt förhöjda genom de ålderstillägg, som skulle tillkomma flertalet af personalen, styrelsen föreslagit indragning af omkring 50 manliga tjänster och dessas ersättande med lägre aflönade, hufvudsakligen för kvinnor afsedda telegrafistbefattningar.

Dessa löneregleringsförslag äro visserligen ännu beroende på slutlig nådig pröfning; men då Eders Kongl. Maj:t vid fastställandet af senaste årens utgiftsstater godkänt styrelsens på samma förslag grundade underdåniga hemställanden om vissa ledigvordna kommisarie- och assistenttjänsters indragning — hvarigenom under den tid, som förflutit sedan först nämnda underdåniga förslag afgafs, ett antal af 21 manliga tjänster redan kunnat utbytas mot qvinliga sådana samt en besparing af öfver 20,000 kronor i utgiftsstaten beredas — hyser

styrelsen den förhoppning, att den för telegrafverkets stationspersonal föreslagna lönereglering skall åtminstone till sina hufvudgrunder vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och i en nära framtid komma till genomförande.

Såsom här ofvan blifvit visadt, skulle den besparing i utgifter, hvilken genom vissa post- och telegrafanstalters förening ansetts kunna uppkomma, blifva af ganska ringa, om ens någon betydighet.

Huruvida åter genom de båda styrelsernas förening under en gemensam chef någon ekonomisk fördel skulle kunna beredas statsverket, lär förnämligast bero på den organisation, som den nya styrelsen skulle komma att erhålla. Enligt de grunddrag för en sådan organisation, som generalpoststyrelsen i dess underdåniga yttrande angifvit, skulle i sammanhang med chefsbefattningarnas förening vid den gemensamma styrelsen upprättas en ytterligare byrå utöfver de fem nu befintliga, af hvilka tre tillhöra generalpoststyrelsen och två telegrafstyrelsen. Under försättning att härigenom icke någon annan tillökning af personalen än af en ny byråchef blefve behöflig, skulle sålunda i aflöningsstaten vinnas en besparing, motsvarande skilnaden mellan en af nu varande chefslönerna och aflöningen för en byråchef. Som likväl den gemensamme chefens aflöning, i anseende till denne embetsmans vidtomfattande åligganden och dermed följande ansvarighet, torde komma att bestämmas till högre belopp än nu varande chefsaflöning, så minskas i förhållande dertill nyss berörda besparing.

Om emellertid en sådan organisation, af skäl som här nedan särskildt framhållas, icke skulle befinnas lämplig, utan det ansåges nödigt att, i sammanhang med indragningen af en chefslön, inrätta särskilda sous-chefsbefattningar, en för hvardera verket, är det antagligt att, i stället för besparing, snarare en tillökning i utgifter skulle derigenom uppkomma.

I hvarje fall torde således den ekonomiska fördelen af styrelsernas sammanslagning blifva af så ringa betydighet, att den icke bör kunna utöfva någon inverkan på uppfattningen och afgörandet af förevarande viktiga fråga i dess helhet.

Deremot lär, för bedömandet af frågans finansiela sida, särskildt böra tagas i öfvervägande, huruvida, i sammanhang med de bägge verkens förening, pensionsväsendet skulle kunna ordnas på sådant sätt, att icke staten finge vidkännas betydligt större uppoffringar för telegrafpersonalens pensionering än för närvarande, då telegrafverket har sin egen pensionsinrättning. Det synes nämligen vara en nödvändig följd af verkens sammanslagning, att pensionsväsendet äfven blefve gemensamt och att, till åstadkommande deraf, telegrafpersonalen bered-

des inträde i civilstatens pensionsinrättning, der poststatens personal redan är upptagen. Men enligt de beräkningar, som blifvit verkställda med hänsyn till ordnandet af telegrafverkets pensionsväsende, och hvarom närmare omförmåles i telegrafstyrelsens underdåniga memorial af den 31 oktober 1879, skulle telegrafpersonalens öfverflyttning till civilstatens pensionsinrättning, efter all sannolikhet, komma att erfordra icke obetydligt ökade bidrag från statsverkets sida.

Telegrafstyrelsen öfvergår nu till det egentliga föremålet för detta underdåniga betänkande, nämligen det af senaste Riksdag begärda *organisationsförslag*, grundadt på post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse.

Uti den underdåniga skrifvelsen härom finnes omförmäldt, huruledes inom flere af Europas länder post- och telegrafinrättningarna vore sammanförda under en gemensam förvaltning, hvadan det ansåges vara skäl att vidtaga åtgärder för införandet äfven inom Sverige af en dylik gemensamhet mellan dessa inrättningar.

Till en början torde derföre böra tagas i betraktande, huruvida och i hvad mån de organisationsformer för post- och telegrafstyrelser, som på senaste tiden blifvit inom åtskilliga länder antagna, kunna lämpa sig äfven för våra förhållanden.

Hvad först och främst beträffar de stora länderna England, Frankrike och Tyskland, så hafva post- och telegrafinrättningarna derstädes en så vidsträckt omfattning i jämförelse med dem i vårt land, att jemväl i administrativt hänseende dervid måste förete sig väsentliga olikheter. Sålunda bilda post- och telegrafverken i England och Frankrike särskilda statsdepartement, hvilkas chefer äro ministrar.

I *Tyskland* är post- och telegrafväsendet, som ingår bland de för hela tyska riket gemensamma statsinrättningarna, stäldt under högsta ledningen af en *statssekreterare*, hvilken i rang och embete är likställd med ministrarne. Ännu i början af innevarande år var derstädes styrelsen öfver post- och telegrafverken fördelad på tvänne stora afdelningar — "das General-Postamt" och "das General-Telegraphenamt" — med en särskild chef för hvardera afdelningen, men från den 1 sistlidne april har, på grund af ett kejserligt dekret, tillkommit en tredje afdelning, i sammanhang hvarmed det hela erhöill benämningen af "das Deutsche Reichs-Postamt", hvilket, förutom statssekreteraren jemte hans kansli, utgöres af:

I. Afdelningen,

omfattande *postaliska inrättningar*: anskaffning af dertill erforderlig materiel, inrättande af postanstalter, postkommunikationernas ordnande för den stora allmänna korrespondensen och tidningsväsendet, postbankrörelsen, uppgörandet af postreglementen, frågor rörande verdenspostföreningen, fördrag och afräkningar med främmande postförvaltningar och inländska jernvägar m. m.

II. Afdelningen

telegrafiska inrättningar: anskaffning af materiel, telegrafanstalters inrättande, telegramtrafikens ordnande och bedrivande, uppgörande af telegrafreglementen och taxor, telegrafiska postanvisningar, öfverenskommelser med främmande telegrafförvaltningar, telegrafiens utveckling, vetenskapliga frågor och rön, telegrafskola m. m., samt

III. Afdelningen

administrativa ärenden: lag- och författningsfrågor, post- och telegrafväsendets förhållanden till riksmyndigheterna och riksdagen, finansförvaltningen, utgiftsstaterna, kassa- och räknenskapsväsendet, postbankens förvaltning, pensions- och understödsväsendet, statistik med flera frågor.

Till dessa hufvudafdelningar, hvilka hafva hvar sin särskilda chef, höra 18 byråar. Dessutom lyda omedelbart under rikspostamtet, ehuru icke tillhörande någon af ofvan nämnda afdelningar, generalpostkassan, tidningspostbyrån, posttygkontoret samt telegrafapparatverkstaden m. m.

Dessa äro hufvuddragen af senaste organisation af styrelsen för tyska rikets post- och telegrafväsende; men antagligt är, att inom en ej aflägsen tid en ytterligare förening derutinnan skall komma att vidtagas, enär fråga lär vara å bane att under samma öfverstyrelse äfven förlägga förvaltningen af statens jernbanor.

I *Belgien* är likaledes införd en ny organisation för post- och telegrafverkens styrelser, som derstädes utgöras af:

A. Öfverstyrelsen:

- 1 generaldirektör med kansli, samt
- 1 generalinspektör med tekniskt biträde.

B. Direktionen för posttjensten:

- 1 direktör och
- 1 inspektör;

8 byråar med tillsammans
22 tjänstemän, förutom extra biträden.

C. Direktionen för telegraftjensten:

1 direktör och
1 inspektör;
5 byråar med tillhopa
16 ordinarie tjänstemän, samt dessutom
1 teknisk afdelning med dess chef och 6 ingenjörer.

Rörande ärendenas fördelning på byråarne torde det blifva för omständligt att ingå i en närmare redogörelse och här allenast vara behöfligt att omnämna, det post- och telegrafärendena äro i afseende å så väl tekniska som administrativa och kamerala frågors behandling åtskilda och, efter sin natur, hänförda till centralförvaltningens särskilda styrelseafdelningar.

Portugal är det land, hvarest, så vidt telegrafstyrelsen har sig bekant, post- och telegrafverken senast hafva undergått en förändrad organisation. Derstädes äro nämligen dessa verk jemte statens fyrinrättningar genom en författning af den 7 juni innevarande år ställda under en gemensam styrelse, med följande personal:

A. Öfverstyrelsen:

1 generaldirektör,
1 sekreterare,
1 kamererare,
1 kassör,
1 förrådsförvaltare,
1 ingenjör,
3 biträdande tjänstemän.

B. Postafdelningen:

1 inspektör,
2 afdelningschefer,
8 tjänstemän af 1:a klassen,
8 d:o af 2:a d:o ,
18 aspiranter af 1:a d:o .

C. Telegrafafdelningen:

1 inspektör,
2 afdelningschefer,
6 tjänstemän af 1:a klassen,

6 tjenstemän af 2:a klassen,
18 aspiranter af 1:a d:o.

Hvad som vid denna organisation torde vara att särskildt bemärka, är det stora antal tjenstemän, som äro anställda vid den nya styrelsen. Ensamt styrelsens telegrafafdelning upptager nämligen 33 tjenstemän, hvilka samtliga, äfven de så kallade aspiranterne, utnämnas af Konungen, och hvaribland sålunda icke de extra-ordinarie tjenstemännen äro inberäknade. Visserligen äro någre af desse tjenstemän afsedde för handläggningen af de ärenden, som röra fyrväsendet, men det oaktadt skulle en jemförelse mellan antalet tjenstemän vid den portugisiska telegrafstyrelsen och vid den svenska, som utgöres af 14 ordinarie embets- och tjenstemän, kunna gifva anledning till det antagandet, att Portugals telegrafväsende vore vida mer omfattande än det svenska, medan i sjelfva verket inom vårt land statstelegrafven med dubbelt så vidsträckta linier och ungefär samma antal stationer har att ombesörja en mer än dubbelt så stor telegramvexling som den portugisiska.

Det torde icke vara behöfligt att längre utsträcka redogörelsen för organisationen af post- och telegrafstyrelserna inom de länder, hvarest de båda verken blifvit ställda under en gemensam öfverstyrelse, helst som hufvuddragen af de olika organisationsformerna i allmänhet öfverensstämma i det hänseendet, att postens och telegrafens ärenden äro fördelade på olika afdelningar under särskilda chefer, med mer eller mindre vidsträckt embetsmyndighet.

En sådan organisation synes också vara den för våra förhållanden lämpligaste, enär,

förutom de allmänna skäl, hvilka tala för en sådan anordning, nämligen: att flertalet af ärenden, som röra tjensten och förvaltningen, äro för de begge verken så olikartade, att de icke utan olägenhet kunna sammanblandas; att, hvad särskildt beträffar telegrafärendena, dessa ofta fordra den skyndsammaste handläggning för att icke tjensten skall lida afbräck; samt att, äfven i de länder, der begge verken hafva en gemensam kassaförvaltning, det befunnits nödigt, att räkenskaperna öfver så väl kontanta medel som materiel lika som ock de statistiska uppgifterna i alla deras detaljer upprättas särskildt för hvartdera verket,

hos oss förekomma särskilda förhållanden, hvilka gifva nyssberörda allmänna skäl ännu större betydelse, såsom, bland annat,

att särskilda räkenskaper för telegrafverket äro så mycket behöfligare, som endast härigenom kan utrönas beloppet af de årliga

behållningarna af telegrafens verksamhet, hvilka medel väl fortfarande som hittills lära i främsta rummet böra användas till telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring, samt

att styrelserna öfver post- och telegrafverken hafva skilda embetslokaler och icke skulle utan betydliga kostnader kunna sammanföras i en gemensam byggnad, med utrymme jemväl för centraltelegrafstationen, med hvilken telegrafstyrelsen allt som oftast behöfver vara i omedelbar förbindelse.

Denna åsigt rörande den ställning, som telegrafstyrelsen bör intaga inom en för de bägge verken gemensam förvaltning, synes tillförene hafva varit delad äfven af generalpoststyrelsen, att döma af dess den 7 Januari 1868, angående redan då väckt fråga om post- och telegrafverkens förenande, afgifna yttrande, hvaruti förekommer följande slutmening:

“Skulle emellertid, dels till vinnande af besparing i utgifter, dels ock till åstadkommande af större enhet i förvaltningen, pröfvas böra i en framtid med styrelsen öfver postverket förenas äfven den öfver telegrafinrättningen, anser generalpoststyrelsen nödigt, att äfven här den närmare ledningen af telegraftjänstgöringen blefve uppdragen åt en särskild afdelningschef med ungefärligen enahanda embetsmyndighet som telegrafdirektörerna i Norge och Danmark tillkommer.“

Den norske telegrafdirektören har, såsom bekant, i det närmaste samma embetsmyndighet, som för närvarande tillkommer chefen för svenska telegrafverket, och lyder likasom denne direkt under chefen för det regeringsdepartement, till hvilket både post- och telegrafverken höra; och telegrafdirektören i Danmark innehar likaledes en temligen själfständig embetsställning, ehuru väl denna i vissa viktigare frågor och särskildt sådana, som böra underställas regeringen, har att göra anmälan hos generaldirektören för post- och telegrafverken, hvilken embetsman tillika är afdelningschef inom inrikesministeriet och såsom sådan behandlar alla frågor om offentliga arbeten samt vidare har öfverstyrelsen för statsjernbanetrafiken.

Generalpoststyrelsen har emellertid uti sitt senast afgifna underdåniga utlåtande angående förevarande ämne ifrågasatt en organisation af den gemensamma styrelsen öfver post- och telegrafverken, enligt hvilken denna skulle komma att utgöras af en chef och sex byråchefer.

Härvid förekommer emellertid:

att ensamt förvaltningen af postverket torde, för att på ett fullt tillfredsställande sätt kunna skötas, erfordra från chefens sida så mycken uppmärksamhet och omsorg, att denne — äfven under förutsättning att han innehade erforderlig kännedom om telegrafväsendet och dertill hörande, med postärendena i så många hänseenden olikartade angelägenheter — måste sakna tid och förmåga att derjemte utöfva det direkta chefskapet öfver telegrafverket;

att, då det i anseende till det stora antalet tjänstemän inom postverket allena, måste för dess chef vara med svårighet förenadt att förskaffa sig erforderlig personalkännedom för bedömande af de vid verket anstälde tjänstemännens duglighet och pålitlighet, det för samma chef torde blifva nästan omöjligt att derjemte inhemta kännedom om telegrafverkets personal, hvilken visserligen ej är så talrik som postverkets, men likväl uppgår till öfver 700 personer och i afseende å hvars tjänst-duglighet måste ställas särskilda fordringar på tekniska insigter och språkkunskap, hvilka för posttjensten icke lära vara nödvändiga; samt

att följaktligen en sådan organisation, hvartill för öfrigt motstycke saknas inom andra länder, icke torde erbjuda någon säkerhet för att telegrafverkets angelägenheter blifva inom den gemensamma styrelsen behörigen tillgodosedda.

Vidare anser sig telegrafstyrelsen vid sist nämnda organisationsförslag böra erinra, att, vid den nyligen genomförda organisationen af telegrafstyrelsen, åt chefen för dess tekniska byrå blifvit hänvisade så många och viktiga ärenden, hvilka förut handlagts af tvänne intendenten, att en ytterligare ökning i nämnde byråchefs göromål måste verka ytterst menligt på ärendenas skyndsamma behandling, hvadan det icke vore lämpligt att till samma byrå äfven öfverflytta en del ärenden, som uteslutande röra postverket.

Då exempel från främmande länder åberopats såsom ett bland skälen för införandet äfven i Sverige af en gemensam öfverstyrelse för post- och telegrafverken, så synes det som borde likaledes de i utlandet antagna allmänna organisationsformerna för en sådan styrelse — i synnerhet vid brist på all erfarenhet i detta hänseende inom eget land — med fördel kunna tjena till ledning vid uppgörandet af det förslag, hvarom nu är fråga. Härigenom förenklades dessutom uppgiften och underlättades öfvergången till den nya organisationen, alldenstund hela åtgärden kunde, åtminstone till en början, inskränkas till att, — med hufvudsakligt bibehållande af den nyligen fastställda regleringen för båda styrelserna i afseende å ärendenas fördelning på de särskilda byråarne — i stället för nu varande chefer insattes tvänne

souschefer, en för hvardera verket, samt öfver desse en generaldirektör, såsom chef för det hela. Huruvida i sammanhang härmed någon minskning i tjenstepersonalen å de särskilda afdelningarna kunde åvägbringas, är svårt att på förhand bedöma; men äfven i sådant fall skulle efter all sannolikhet genom en dylik organisation icke vinnas någon minskning i styrelsepersonalen på det hela, enär ett visst antal tjenstemän blefve erforderligt till bildande af den gemensamma chefens särskilda kansli.

Mot en sådan organisation torde måhända invändas, att mer än *en* souschef icke vore behöflig, enär generaldirektören kunde sjelf taga det direkta och omedelbara chefskapet öfver det större verket; men härvid möter den olägenheten, att genom en dylik anordning den nödiga jemnvigten i afseende å ärendenas behandling ginge förlorad, enär de angelägenheter, som rörde det verk, hvilket hufvudsakligen förvaltades af en souschef, antagligen icke af den gemensamme chefen kunde röna samma uppmärksamhet eller omfattas med samma intresse som det andra verkets ärenden, hvilkas handläggning måste, i brist af en särskild afdelningschef, af generaldirektören sjelf öfvervakas och hvarom han derföre måste taga en noggrannare kännedom. I händelse telegrafverket med en souschef skulle ställas under generalpostdirektörens högsta ledning på samma gång denne senare embetsman fortfarande direkt utöfvade chefskapet öfver postverket, blefve dessutom häraf följd, att först nämnda verk icke komme att stå i samma omedelbara samband med vederbörande regeringsdepartement som det senare verket. En fullständig likställighet emellan de bägge verken, såväl i detta som i andra hänseenden, torde emellertid vara berättigad, bland annat deraf, att de båda tvifvelsutan äro af lika stor vikt och betydelse för det allmänna.

Den ofvan angifna organisationen, enligt hvilken en generaldirektör och två souschefer skulle ställas i spetsen för den gemensamma post- och telegrafstyrelsen, har emellertid, jemförd med nu varande organisation, åtskilliga väsentliga olägenheter. Ärendenas afgörande skulle nämligen icke derigenom vinna någon större skyndsamhet, utan snarare fördröjas till följd af den ytterligare omväg, som sålunda uppkomme vid deras behandling. De särskilda afdelningscheferne skulle derföre antagligen, till underlättande af ärendenas gång, efter hand komma att, med generaldirektörens begifvande, utöfva en alltmer sjelfständig embetsverksamhet, och blefve sålunda i samma mån den gemensamme chefens embetsåtgöranden inskränkta, så att de samma slutligen måhända komme att hufvudsakligen omfatta endast sådana viktigare ärenden, hvilka i hvarje fall böra för slutligt afgörande underställas Kongl. Maj:ts

nådiga pröfning. Slutligen bör icke förbises, att en sådan förändring af styrelsernas organisation oundvikligen måste medföra ökade kostnader.

Enligt telegrafstyrelsens uppfattning vore derföre den i fråga satta förändringen icke fördelaktig, hvarken för det allmänna eller för någotdera af de begge embetsverk, som deraf närmast skulle beröras, men för den händelse, att denna styrelsens åsigt icke skulle vinna nådigt godkännande, och då det ålegat styrelsen att i förevarande ämne afgifva ej blott utlåtande utan äfven förslag, har telegrafstyrelsen ansett sig böra framställa den senast nämnda, inom åtskilliga främmande länder till sina hufvudgrunder antagna, organisationsformen såsom den lämpligaste för en gemensam styrelse öfver både post- och telegrafverken.

I sammanhang med förevarande fråga tillåter sig telegrafstyrelsen fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet deruppå, att, i händelse en centralisation af de förvaltande verken skulle anses önskvärd, flera skäl synas tala för att icke inskränka åtgärderna härför till tvänne förvaltningar med jmförelsevis så få beröringspunkter, som post- och telegrafverken, utan borde härvid hänsigt äfven tagas till en tredje förvaltningsgren, med hvilken telegrafverket har vida större gemenskap än med postverket, nämligen statens jernvägstrafik, hvaruti telegrafväsendet ingår såsom en vigtig beståndsdel.

Statens telegrafverk och jernvägar hafva nämligen gemensamma telegraflinier till en utsträckning af öfver 127 mil, hvilka liniers underhåll bekostas gemensamt af bägge förvaltningarna. Den för bägge verken erforderliga telegrafmateriel är hufvudsakligen af samma beskaffenhet. Emellan telegrafverkets och jernvägarnes stationer eger samfärd telegramvexling rum med tillämpning af samma reglementariska bestämmelser, taxor och öfriga föreskrifter, som gälla för statens telegrafverk. För utbildande af telegraftjenstemän vid statens jernvägar anlitas telegrafverkets undervisningsanstalter, i den mån utrymme der kan beredas. Ännu flera exempel på det samband, som eger rum emellan dessa båda verk, skulle kunna anföras.

Å andra sidan har statens jernvägstrafik äfven mycken gemenskap med postverket, som genom jernvägarnes tillkomst och storartade utveckling vunnit en så högst väsentlig lättnad vid utöfningen af sin verksamhet.

Det torde derföre med skäl kunna sägas, att inom den grupp af kommunikations-anstalter, som bildas af statens jernvägs-, post- och telegrafinrättningar, den förstnämnda står i ett mycket naturligare och närmare samband med hvardera af de bägge öfriga, än dessa senare sins emellan, och vill det fördenskill synas, som borde en organisation,

hvilken afsåge att åvägabringa större gemensamhet emellan likartade förvaltningsgrenar, för att vara fullständig, icke inskränkas till en förening under gemensam styrelse af post- och telegrafverken, utan äfven omfatta statens jernvägstrafik.

För att i korthet sammanfatta hvad här ofvan blifvit i underdånighet anfördt, så har telegrafstyrelsen dervid sökt ådagalägga:

att en förening i större omfattning än hittills af post- och telegrafstationer visserligen bör utan olägenhet kunna åvägabringas, men att, beträffande *postexpeditioners* förenande under gemensam föreståndare med telegrafstation å samma ort, svårigheter ofta uppstå derigenom, att en och samma person icke kan medhinna att på ett tillfredsställande sätt sköta båda befattningarna, och att anställandet af särskildt biträde föranleder större aflöningskostnader än då befattningarna äro skilda;

att någon besparing i utgifter antagligen icke kan vara att påräkna, hvarken genom ett större antal post- och telegrafanstalters sammanslagning eller genom de bägge verkens förenande under en gemensam styrelse; samt

att, om detta oaktadt en sådan förening anses böra ega rum, organisationen af den gemensamma styrelsen bör stödja sig på samma hufvudgrunder som i detta hänseende blifvit inom utlandet tillämpade, nämligen bildandet af tvänne särskilda afdelningar inom styrelsen, den ena för handläggningen af de ärenden, som röra postväsendet, och den andra för telegrafärendenas behandling.

Telegrafstyrelsen vågar slutligen, ur synpunkten af telegrafväsendets sanna intresse, framhålla önskvärdheten deraf, att den ofta återkommande frågan om telegrafverkets införlifvande med postverket måtte snart bringas till en afgörande lösning, — vare sig att telegrafverket anses böra bibehålla dess nuvarande ställning inom statsförvaltningen eller upphöra att vara ett sjelfständigt verk. Ty, ehuruval telegrafstyrelsen hyser den fasta öfvertygelsen, att statens telegrafverk skötes bäst under en egen styrelse, hvares ansvarige chef och ledamöter uteslutande kunna egna hela sin tid och alla sina krafter åt verkets vidmakthållande i fullt tjenstbart och tidsenligt skick samt dess ekonomiska förvaltnings ordnande på ett för statsverkets intresse ändamålsenligt sätt, så betvivlar styrelsen likväl icke, att ett så viktigt kommunikationsmedel som telegrafverket, äfven om det komme att arbeta

under förändrade administrativa former, hvilka för verkets fria utveckling icke vore de mest passande, skulle efter hand och i det allmännas eget intresse ånyo tillvinna sig en ställning, som bättre lämpade sig för arten af dess verksamhet. Men deremot är att befara, att ovissheten, huruvida en genomgripande förändring förestår i telegrafverkets organisation och dess personals tjänsteförhållanden, måste inverka hämmande på telegrafväsendets utveckling och menligt för telegrajtjensten i dess helhet.

Remisshandlingarna varda härmed i underdånighet återstälde.

Stockholm den 16 November 1880.

D. NORDLANDER.

AXEL AKRELL.

HERMAN UDDENBERG.

Carl Åkerlund.

Stormäktigste, Allernådigste Konung.

Sedan — med anledning af Riksdagens den 12 maj 1880 gjorda framställning om post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse — underdåniga yttranden i ämnet blifvit, på grund af särskilda nådiga befallningar, afgifna af generalpoststyrelsen den 24 juli och af telegrafstyrelsen den 16 november nästlidet år,

har, genom nådig remiss den 24 december samma år, Eders Kongl. Maj:t behagat från styrelserne för post- och telegrafverken infordra gemensamt underdånigt utlåtande, innefattande förslag

dels till stat för den i fråga satta gemensamma styrelsen för post- och telegrafverken,

dels ock till ordnande af de båda verkens pensionsväsende.

Med afseende å de olika meningar, som vid dessa ärendens behandling hos de bägge styrelserne gjort sig gällande, torde lämpligt befinnas att hvardera styrelsen särskildt i underdånighet redogör för de omständigheter, hvilka, enligt dess åsigt, böra vid dessa frågors bedömande vinna afseende.

Styrelserna anhålla då först få till behandling upptaga

frågan om stat för en gemensam styrelse för post- och telegrafverken.

a) *Telegrafstyrelsens yttrande:*

Telegrafstyrelsen, som i sitt underdåniga utlåtande af den 16 november sistlidet år redogjort för hufvuddragen af de organisationsformer för gemensam styrelse öfver post- och telegrafverken, hvilka förekomma inom de länder, hvarest dessa verk äro förenade, kan icke frångå sin dervid uttalade åsigt, att, — för den händelse en sammanslagning af post- och telegrafstyrelserna skulle befinnas ändamålsenlig äfven med hänsyn till de för svenska telegrafväsendet egendomliga förhållanden, hvarom närmare förmäles i förenämnda underdåniga utlåtande, — såsom hufvudgrund för organisationen af den för bägge verken gemensamma styrelsen bör antagas, att hvartdera verkets angelägenheter behandlas inom en särskild afdelning af samma styrelse.

Det synes nemligen ligga i sakens natur, att handläggningen af de i så många hänseenden olikartade ärenden, som tillhöra de särskilda verken, måste vinna ej mindre i skyndsamhet än äfven i noggranhet och fullständighet, i fall dessa ärenden behandlas på skilda afdelningar inom förvaltningen.

Ty om i främsta rummet hänsyn tages till det beaktansvärda förhållandet, att telegrafväsendet är af hufvudsakligen teknisk natur och att detsamma, endast några årtionden gammalt, kan anses ännu befinna sig i första stadiet af sin utveckling, hvilken likväl måste vara ständigt fortgående för att kunna motsvara tidens fordringar, så torde redan häraf följa, att telegrafverkets förvaltning bör vara så ordnad, att den

medgifver erforderlig frihet och sjelfständighet i afseende på verkets tekniska utveckling. Vidare bör tagas i betraktande, att äfven de telegrafangelägenheter, som icke äro af rent teknisk natur och hvilka för närvarande tillhöra telegrafstyrelsens administrativa byrå, äro till det öfvervägande flertalet af den beskaffenhet, att de icke utan olägenhet kunna sammanblandas med postverkets ärenden och handläggas på samma byråar som dessa.

Sålunda lärer, af skäl som redan blifvit anförda i telegrafstyrelsens förenämnda underdåniga utlåtande, räkenskaperna öfver såväl kontanta medel som materiel fortfarande böra upprättas särskildt för hvardera verket, emedan det endast på detta sätt kan blifva möjligt att hvar för sig bedöma de finansiella resultaten af post- och telegrafinrättningarnes verksamhet, hvilket, hvad särskildt beträffar telegrafverket, är af så mycket större vikt som åt Eders Kongl. Maj:t förbehållits rätt att för detta verks tidsenliga utveckling och förbättring använda de öfverskott, som å inkomsterna kunna uppstå; hvarförutom särskilda räkenskaper öfver telegrafstationernas portouppbörd äro behöfliga äfven af den anledningen, att endast på grund häraf kunna bestämmas beloppen af de bidrag, hvilka kommuner och enskilde förbundet sig att lemna telegrafverket, i händelse fyllnad i beräknade portoinkomster skulle blifva erforderlig.

Likaså torde det vara nödigt, att en särskild telegrafrevision bibehålles, enär granskningen af telegrammernas taxering och af redovisningen öfver portouppbörderna bör ske af telegrafverkets egna edsvurna tjänstemän, emedan dervid allmänhetens hela telegrafkorrespondens, hvilken telegrafverket är förpligtadt att hemlighålla, ligger i revisionens händer.

De ärenden, som röra telegrafverkets internationela förhållanden, äro äfven af väsentligt olika beskaffenhet med postverkets och fordra en fullständig specialkänedom ej mindre i de för den internationela telegramvexlingen gällande reglementen, än äfven rörande de emellan Sveriges och andra länders regeringar tid efter annan afslutade telegrafkonventioner och deklarationer samt emellan telegrafstyrelserna träffade särskilda öfverenskommelser. Utaf den mellan telegrafstyrelsen och främmande telegrafförvaltningar förda skriftvexling angående gemensamma telegrafangelägenheter framgår ock, att äfven inom de länder, der post- och telegrafverken äro stälde under en gemensam öfverstyrelse, dylika ärenden icke handläggas på samma byrå som de internationela postärendena, utan behandlas på den särskilda afdelningen för telegrafärenden.

Af hvad här ofvan blifvit i underdånighet anfördt torde framgå,

att icke blott de rent tekniska utan äfven de administrativa ärendena inom telegrafstyrelsen äro i allmänhet af den art, att de lämpligast böra handläggas af en särskild personal, enär en sammanblandning af dessa ärenden med postverkets antagligen icke kunde lända till någon förenkling eller minskning i göromålen samt deraf beroende inskränkning i personalen, utan snarare föranleda osäkerhet och dröjsmål vid ärendenas behandling; samt

att derföre inom en för post- och telegrafverken gemensam styrelse bör bildas en särskild afdelning för *postärenden* och en annan för *telegrafärenden*, hvardera under sin afdelningschef.

En sådan organisation synes ganska väl låta förena sig med den vid senast vidtagne reglering af styrelseverken införda byråindelningen, hvartill äfven inom utlandet finnes motsvarighet såsom till exempel i Tyskland, hvarest vid de särskilda afdelningarne af den gemensamma post- och telegrafförvaltningen äro anstälde embetsmän såsom "föredragande råd", hvilkas befattning är väsentligen likartad med byråchefernas inom svenska post- och telegrafstyrelserna. För öfrigt finnas äfven inom vårt land embetsverk, hvilka arbeta på skilda, i viss mån sjelfständiga afdelningar, och hvilkas styrelseform i öfrigt företer likhet med den organisation, som telegrafstyrelsen anser sig böra föreslå för den ifrågasatta gemensamma styrelsen öfver post- och telegrafverken, en organisation som dessutom skulle medföra den fördelen, att öfvergången dertill antagligen icke behöfde förorsaka någon skadlig rubbning i ärendenas nuvarande jemna gång.

För den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle anse en dylik organisation vara fördelaktigare än den nuvarande, torde i den nådiga instruktionen, som skulle komma att utfärdas för den gemensamma styrelsen, närmare bestämmas rörande omfattningen af den embetsverksamhet, som skulle tillkomma de nya afdelningscheferna. Telegrafstyrelsen antager emellertid, att ifrågavarande embetsmän skulle hvardera inom sin afdelning företräda generaldirektören vid afgörandet af alla sådana ärenden, hvilka icke ansåges vara af den vikt, att generaldirektören behöfde vid deras föredragning närvara och fatta beslut. Vid de tillfällen deremot, då förhandlingarne ledas af generaldirektören, vare sig att föredragningen sker endast inom den ena af styrelseafdelningarne eller vid gemensam session för de förenade verkens styrelse, skulle vederbörande afdelningschef eller bägge afdelningarnes chefer ingå såsom styrelseledamöter, med enahanda skyldighet att dervid uttala sin mening och med samma reservationsrätt som byråcheferna, under det att beslutanderätten ensamt tillkomme generaldirektören.

Hvad särskildt beträffar afdelningschefen för telegrafärenden, så

torde denne embetsman, till lättnad för byråcheferna, kunna med erforderligt biträde öfvertaga den direkta handläggningen och utredningen af sådana ärenden af större vikt, hvilka borde inför generaldirektören föredragas och som ansåges fordra en fullständigare utredning än byråchefernas af de löpande göromålen upptagna tid kunde medgifva. En likartad anordning borde äfven kunna vidtagas vid bestämmandet af de särskilda embetsgöromål, som skulle tillkomma afdelningschefen för postärenden.

Med afseende på den ställning de tvänne afdelningscheferna sålunda skulle komma att intaga inom den gemensamma styrelsen, såsom generaldirektörens närmaste män och ställföreträdare, torde desse embetsmän lämpligen böra erhålla benämningen öfverdirektörer och deras aflöning bestämmas till något högre belopp än byråchefernas, hvilken med inberäknadt ålderstillägg utgör 7,000 kronor. Telegrafstyrelsen har derföre ansett sig böra föreslå aflöningen för öfverdirektörerna till 7,500 kronor, hvaraf 5,000 kronor skulle utgöra lön, utan förhöjning genom ålderstillägg, samt 2,500 kronor tjänstgöringspenningar.

Beträffande antalet byråchefer vid den gemensamma styrelsen, äfvensom ärendenas fördelning på byråarna, anser sig telegrafstyrelsen icke böra ifrågasätta någon annan förändring i nu bestående förhållanden än den, som skulle föranledas deraf att, enligt hvad ofvan är nämndt, en del ärenden kunde öfvertagas till direkt handläggning af de nya afdelningscheferna. För så vidt emellertid det af generalpoststyrelsen anmälda behovet af ytterligare en byråchef icke kunde tillgodoses genom nyssnämnde anordning, kan från telegrafstyrelsens sida naturligtvis icke något vara att erinra deremot att antalet byråchefer för postärenden ökades till fyra.

Hvad slutligen vidkommer tjänstemannapersonalen och vaktbetjeningen, så anser telegrafstyrelsen likasom generalpoststyrelsen, att någon minskning i denna personal, hvilken redan genom den för föga mer än tvänne år sedan verkställda regleringen blifvit inskränkt till det för tjänstens behöriga skötande minsta möjliga antal, icke kan föranledas af de bägge styrelsernas förening.

Telegrafstyrelsen får i underdånighet bifoga ett förslag till stat för en gemensam styrelse öfver post- och telegrafverken, upprättadt i öfverensstämmelse med ofvan angifne grunder.*)

b) *Generalpoststyrelsens yttrande.*

Beskaffenheten af den aflöningsstat, som för en gemensam styrelse öfver post- och telegrafverken må böra i fråga komma, måste naturligtvis i väsentlig mån blifva beroende af den åsigt, som gör sig gäl-

*) Se pag. 79.

lande rörande ärendenas fördelning på byråerne och i fråga om antalet af de tjänstemän, som, på grund af nämnda fördelning, anses böra vid hvar byrå anställas.

I afseende åter på målens fördelning mellan byråerne måste i främsta rummet blifva bestämmande den omständigheten, huruvida, såsom telegrafstyrelsen påyrkar, särskilda sous-chefer för post- och telegrafärenden skola hos den gemensamma styrelsen anställas, eller om, såsom generalpoststyrelsen anser, styrelsen öfver de bägge verken kan och bör umbära dylika biträden.

Om i afseende å större allmänna verk och inrättningar, med ett betydligt antal underlydande tjänstemän och betjente, i en senare tid allt mera gjort sig gällande den förvaltningsform, som, med öfverlemnande af beslutanderätten åt en enda chef, hvilken innehar förtroendeembete, åt ledamöter, som endast efter ransakning och genom dom kunna afsättas, förbehåller reservationsrätt,

har sådant utan tvifvel sin grund i öfvertygelsen derom, att genom en sådan anordning vinnas på en gång enhet och kraft i förvaltningen samt säkerhet därför, att besluten blifva fattade efter det erforderlig öfverläggning i ämnet egt rum och utan att på desamma något obehörigt inflytande får göra sig gällande.

Skulle nu i förvaltningen insättas så kallade sous-chefer, borde också, vid de tillfällen då den ene eller andre af dessa sous-chefer företrädde generaldirektören, beslutanderätten tillkomma sous-chefen.

Det är emellertid tydligt att — derest, vid ärendenas handläggning, sous-chefen toge hänsyn ensamt till sin egen uppfattning af föreliggande förhållanden — besluten i många fall kunde komma att afvika från dem, som i likartade mål meddelats och framdeles kunde komma att meddelas af generaldirektören, och sålunda ginge förlorad den enhet i förvaltningen, som med skäl ansetts utgöra en bland de väsentligaste fördelar, hvilka erbjudas af en sådan styrelseverkens organisation, som här ofvan blifvit i underdånighet omförmäld.

Skulle åter, till förekommande af nämnda olägenhet, vid afgörandet af ärenden, hvilka af sous-chef handlades, denne anses böra taga till rättesnöre de åsikter, som veterligen förut i mer eller mindre likartade fall generaldirektören gjort gällande, eller de föreskrifter, som vid särskilda tillfällen kunde hafva blifvit af generaldirektören sous-chefen meddelade, så kunde också icke de skäl och de särskilda omständigheter, som under målens behandling möjligen blefve af föredraganden eller annan närvarande styrelseledamot anförde, komma att på afgörandet utöfva det inflytande, som vederborde Och obestriddigt

är, att sålunda månget ärende kunde komma att erhålla en mindre fullständig behandling än hvad af målets egen beskaffenhet påkallades.

Om slutligen sous-chefernes verksamhet antoges böra inskränkas till endast vissa, mindre viktiga ärenden, hvilka icke vore af den beskaffenhet att nödigt kunde anses, det desamma af verkens gemensamme chef handlades, så förekommer, enligt generalpoststyrelsens åsigt, vida mer anledning att, med fortgående på den förut inom så väl post- som telegrafförvaltningen beträdda vägen, anförtro dessa ärendens behandling åt vederbörande byråchefer, hvilka icke kunna sakna den för ändamålet erforderliga sakkunskap.

En sådan anordning öfverensstämmer äfven med hvad som eger rum inom styrelsen för statens jernvägstrafik, hvars öfverdirektörer, lika så väl som byråchefen, äro föredragande ledamöter i styrelsen och aldeles icke intaga en ställning, motsvarande den som tillkommer de särskilda sous-chefer för post- och telegrafförvaltningen, hvilka inom en del andra länder finnas anstälde; såsom tillräckligt framgår deraf att, lika litet inom trafikstyrelsen som inom generalpoststyrelsen eller telegrafstyrelsen, någon bland ledamöterna eger att, i generaldirektörens frånvaro, ensam afgöra ärenden, tillhörande en annan ledamots föredragning.

De fördelar, som — i andra länder, hvarest ärendena i annan ordning handläggas och reservationsrätt icke tillkommer vederbörande föredragande — man funnit sig kunna hemta af att inom större förvaltningar anställa särskilda sous-chefer, kunna, med afseende å underdånigst anförda omständigheter, i allmänhet icke hos oss vinnas genom uppförande å stat af embetsmän utaf i fråga varande slag. Det lär också knappt behöfva i underdånighet anmärkas, att en anordning, hvarigenom — med en sous-chef för hvardera verket — post- och telegrafärenden komme att å olika byråer handläggas, svårigen kunde anses egnad att främja den fullständigare sammansmältningen af post- och telegrafanstalter, utom det att, med särskilda sous-chefer för så väl post- som telegrafverken, kunde inträffa, att efterhand generaldirektörens embetsverksamhet komme att inskränka sig till ett mindre antal ärenden än som måste anses vara billigt och med verkens fördel öfverensstämmande.

Om af hvad häröfvan blifvit i underdånighet anfördt får anses framgå, att anställandet af särskilda sous-chefer för post- och telegrafärenden skulle i mer än ett hänseende medföra känbara praktiske olägenheter, så eger deremot generalpoststyrelsen anledning att icke såsom ööfvervinnerliga anse de svårigheter, hvilka telegrafstyrelsen synes an-

taga skola härflyta deraf, att post- och telegrafverken ställas under en gemensam styrelse utan att, i sammanhang dermed, hvartdera verket förses med en särskild sous-chef eller öfverdirektör.

Hvad först angår den omständigheten att, såsom af telegrafstyrelsen blifvit anmärkt, telegrafverkets förvaltning bör vara så ordnad, att den medgifver erforderlig frihet och sjelfständighet i afseende på verkets tekniska utveckling, så synes det generalpoststyrelsen som om — då, äfven enligt telegrafstyrelsens förslag, generaldirektörens röst skulle blifva afgörande i alla de ärenden, som komme att inför honom föredragas — det för telegrafverkets tekniska utveckling måste blifva af mycket ringa betydelse, huruvida föredragningen af en del ärenden komme att besörjas af en öfverdirektör eller af en byråchef. Någon anledning att, derest det senare alternativet antoges, befara någon olägenhet deraf, synes icke kunna finnas i annan händelse än att, genom verkens förenande under en gemensam styrelse, de den tekniska byråchefen åliggande göromål skulle ökas i en mån, som gjorde det för denne omöjligt att åt den tekniska utvecklingen egna all den uppmärksamhet, som vederborde.

För att förekomma en sådan olägenhet föreslår här nedan generalpoststyrelsen, att den nu varande personalen å den tekniska byrån måtte ökas med en tjänsteman af andra graden, likasom äfven att, derest erfarenheten skulle dertill föranleda, jemväl ytterligare förändringar i afseende å tjänstemännens fördelning på byråerna må få efterhand vidtagas.

Hvad angår den af telegrafstyrelsen gjorda anmärkning, att gemensam handläggning af postärenden och sådana ärenden, som nu till behandling förekomma å telegrafverkets administrativa byrå, skulle försvåras, bland annat, derigenom att, äfven efter verkens förenande, nödigt skulle befinnas att, för hvartdera verket, upprättades särskilda räkenskaper öfver så väl kontanta medel som materiel,

anser sig generalpoststyrelsen endast böra i underdånighet fästa uppmärksamheten derå, att äfven nu af postanstalterna afgifvas särskilda redovisningar:

för inkomsten af försålde frimärken, frankokuvvert och brefkort,
 för postanvisningsrörelsen mellan inrikes orter,
 för postanvisningar till och från utlandet,
 för postförskottsrörelsen,
 för förskrifna tidningar och tidskrifter m. m.,

samt, hvad en del postanstalter angår, äfven för afgifter, hvilka uppburits vid befordran af resande,

utan att på något sätt denna omständighet hindrar samtliga in-
 flutna medels ingående i en enda, postanstaltens kassa.

Enahanda blefve naturligtvis jemväl förhållandet, om, för gemensamma post- och telegrafanstalter, till förenämnda redovisningar komme äfven en för afsända telegrammer och för telegrammer, som å ankomstorten förutbetalats, samt möjligen ytterligare ännu en eller annan redovisningshandling. Huru många särskilda redogörelser, dels för postdels för telegrafuppörd, som emellertid sålunda må finnas behöfliga, lärer dock icke någon tvekan förefinnas, vare sig derom att samtliga de vid förenad post- och telegrafanstalt inflytande medel likasom de medel, som af anstalten utbetalas, utan olägenhet kunna sammanföras i en gemensam medelsräkning, hvilken till en för handläggning af så väl post- som telegrafärenden afsedd byrå insändes, eller derom att ett sådant tillvägagående är nära nog nödvändigt, för såvidt åstadkommas skall en sådan fullständigare kassakontroll, som i Riksdagens underdåniga skrivelser den 10 maj 1871 och den 12 maj 1880 omförmäles.

Hvad derefter vidkommer yrkandet på bibehållande af en särskild telegrafrevision, hvilken anordning skulle påkallas af omsorgen derom, att ej telegrammens innehåll må delgifvas andra än telegrafverkets egna, edsvurna tjänstemän, anhåller generalpoststyrelsen få i underdånighet anmärka, att äfven för närvarande inom postverket i allmänhet revisionsgöromålen varda, efter målens beskaffenhet, på personalen fördelade så, att i gemen en revisor sysselsättes med inrikes postanvisningsräkenskapen och med redovisningen för postförskotts-rörelsen, en annan med tidningsredovisningen o. s. v. Tydligt är dock, att om, af en eller annan anledning, en revisor skulle finnas kunna, utöfver de förut honom tilldelade göromål, handlägga äfven något ytterligare revisionsarbete, utan att derigenom hans krafter öfveranstängdes, någon tvekan icke bör möta träffandet af en sådan anordning. Skulle då följderna deraf blifva den, att någon tid telegramgranskning komme att verkställas jemväl af andra än de, som ursprungligen tillhört telegrafrevisionens personal, så synes dock icke en sådan omständighet böra gifva anledning till någon olägenhet. Derest nämligen förhållandena verkligen befunnos påkalla att i afseende å de tjänstemän, som användas till granskning af telegrafräkenskaperne med dertill hörande bilagor, ett undantag gjordes från de allmänna föreskrifterne i Eders Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 13 december 1878, angående upphäfvande af förut gällande stadganden om edsformulär för civile embets- och tjänstemän samt betjente m. m., lärer nämligen icke böra möta någon betänklighet att till samtliga tjänstemän inom en gemensam, post- och telegrafverkens revisionsbyrå utsträcka ett så beskaffadt undantagsstadgande.

Utan tvifvel måste, särskildt för den föreslagna utrikesbyråns chef, i väsentlig mån ökas antalet af de författningar, som vid handläggning af en del ärenden komme att tillämpas; hvarjemte ej bör förbises att, såsom telegrafstyrelsen anmärkt, de rörande telegrambefordringen träffade internationela aftal äro af väsentligen olika beskaffenhet med dem, som afse postutvexlingen. Tilläggas bör ock att, under en senare tid, beröringen med utlandet högst betydligt tilltagit.

Den tillökning i göromål, som blifvit följden häraf, måste dock anses i väsentlig grad uppvägas af den större enkelhet i afseende å taxeringsbestämmelserna och afräkningsväsendet i allmänhet, som föranledts dels af upprättandet af verldspostföreningen, dels ock af de allmänna internationela telegrafkonventioner, som under den senare tiden afslutats. Och ovedersägligt lär väl i allt fall böra anses, att bland embetsmän, som intaga en mot byråchefsbefattning svarande ställning, flertalet har att i sin embetsutöfning tillämpa ett större antal författningar än som i allmänhet kunde komma att läggas till grund för behandlingen af de ärenden, hvilka komme att af post- och telegrafverkens gemensamma utrikes byrå handläggas.

Generalpoststyrelsen har redan förut haft tillfälle fästa uppmärksamheten derå, att anställande hos en gemensam styrelse öfver post- och telegrafverken af särskilda sous-chefer eller öfverdirektörer med en embetsverksamhet, motsvarande den som i en del andra länder tillkommer chefernes så kallade "adjointer", föga öfverensstämmet med de grundsatser, som gjort sig gällande vid danandet af våra embetsverk. Och om äfven, då fråga är om ordnande af en gemensam styrelse öfver post- och telegrafverken, måste tagas hänsyn till tekniska förhållanden, som icke i afseende å andra styrelseverk på samma sätt göra sig gällande, och hvilka kunna medföra behof af undantagsstadganden,

så förekommer dock, enligt generalpoststyrelsens uppfattning, icke någon anledning att, der icke sådant af omständigheterna verkligen påkallas, åt denna styrelse gifva annan form än som för öfriga styrelseverk befunnits lämplig.

Icke heller kan den gemensamma chefens behof af någon lindring i det arbete, som komme att honom åligga, anses innefatta tillräckligt skäl att å de bägge verkens gemensamma stat uppföra en eller två sous-chefer, hvilkas aföning, med afseende å vigten af de göromål, som komme att åt dem anförtros, och i öfverensstämmelse med den åsigt, som i underdånig skrifvelse den 30 november 1868 blifvit af telegrafverkets då varande chef uttalad, säkerligen icke kunde bestäm-

mas till belopp, som understege hvad nu af telegrafstyrelsen blifvit i fråga stäldt, eller 7,500 kronor för hvardera.

Om sålunda en blifvande gemensam styrelse för post- och telegrafverken borde, likasom de nu varande särskilda styrelserna för dessa verk, bestå af generaldirektör och byråchefer, återstår att till skärskådande upptaga icke allenast den redan i generalpoststyrelsens underdåniga skrifvelse den 24 juli nästlidet år behandlade frågan om byråernes antal och de ärenden, som hufvudsakligen skulle af dem handläggas, utan äfven frågan om det antal tjenstemän, som borde vid hvar och en af dem anställas.

Byråernes antal har i senast åberopade underdåniga skrifvelse antagits och anses fortfarande böra blifva sex: en trafikbyrå, en teknisk byrå, en kameralbyrå, en revisionsbyrå, en utrikes byrå och en kanslibyrå.

Trafikbyrån, hvars verksamhet endast i ringare mån komme att röna något inflytande af postverkets förenande med telegrafverket, skulle ega att, såsom hittills, handlägga frågor rörande inrättande af nya postgångar samt utvidgande och omreglering af förut varande postförbindelser, sättet och villkoren för posternes fortskaffande, ordnande af postföringen å jernväg och med ångfartyg, tiderna för posternes afgång och ankomst samt de timmar, då postanstalterna böra hållas öppna m. m.

I byråns ordinarie tjenstemannapersonal, som å postverkets nu gällande stat är upptagen till

- 1 sekreterare
- 1 notarie och
- 1 aktuarie,

anses också icke för närvarande någon förändring böra ifrågasättas.

Tekniska byrån skulle ega att närmast öfvervaka telegrambefordringens behöriga gång, tillse att telegraflinierne och stationernas apparater befinnas i behörigt skick samt att erforderlig materiel finnes att tillgå så väl å stationerne som i verkets hufvudförråd, bereda frågor om inrättande af nya telegraafförbindelser samt om indragning eller ändring af förut befintliga, äfvensom att i allmänhet handlägga sådana hos styrelsen förekommande ärenden, för hvilkas behandling äfven tekniska insigter erfordras m. m.

Byråns personal, hvilken för närvarande utgöres af

- 1 öfveringenjör, tillika föreståndare för verkets undervisningsanstalter, till hvilken tjensteman aflöningen för omförmälde

föreståndarebefattning nu utgår och antages tills vidare böra utgå af anslaget för nämnda undervisningsanstalter, samt

1 förrådsförvaltare,

anses böra ökas med

1 sekreterare, hvilken för närvarande tillhör de begge telegrafbyråernas gemensamma kansli.

Dessutom borde, såsom hittills, få för byråns arbeten disponeras det å telegrafverkets stat uppförda särskilda anslag »till arvoden åt ingenjörer», 4,000 kronor årligen.

Till *kameralbyråns* handläggning skulle höra frågor rörande förvaltningen af post- och telegrafmedel, uppbördsväsendet i allmänhet, redogörarens uppbördsborgen, förhyrande af post- och telegraflägenheter, expensutgifter, betjentes beklädnad m. m.

Personalen skulle utgöras af

1 kamererare och sekreterare,

1 förvaltare af hufvudkassan,

1 förvaltare af frimärkesförrådet,

1 förrådsintendent samt

8 tjänstemän af första lönegraden, af hvilka sju, likasom kamereraren och sekreteraren, de två förvaltarne och förrådsintendenten, förut tillhört postverkets kameralbyrå och en tjänsteman varit å telegrafverkets stat uppförd.

Revisionsbyrån borde ega att handlägga alla de anmärkningsmål, hvilka förut skolat till behandling upptagas af generalpoststyrelsens kameralbyrå eller telegrafstyrelsens administrativa byrå.

Personalen åter anses böra utgöras af

8 revisorer, af hvilka fem nu tillhörande postverket och tre telegrafverket, samt ytterligare

2 tjänstemän af första lönegraden, bägge nu uppförda å telegrafverkets stat.

Till *utrikesbyrån* borde i allmänhet från generalpoststyrelsens kanslibyrå och telegrafstyrelsens administrativa byrå öfverflyttas föredragningen af de från främmande länders förvaltningar och från de internationela byråerne i Bern ingående skrivelser, taxeväsendet i allmänhet samt post- och telegrafstatistiken.

Byråns personal antages böra utgöras af

3 tjänstemän af första lönegraden, bland hvilka förut en tillhört generalpoststyrelsens kanslibyrå och två telegrafstyrelsen.

Kanslibyrån slutligen skulle ega att handlägga alla sådana ärenden, som icke vore att till någon annan byrå hänföra.

Personalen anses böra bestå af

1 sekreterare och

5 första gradens tjänstemän, alla nu tillhörande generalpoststyrelsens kanslibyrå.

Redan i generalpoststyrelsens underdåniga skrivelse den 24 Juli nästlidet år har blifvit anmärkt, hurusom med meddelandet af närmare bestämmelser rörande hänförande till viss byrå af det ena och det andra slaget af ärenden, hvilka icke i den underdåniga skrifvelsen blifvit särskildt omförmälda, lämpligen borde anstå till dess att, — i händelse beslut varder i nåder fattadt om post- och telegrafverkens ställande under en gemensam styrelse — nådig instruktion för denna styrelse kan varda utfärdad.

I öfverensstämmelse härmed hafva äfven endast i mera allmänna drag här ofvan underdånigst angifvits de ärenden, som, enligt generalpoststyrelsens åsigt, hufvudsakligen borde af de särskilda byråerna handläggas. Och styrelsen anser sig böra redan nu i underdånighet anmärka att, derest, vid organiserandet af en gemensam förvaltning af post- och telegrafärenden, till grund för ärendenas och de biträdande tjänstemännens fördelning på byråerna, i hufvudsaklig mån, lades det förslag, som här ofvan blifvit i underdånighet framställt, det synes styrelsen önskligt att tillfälle bereddes i nämnda fördelning efterhand vidtagna sådana jemkningar, som möjligen af vunnen erfarenhet kunde komma att befinnas påkallade.

För den händelse slutligen att, med ogillande af den åsigt, som af postverkets styrelse blifvit i ämnet uttalad, Eders Kongl. Maj:t funne att, i sammanhang med post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse, borde anställas särskilda sous-chefer för post- och telegrafverken, anser sig generalpoststyrelsen böra i underdånighet anmäla, att under sådana förhållanden styrelsen icke kunde ega något att erinra deremot, att, såsom af telegrafstyrelsen påyrkats, alla telegrafverket rörande ärenden komme att å särskilda byråer handläggas.

Då aflöningsstatens slutsumma måste komma att i väsentlig mån blifva beroende deraf, huruvida särskilda sous-chefer må komma eller icke komma att i en för post- och telegrafverken gemensam styrelse anställas, samt denna omständighet äfven kan komma att utöfva inflytande på beloppet af den aflöning, som må böra chefen för de begge verken tillkomma,

hafva i det förslag till stat, som härhos af generalpoststyrelsen underdånigst bifogas *), endast byråernes embets- och tjänstemän samt den för byråerna gemensamma vaktbetjeningen blifvit upptagne.

*) Se pag. 80.

Styrelserne anhålla nu få öfvergå till

frågan om ordnande af de begge verkens pensionsväsende.

Ända sedan den tid, då civilstatens pensionsinrättning trädde i verksamhet, har *postpersonalen* upptagits bland de stater, som tillhöra denna inrättning.

Och sedan många år tillbaka hafva å en särskild postverkets pensionsstat blifvit uppförde tjänstemän och betjente vid verket, hvilka uppfyllt de vilkor i afseende å lefnads- och tjänsteålder m. m., som i gemen medföra rättighet till pension å allmänna indragningsstaten.

Efter det att äfven postpersonalens aflöning blifvit fördelad i lön och tjänstgöringspenningar, hafva också de pensioner, som sålunda uppförts å postverkets pensionsstat, blifvit — i öfverensstämmelse med hvad som i afseende å pensionerne på allmänna indragningsstaten i gemen i akt tages — fastställda till belopp, motsvarande lönen; hvartill, der ålderstillägg egt rum, kommit den del deraf, som ansetts vara att till lön hänföra.

Hvad åter *telegrafpersonalen* angår, besörjes pensioneringen af densamma samt af dess enkor och barn utaf en år 1874 grundad särskild pensionsinrättning samt en följande år dermed förenad enke- och pupillkassa.

Tillgångar till bestridande af utgifterne för denna pensionering beredas hufvudsakligen:

dels genom årsafgifter, som af delegarne erläggas,
dels ock genom statsbidrag.

Årsafgifterna utgå

a) till pensionsinrättningen

af styrelseverkets personal och af all vaktbetjening med 3 procent, samt af linie- och stationspersonalen med belopp, vexlande mellan 5,2 och 6 procent af den pension, som skall vederbörande beredas,

b) till enke- och pupillkassan

af samtliga delegare med 3 procent af aflöningen.

Förenämnda afgifter till pensionsinrättningen och till enke- och pupillkassan kunna emellertid på grund af särskilda omständigheter — såsom då tjänsteman önskar att, på grund af tidigare inträde i statens tjänst, förr än i allmänhet medgifves komma i åtnjutande af pension; då befordran erhålles till högre löneklass, samt då delegare är eller varit gift och eger pensionsberättigad maka eller pensionsberättigadt barn — vardas i icke ringa mån förhöjde.

De här ofvan omförmälda *statsbidrag* utgå

a) till telegrafverkets pensionsinrättning

dels med 1,5 procent af telegrafverkets portoinkomst, såsom ständigt pensionsbidrag, dels ock med 3,5 procent af samma inkomst, såsom bidrag till pensioneringen endast för så lång tid, som åtgår till betalning af vissa retroaktiva afgifter för den i verkets tjänst före utgången af år 1874 anställda personal, samt

b) till telegrafverkets enke- och pupillkassa med 5,000 kronor årligen.

Då hvarken postverkets nuvarande tjänstemän och betjente lagligen kan fränhändas förmånen att vara delegare i civilstatens pensionsinrättning eller antagligt är, att flertalet af denna personal skulle finnas villig att från en dylik förmån afstå, utan att därför erhålla ett vederlag, som komme att kräfvä allt för stora bidrag af statsmedel,

hafva styrelserna funnit likställighet i pensionsvilkor för post- och telegrafpersonalen icke kunna lämpligen åstadkommas på annat sätt än att äfven telegrafverkets tjänstemän och betjente beredes inträde i civilstatens pensionsinrättning.

För att kunna bedöma i hvad mån de medel, som möjligen blefve för ändamålet disponibla, skulle lemna tillgång till bestridande af de utgifter, som blefve förenade med en dylik anordning, hade styrelserna hos direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning anhållit om uppgift å dessa utgifter, med tillkännagifvande derjemte att, till grund för de beräkningar, som kunde komma att i sådant afseende anställas, styrelserna ansågo böra läggas antagandet,

att i den *första* af de uti nämnda reglementet för civilstatens pensionsinrättning den 30 november 1877 omförmälda klasser komme att uppföras:

- byråchefer;
- i *andra* klassen:
 - den nu å telegrafverkets stat upptagne sekreterare samt telegrafdirektörer;
- i *fjerde* klassen:
 - de tjänstemän af första lönegraden, som nu äro anstälde hos telegrafstyrelsen, samt telegrafkommissarier af första klassen;
- i *femte* klassen:
 - telegrafkommissarier af andra och tredje klasserna;
- i *sjette* klassen:
 - telegrafassistenter;

i *sjunde* klassen:

telegrafister;

i *åttonde* klassen:

vaktbetjente, hvilkas lön uppgår till minst 500 kronor årligen, och

i *nionde* klassen:

vaktbetjente, hvilkas lön öfverstiger 200, men ej uppgår till 500 kronor om året.

Derjemte och då, enligt de reglementen, som blifvit i nåder utfärdade den 23 oktober 1874 för telegrafverkets pensionsinrättning och den 21 maj 1875 för telegrafverkets enke- och pupillkassa, personer af qvinnkön, hvilka äro i telegrafverkets tjänst anstälde, icke blifva delegare i sistnämnda kassa, samt de omständigheter, som föranledt härtill, äfven måste anses tala därför att i öfverensstämmelse härmed förfares, om och när telegrafpersonalen beredes inträde i civilstatens pensionsinrättning,

hade af styrelserna blifvit hemställt, att till grund för de beräkningar, som komme att för ofvanberörda ändamål uppgöras, måtte läggas förutsättningen, att de af nu i fråga varande personal, hvilka äro af qvinnkön, blefve delegare endast i pensionsinrättningen, men icke i enke- och pupillkassan, till hvilken senare de följaktligen också icke borde erlägga afgifter.

Slutligen hafva äfven styrelserna ansett de begärda beräkningarne böra utgå från antagandet,

dels att man eller qvinna, som är i telegraftjänst eller i förnad post- och telegraftjänstgöring anställd, och som uppfyllt de vilkor, hvilka i gemen berättiga till pension å allmänna indragningsstaten, skall komma i åtnjutande af en mot lönen svarande pension å post- och telegrafverkens stat,

dels ock att den, som till telegrafverkets pensionsinrättning inbetalat stadgad afgift, skall, der sådant påyrkas, bibehållas vid den sålunda förvärfvade pensionsrätt, utan skyldighet att ingå i civilstatens pensionsinrättning, hvilket deremot borde åligga en hvar af i fråga varande tjänstemän och betjente, som vinner ordinarie anställning vid verket eller befordran sedan, efter fullmäktiges för delegarne i civilstatens pensionsinrättning hörande, Eders Kongl. Maj:ts meddelat nådigt beslut i fråga om beredande åt telegrafpersonalen af delaktighet i nämnda pensionsinrättning.

I skrifvelse den 24 nästlidne februari, hvilken härhos underdånigst bifogas ^{*)}, har, till svar å ofvanomfördä framställning, direk-

*) Se pag. 81.

tionen öfver civilstatens pensionsinrättning meddelat, att, på grund af uppgjorda beräkningar, direktionen ansåge en summa af 695,000 kronor böra till pensionsinrättningens kassa erläggas, för att, från och med ingången af år 1883, telegrafpersonalen må vinna inträde i civilstatens pensionsinrättning och delaktighet i dess fonder.

Styrelserna anhålla i underdånighet få här nedan redogöra för de olika åsikter, som hos styrelserna gjort sig gällande äfven i fråga om pensionsväsendets ordnande.

a) *Telegrafstyrelsens yttrande.*

I likhet med generalpoststyrelsen anser äfven telegrafstyrelsen att, i händelse af post- och telegrafverkens förening, ett för begge verken gemensamt pensionsväsende svårigen lär kunna ordnas på annat sätt, än genom telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning, der postverkets personal varit upptagen allt sedan denna inrättnings tillkomst.

Telegrafstyrelsen har emellertid ansett nödigt att, innan styrelsen afgifver sitt underdåniga utlåtande i en för telegrafverket och dess personal så vigtig fråga, som upphäfvandet af dess nuvarande pensionsanstalter, till vinnande af en fullständigare utredning i detta ämne inhenta yttrande jemväl från direktionen öfver telegrafverkets pensionsinrättning, hvilket yttrande härjemte i underdånighet bifogas. *)

Det torde vara obestriddigt, att en af de hufvudsakligaste anledningarne till inrättandet af en särskild pensionsanstalt för telegrafverkets personal varit det erkända förhållandet, att denna personal, till följd af dess tjenstgörings beskaffenhet, i allmänhet icke kan vara tjenstbar ända intill den ålder, som gemenligen berättigar civile tjenstemän till erhållande af pension å allmänna indragningsstaten, samt att det fördenskull, med hänsyn till telegrafgöromåls behöriga skötande, är af stor vikt, att icke tjenstemännen af tvingande ekonomiska skäl förledas att i tjensten kvarstå utöfver den tid, då deras arbetskrafter, till följd af framskriden ålder, blifvit så betydligt förminskade, att telegrafverket icke längre kunde af deras tjenstgöring hemta någon verklig nytta.

Uti den nådiga propositionen till Riksdagen af den 17 april 1874 yttras, i fråga om inrättandet af en särskild pensionsanstalt för telegrafverket, bland annat följande:

“Vid öfvervägande af detta ärende har Kongl. Maj:t, då det förhållande, att den talrika personal, som är anställd vid telegrafverket, ännu är i saknad af all lagbestämd pensionsrätt, måste vara såväl för

*) Se pag. 96.

sjelfva telegraftjensten menligt, som för den dermed sysselsatta personalen i hög grad bekymmersamt, funnit det nu afgifna förslaget till bristens afhjelpande vara förtjent af synnerlig uppmärksamhet. De komiterade, som uppgjort förslaget, hafva sjelfva för sig till besvarande uppställt den frågan, huruvida ej den åsyftade pensionsrätten skulle lämpligast kunna telegrafpersonalen beredas genom verkets upptagande i civilstatens pensionsinrättning, men efter öfvervägande af alla på frågan inverkande omständigheter kommit till den öfvertygelse att, om ock icke andra hinder därför möta, ett sådant upptagande likväl är omöjligt under de förutsättningar, hvarifrån de komiterade funnit det vara i fråga om en pensionsinrättning för telegrafverket angeläget att utgå. I sjelfva verket inses ock lätteligen, att de pensionsbestämmelser, som blifvit uppgjorda efter de i civil tjänstgöring i allmänhet vanliga förhållanden, icke kunna göra tillfyllest för telegrafpersonalen, af hvilken en betydlig del måste egna sig åt den synnerligen ansträngande samt själs- och kroppskrafter tidigt förslitande tjänstgöringen vid telegrafapparaterna med dervid ofta förekommande natttjänst. En sådan tjänstgöring måste i afseende på lefnads- och tjänsteålder kräva helt andra villkor för pensionsrättens inträdande än som för civile tjänstemän i allmänhet kunna anses billiga, och Kongl. Maj:t kan därför, i betraktande af de särskilda förhållandena vid telegrafverket, icke annat än finna det vara lämpligt att, likasom nyligen skett för jernvägspersonalen, en särskild pensionsinrättning äfven för telegrafpersonalen bildas.“

Denna nådiga proposition blef, i hvad den rörde bildandet af en särskild pensionsinrättning för telegrafverket, antagen af Riksdagen, som utan erinran beviljade de för detta ändamål begärda anslag.

Häri genom hafva således begge statsmakterna erkänt behovet af att personalen vid statens telegrafstationer pensioneras tidigare än vid den ålder, som för civile tjänstemän i allmänhet berättigar till pension å allmänna indragningsstaten, och med pensionsbelopp, som bättre förslå till bestridande af oundgängliga lefnadskostnader, än förhållandet är med de från civilstatens pensionsinrättning utgående pensionerna.

Denna princip anser telegrafstyrelsen vara af stor vikt att fortfarande vidhålla, enär telegrafverkets tjänstbarhet är i hufvudsaklig mån beroende derpå, att personalen må kunna omsättas innan dess arbetskrafter blifvit alltför mycket förminskade. Men på samma gång som styrelsen ansett för sin pligt, att vid bedömandet af förevarande pensionsfråga i främsta rummet taga hänsyn till telegrafverkets sanna intresse, har styrelsen ej kunnat underlåta att derjemte äfven taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån den ifrågasatta förändringen i

pensionsväsendet skulle kunna vara fördelaktig särskildt för telegrafpersonalen eller åtminstone för någon del af densamma.

Vid första betraktandet af denna fråga kan det förekomma såsom en fördel för personalen att erhålla en nedsättning i de årliga pensionsavgifterna mot det att pensionsbeloppen minskas i ungefär samma proportion, allt under det tjenstemannen blefve tillförsäkrad att, derest han i tjensten qvarstår tillräckligt länge, slutligen erhålla en pension, motsvarande den senast åtnjutna lönen.

Beträffande den vid telegrafverkets styrelse anställda personal, som, äfven med nuvarande pensionsväsende och dermed följande drygare pensionsavgifter än i civilstatens pensionsinrättning, icke blifver pensionsberättigad förrän vid i allmänhet samma ålder, som medför pensionsrätt å allmänna indragningsstaten, så torde det icke vara tvifvel underkastadt, att den ifrågasatta öfvergången till sistnämnda inrättning skulle vara fördelaktig.

Något annorlunda ställer sig deremot förhållandet i fråga om telegrafverkets stationstjenstemän, hvilka utgöra det ojemförligt öfvervägande antalet af hela telegrafpersonalen, och då telegrafstyrelsen haft anledning hysa tvekan, huruvida den förevarande förändringen i pensionsväsendet skulle äfven för stationspersonalen vara önskvärd, har det varit för styrelsen så mycket angelägnare att angående denna fråga inhemta yttrande från direktionen öfver telegrafverkets pensionsinrättning, i hvilken direktion flertalet af ledamöterna äro utaf fullmäktige för delegarne i pensionsinrättningen invalda och således kunna anses inom direktionen närmast representera stationspersonalens intressen.

Uti nämnde yttrande uttalar direktionen, på anförde grunder, den åsigt, att den nuvarande telegrafpersonalen, om, oaktadt de betänkligheter, som i sådant afseende kunna vara för handen, en öfvergång till annat pensionsväsende skulle ega rum, borde få åtnjuta frukterna dels af förut erlagda dryga pensionsavgifter, dels af den besparing, som kan hafva uppstått, och detta på sådant sätt, att de pensioner, som civilstatens pensionsinrättning lemnar, kunde för de vid öfvergångstillfället befintliga delegarne i telegrafverkets pensionsanstalter utfyllas till närmare öfverensstämmelse med de pensionsbelopp, hvartill nämnda delegare förut äro berättigade.

På annat sätt torde ock i sjelfva verket den ifrågasatta förändringen i telegrafverkets pensionsväsende svårligen kunna låta förena sig med såväl telegraftjenstens fordran på en fullt användbar personal, som äfven telegraftjenstemännens berättigade anspråk på att icke genom förändrade pensionsbestämmelser blifva försatte i en ofördelaktigare

ställning i afseende å pensionsvilkoren, än den som för närvarande är denna personal tillförsäkrad.

Det af bemälda pensionsdirektion i fråga ställda sättet att vid pensionsförändringens genomförande tillgodose såväl telegrafverkets som dess personals intressen medelst beredande af fyllnad i de pensioner, som från civilstatens pensionsinrättning kunde komma att utgå till telegrafverkets stationspersonal, synes därför förtjena allt afseende; men, på det en sådan åtgärd fortfarande skulle kunna blifva för telegrafverket gagnande, borde den ej inskränkas till allenast den personal, som vore i telegraftjänst anställd vid sjelfva öfvergångsperioden för inträdet i civilstatens pensionsinrättning, utan äfven omfatta den personal, som efter denna tidpunkt vunne ordinarie anställning vid statens telegrafstationer.

Pensionsväsendets ordnande på sådant sätt skulle dessutom äfven ur ekonomisk synpunkt blifva för statsverket fördelaktigt, enär derigenom kostnaderna för telegrafpersonalens pensionering blefve mindre, än ifall denna pensionering skulle ega rum uteslutande enligt samma grunder, som gälla för civile tjänstemän i allmänhet, hvilka tillhöra civilstatens pensionsinrättning och äro berättigade till en mot lönen svarande pension från allmänna indragningsstaten.

Beträffande slutligen kostnaderna för telegrafpersonalens pensionering på senast nämnde sätt, nämligen efter uppnådde 65 lefnads- och 35 tjänsteår med pensioner motsvarande den vid afskedet åtnjutna lönen, så har direktionen öfver telegrafverkets pensionsinrättning på telegrafstyrelsens anmodan låtit deröfver verkställa en beräkning, hvilken lär vara uppgjord af samme tjänsteman, som under lektor Hultmans ledning och kontroll verkställt likartade uträkningar vid uppgörandet af planen för inrättandet af telegrafverkets nuvarande pensionsanstalter.

Enligt direktionens beräkning skulle dessa kostnader komma att motsvara en årlig medelutgift af omkring 73,000 kronor, och äro å en särskild tabell uppgifne såväl de sammanlagda pensionsbelopp, som beräknats att för hvarje år utgå ända till och med år 1940, som dessa belopps kapitaliseringsvärde år 1883, vid hvilken tidpunkt pensionsförändringen antagits komma att träda i verket.

Enär emellertid härvid icke lär hafva tagits i beräkning någon annan afgang ur tjänsten före 65 års ålder än genom döden, torde de verkliga kostnaderna för ofvan nämnda pensionering komma att uppgå till något lägre belopp än de uppgifna; men äfven under antagande af en minskning deruti af ända till tjugo procent, så skulle i alla fall, genom den i sammanhang med frågan om post- och telegrafverkens

förening föreslagna förändringen i telegrafverkets pensionsväsende, staten komma att vidkännas kostnader, som i medeltal uppginge till mer än dubbla beloppet af de till telegrafverkets pensionsanstalter nu anslagna ständiga bidragen af omkring 25,000 kronor årligen.

b) *Generalpoststyrelsens yttrande.*

Utan tvifvel skulle det, ej blott för telegrafverkets personal, utan äfven för sjelfva telegraftjenstgöringen, kunna blifva en afsevärd fördel, derest, i sammanhang med den i fråga ställda föreningen af post- och telegrafverken, telegrafstationernas personal sattes i tillfälle att med pension ur tjensten afgå icke allenast vid en mindre framskriden ålder än den, som för tjenstemän i allmänhet är stadgad, utan äfven omkring fem år tidigare än som i medeltal medgifves af nu gällande bestämmelser rörande telegrafpersonalens pensionering.

Om nämligen också icke påståendet att telegraftjenstgöringen är mera ansträngande och enerverande än det arbete, som åligger öfrige civile tjenstemän, kan anses ega synnerlig tillämplighet på personalen vid det stora antalet telegrafstationer, der mängden af afgående och ankommande telegrammer är ringa och der följaktligen också icke arbetet med telegrammers afsändande och mottagande kan beräknas upptaga mer än två à tre timmar af dygnet,

så torde dock knappt förefinnas anledning till tvifvel derom, att flere befattningar, särskildt vid de större telegrafstationerne, äro af den beskaffenhet, att icke med fördel deras handhafvande kan under en längre följd af år åt samma personer uppdragas.

Derest nu icke de personer, hvilkas krafter sålunda mer än vanligt tagits i anspråk, kunna till annan, mindre ansträngande tjenstgöring förflyttas, synes det väl kunna ligga i det allmännas intresse att, äfven med någon uppoffring, bereda dessa personer tillfälle att lemna en tjenst, hvilken de icke mera kunna fullgöra så som vederborde.

Men för att denna uppoffring skulle varda staten ersatt derigenom, att för stationstjenstgöringen blefve att med säkerhet påräkna en mera arbetsför och uthållig personal, erfordrades med nödvändighet att, i öfverensstämmelse med hvad vid de flesta, i senare tider genomförda löneregleringar iakttagits, personalen äfven förbundes att, då sådant påyrkades, vid uppnådd pensionsålder från tjensten afgå. Något dylikt stadgande har dock hittills hvarken blifvit meddeladt eller, så vidt generalpoststyrelsen kunnat inhemta, ens föreslaget. Såsom i en till telegrafverkets pensionsdirektions utlåtande fogad, af direktionens ordförande afgifven reservation finnes anmärkt, måste emellertid följderna af omförmälda omständighet blifva den, att, såsom äfven erfarenheten upp-

gifves redan hafva till någon del visat, stationspersonalen skall hålla sig kvar i tjensten så länge som möjligt, för att icke, genom ett tidigare afsked med pension, nödgas vidkännas 40 procents nedsättning i den redan förut knappa inkomsten, möjligen ock för att, vid slutlig oförmögenhet till tjenstgöring, kunna, på grund af läkarebetyg, utverka sig tjenstledighet och såmedelst inkränka minskningen i aflöning till endast 25 procent, med utsigt att, sådant oaktadt, få tillgodonjuta en under tiden möjligtvis inträdande aflöningsförbättring med deraf härflytande förhöjning jemväl af pensionsbeloppet.

Då endast i sammanhang med en blifvande lönereglering lärer böra ifrågakomma tjenstemäns förpligtande att, der sådant påkallas, vid upphunnen pensionsålder ur tjensten afgå,

och då, såsom jemväl förbemälde ordförande anmärkt, utan ett dylikt förbehåll, äfven beredandet åt personalen af någon förhöjning i pensionen från civilstatens pensionsinrättning icke kunde anses medföra säkerhet derför att, i någon nämnvärd utsträckning, personer med minskad arbetsförmåga skulle begagna sig af tillfället att afgå med pension från civilstatens pensionsinrättning, i stället för att med inlemnande af ansökning om afsked låta anstå till den tid, då de blefvo berättigade att å post- och telegrafverkens gemensamma stat uppbära en emot lönen svarande pension,

finner generalpoststyrelsen sig icke kunna biträda det af telegrafstyrelsen framlagda förslag till telegrafpersonalens pensionerande, äfven derest i öfrigt icke i afseende å detta förslag förekomme någon anledning till anmärkning.

Helt och hållet utan anmärkning bör dock icke lemnas att — derest den af telegrafstyrelsen föreslagna tilläggspension skulle verka till det med densamma afsedda ändamål, ökad tjenstbarhet hos telegrafpersonalen, och derest följaktligen afgången bland stationstjenstemännen blefve större än generalpoststyrelsen under nu varande förhållanden anser sig kunna antaga, — den föreslagna anordningen komme att årligen medföra en betydlig tillökning i post- och telegrafverkens utgifter, såsom nogsammt framgår af nedanstående tabell.

	Beloppet af den pension, som, enligt allmänt gällande grunder, komme att utbetalas från civilstatens pensionsinrättning.	Det tillägg, som skulle erfordras för pensionens höjande till de i telegrafverkets pensionsreglemente upptagna belopp.	
		a, då ej ålders- tillägg åtnjutes.	b, då ålders- tillägg utgått med högsta beloppet.
till telegrafdirektörer af första klassen ..	1,800.	600.	— —
” ” ” ” andra ”	1,800.	360.	— —
” telegrafkommissarier af första klassen och kontrollörer	1,200.	600.	— —
” telegrafkommissarier af andra klassen	900.	720.	— —
” ” ” ” tredje ”	900.	540.	— —
” Assistenten af första klassen	600.	600.	840.
” ” ” ” andra ”	600.	360.	600.
” telegrafister af första klassen	450.	150.	270.
” ” ” ” andra ”	450.	30.	150.

Då telegrafstyrelsen för verkets personal föreslagit pensionsvilkor, enligt hvilka

de årliga pensionsavgifterna komme att i medeltal nedsättas med omkring 57 procent af förutvarande belopp,

den tid, då vederbörande komme i åtnjutande af pensioner till nu stadgade belopp, inskränktes till 55 år, i stället för att, med tillämpning af nu gällande bestämmelser, en dylik förmån beräknas i medeltal komma stationspersonalen till godo först vid en ålder af omkring 60 år,

samt derjemte äfven telegraftjenstemän, hvilka uppfyllt de vilkor, som i gemen berättiga till pension å allmänna indragningsstaten, skulle tillförsäkras förmånen att å post- och telegrafverkens gemensamma stat uppbära en emot lönen i dess helhet svarande pension,

har af telegrafstyrelsen, likasom förut äfven af direktionen för telegrafverkets pensionsinrättning, åberopats billigheten deraf, att telegrafpersonalen finge “åtnjuta frukterna dels af förut erlagda, dryga pensionsavgifter, dels af den besparing, som kan hafva uppstått.”

Om nu också icke särskild hänsyn toges dertill, att telegrafstyrelsen föreslagit utsträckande af i fråga varande förmåner jemväl till telegraftjenstemän, hvilka framdeles komma att antagas och hvilka alldeles icke skulle komma att med någon afgift till telegrafverkets pensionsinrättning eller dess enke- och pupillkassa betungas,

bör vid hvad i omförmälda afseende blifvit anfördt i underdånighet anmärkas, att vida mer än hälften af telegrafverkets pensionsinrättning samt dess enke- och pupillkassas uppbörd hittills utgjorts af statsanslag eller derå upplupna räntor, samt att icke såsom för telegrafverkets tjenstemän förlorade kunna anses de medel, som må komma att utbetalas dels för att i allmänhet åt telegrafpersonalen bereda delaktighet i civilstatens pensionsinrättning och i de rika fonder, öfver hvilka densamma förfogar, dels ock särskildt för gäldande af de retroaktiv-afgifter, hvilka i annat fall de nu varande tjenstemännen, vid inträdet i civilstatens pensionsinrättning, finge vidkännas.

Slutligen har generalpoststyrelsen ansett sig icke böra underlåta fästa uppmärksamheten å det betänkliga deri, att åt en enda och talrik tjenstemannaklass söka, vid afgång med pension från civilstatens pensionsinrättning, medelst tillskott af statsmedel bereda andra och vida fördelaktigare villkor än de, som tillkomma öfrige, till samma pensionsinrättning hörande tjenstemän; en anordning, hvilken utan tvifvel skulle framkalla icke alltid oberättigade anspråk på beredande af en dylik förmån äfven åt andra än telegrafverkets tjenstemän.

Af hvad i detta ärende förekommit är också tydligt, att bland de faktorer, hvilka legat till grund för här ofvan underdånigst omförmälda, från civilstatens pensionsinrättning erhållna uträkningar, icke kunnat ingå en sådan tilläggs pension, som numera blifvit af telegrafstyrelsen i fråga stäld. Och dock lider det väl knappt något tvifvel att, om antagas kunnat, det genom en dylik tilläggs pension skulle framkallas en mera allmän afgång med pension från civilstatens pensionsinrättning än den, som under andra förhållanden varit att emotse, också afgiften för beredande åt telegrafpersonalen af inträde i nyssnämnda pensionsinrättning skolat beräknas till annat belopp än det, som i åberopade skrifvelsen den 24 nästlidne februari finnes uppgifvet.

Derest icke någon utsigt förefunnes för nu i fråga varande angelägenhets ordnande på det sätt, att telegrafpersonalen blefve delegare i civilstatens pensionsinrättning på väsentligen samma villkor, som gälla för alla de andra tjenstemän, som i densamma vunnit inträde, skulle generalpoststyrelsen anse lämpligast, att helt och hållet förfölle frågan om telegraftjenstemännens upptagande i nämnda pensionsinrättning, helst post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse

väl knappt lärer kunna anses med nödvändighet påkalla, att med ens pensionsvilkoren blefve desamma för samtliga de till verken hörande tjänstemän och betjente.

Ingenting synes nämligen lägga hinder i vägen därför att — med bibehållande tillsvidare af telegrafverkets nu varande särskilda pensionsinrättning — telegraftjänstemän, blott i den mån de äfven öfvergingo i postverkets tjänst, blefve, till följd häraf och följaktligen sannolikt utan erläggande till civilstatens pensionsinrättning af annan än vanlig retroaktivavgift, delegare i sistnämnda pensionsinrättning, under det att tillsvidare den personal, hvilken användes ensamt till telegraftjänstgöring, blefve, jemte enkor och barn, såsom tillföre pensionerad i enlighet med bestämmelserna i nådiga reglementen den 23 oktober 1874 och den 21 maj 1875.

Utän tvifvel skulle emellertid icke allenast statsverket efterhand beredas besparing i utgifterna för telegrafpersonalens pensionerande, utan äfven tjänstemännen tillskyndas afsevärda fördelar derigenom att civilstatens pensionsinrättning öfvertog telegrafpersonalens pensionerande, och generalpoststyrelsen betviflar icke att, jemväl utan sådana undantagsbestämmelser, som i omförmälda afseende blifvit af telegraftstyrelsen i fråga ställda, största antalet af nu varande delegare i telegrafverkets pensionsinrättning skulle framför bibehållande af pensionsrätt i sistnämnda inrättning föredraga att vinna delaktighet i civilstatens pensionsinrättning med rättighet att — derest de befinnas kunna i telegraf- eller posttjänst, eller i förenad post- och telegraftjänst med fördel användas till dess de uppnått den ålder, då posttjänstemän blifva berättigade att med pension å postverkets stat från tjänsten afgå — komma i åtnjutande af en emot lönen i dess helhet svarande pension.

De tillgångar, öfver hvilka telegrafverkets anstalter till beredande af årsunderstöd för närvarande disponera, utgöras, enligt hvad generalpoststyrelsen blifvit meddeladt, af

pensionsinrättningens kapitalbehållning omkring	kronor	588,000
samt enke- och pupillkassans behållning omkring	„	135,000;
	tillsammans	kronor 723,000.

Derest nu, för beredande åt telegrafpersonalen af delaktighet i civilstatens pensionsinrättning, pröfvades böra, på grund af den utredning, som meddelats i direktionens öfver nämnda pensionsinrättning åberopade skrifvelse den 24 nästlidne februari, erläggas en afgift af kronor 695,000,

skulle således icke allenast hvad som för närvarande inestår i telegrafverkets pensionsanstalters kassa

lemna full tillgång till omförmälde utgifts bestridande, utan å nämnda behållning jemväl uppkomma ett öfver-skott, som kunde beräknas till omkring kronor 28,000.

På sätt förut blifvit i underdånighet omförmäldt, hafva, vid nu i fråga varande ärendes handläggning, så väl generalpoststyrelsen som tegraststyrelsen utgått från antagandet att telegraf-tjenstemän, hvilka uppnått den ålder, som i gemen berättigar till pension från allmänna indragningsstaten, skulle kunna å post- och telegrafverkens gemensamma stat uppföras till en emot lönen svarande pension. Och för de här ofvan åberopade, af direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning uppgjorda beräkningar har äfven samma antagande blifvit lagdt till grund.

Rörande de blifvande utgifterna för ett dylikt telegrafpersonalens pensionerande har telegrafstyrelsen anmodat direktionen för telegrafverkets pensionsinrättning att uppgöra en beräkning. Och i det med anledning häraf afgifna yttrande har pensionsdirektionen meddelat, att för tiden från och med år 1883 till och med år 1940 dessa utgifter beräknats komma att uppgå till 1,641,535 kronor, motsvarande en årlig ränta af 73,869 kronor.

Af telegrafstyrelsen har redan förut blifvit i underdånighet anmärkt, att vid nämnda beräknings uppgörande icke tagits hänsyn till möjligheten af någon annan afgang ur tjenst före sextiofem års ålder än den, som kan föranledas af dödsfall. Telegrafstyrelsen har derfor också antagit pensioneringskostnaden komma att uppgå till något lägre belopp än det af pensionsdirektionen uppgifna, samt ifråga ställt utgiftssummans minskande med 20 procent.

Det är emellertid äfven en annan omständighet, till hvilken, enligt generalpoststyrelsens åsigt, bort tagas hänsyn vid i fråga varande sannolikhetsberäknings uppgörande. Detta är den minskning i antalet tjenstemän, som bör blifva följden af de begge verkens förenande under en gemensam styrelse. Ty om också icke under de första åren denna minskning kan blifva synnerligen betydlig, så bör dock med skäl kunna påräknas, att åtminstone efter ett tiotal år antalet personer, till hvilka lön eller arvode utbetalas å post- och telegrafverkens gemensamma stat, skall hafva i icke oväsentlig mån nedgått.

Om nu också icke, under de första tio åren efter verkens förenande, någon enda af den nu varande telegrafpersonalen skulle med döden afgå, eller lemna tjensten utan att hafva uppförts till pension å post- och telegrafverkens gemensamma stat,

och om af samma personal hvar och en vid sextiofem års ålder icke allenast uppfyllt de vilkor, som i öfrigt kunna komma att gälla

för vinnande af rättighet till pension å verkens stat, utan äfven af denna rättighet sig begagnat,

så skulle — under iakttagande deraf att, med afseende å omfördäda omständigheter, också icke någon befordran af dem, som närmade sig pensionsåldren, under nämnda tid antages hafva egt rum — utgifterne för nu i fråga varande pensionering icke kunna beräknas komma att öfverstiga

år 1883	kronor	9,375,
„ 1884	„	14,475,
„ 1885	„	14,475,
„ 1886	„	14,475,
„ 1887	„	16,500,
„ 1888	„	20,250,
„ 1889	„	29,650,
„ 1890	„	43,550,
„ 1891	„	55,850,
„ 1892	„	68,825,

eller i medeltal för hvart och ett af de tio åren 28,742 kronor 50 öre.

Hvilket inflytande dels afgang ur tjensten före sextiofem års ålder, dels ock post- och telegraftjensters förenande hos en och samma person kunde komma att, efter utgången af förenämnda tio år, utöfva på den, under andra förhållanden, starkt växande summan af pensionsutgifter, låter sig svårligen redan nu i förväg beräkna.

Någon ledning för omdömet härom synes dock kunna hemtas från förhållandena inom postverket.

Summan af de å postverkets ordinarie stat uppförda löner eller mot löner svarande arvoden uppgår till kronor 667,900.

Om nu, vid beräkning af utgifterna för personalens pensionerande,

å ena sidan uteslutas dels de belopp, tillsammans 480 kronor, som å postverkets pensionsstat finnas uppförde för brefbärare, hvilkas aflöning utgår af ett förslagsanslag och följaktligen icke inbegripits i den ofvan angifna lönesumman, dels ock den tillökning, 2,000 kronor, i vanlig pension, som, för genomförande af en förändrad organisation af Göteborgs postkontor, blifvit vid beviljandet af afsked tillerkänd föreståndaren för en af samma postkontors afdelningar, samt,

å andra sidan, i beräkningen öfver nämnda utgifter innefattas jemväl den pensionsfyllnad, som tillkommer postiljoner, hvilka afgå

med pension från civilstatens pensionsinrättning, i senast fastställda stat för postverket upptagen till 2,000 kronor,

så befinnas de årliga utgifterna för tjänstemäns och betjentes pensionerande med postmedel uppgå till 62,995 kronor, motsvarande ungefär 9,43 procent af lönebeloppet.

Då nu — med frånräknande af de optiska stationernas personal, hvilken ej har delaktighet i telegrafverkets pensionsinrättning — summan af de löner, som upptagas å telegrafverkets ordinarie stat, belöper sig till 481,325 kronor, skulle — derest inom det ena verkets personal afgången blefve ungefärligen lika stor som den hittills varit inom det andra verket — utgifterna för beredande åt en personal, motsvarande den som med ofvanberörda undantag nu finnes å telegrafverkets stat uppförd, af pensioner till samma belopp som nu varande löner, kunna beräknas komma att uppgå till omkring 45,400 kronor. Skulle emellertid, som afsedt är, de begge verkens förenande komma att verka till någon minskning i antalet ordinarie tjänstemän, måste naturligtvis äfven nästförestående summa komma att i motsvarande mån nedgå.

För öfrigt bör i afseende å den här ofvan gjorda sannolikhetsberäkning anmärkas, att de till grund för densamma lagda utgifterna för postpersonalens pensionerande icke skulle hafva uppgått till det belopp, som här ofvan finnes angifvet, derest ensamt tjänstgöring inom postverket varit bestämmande för den vederbörande tillkommande pensionsrätt.

Af det här ofvan omförmälda pensionsbeloppet, 62,995 kronor, utgå nämligen omkring 34,000 kronor till f. d. embets- och tjänstemän vid postverket, hvilkas pensionsrätt — i mer eller mindre mån, men i de flesta fall till aldra väsentligaste delen — grundar sig på tjänstgöring *utom* postverket.

Då nu i allmänhet icke liknande omständigheter förekomma inom telegrafverket, bör också förhållandet mellan aflöningsstatens och pensionsstatens slutsummor blifva för verkens kassa mera fördelaktigt än hvad, enligt förestående utredning, för närvarande förhållandet är med postverket.

Det på telegrafverkets nu gällande stat uppförda förslagsanslag till verkets pensionsinrättning utgör kronor 66,500: —.

Skulle nu också för den pensionering, hvarom här är fråga, i verkligheten kostnaden komma att efter de första tio åren uppgå till det förenämnda beloppet .., 45,400: —,

så komme dock alltid utgifterna för telegrafpersonalens pensionerande att med kronor 21,100: — nedgå under det belopp, som för närvarande finnes därför anslaget.

Generalpoststyrelsen har här ofvan sökt göra gällande den åsigt, att sannolikt största antalet af nu varande delegare i telegrafverkets pensionsinrättning skulle framför bibehållande af pensionsrätt i nämnda inrättning föredraga att vinna delaktighet i civilstatens pensionsinrättning.

För en sådan åsigt talar — utom den personalen beredda utvägen att, omkring fem år tidigare än hvad nu i allmänhet är fallet, komma i åtnjutande af en, om också väsentligen lägre pension — dels den betydliga nedsättningen i årsafgifter till pensionsanstalterna, dels ock det högre beloppet af de pensioner, som antagas komma att utgå å post- och telegrafverkens gemensamma stat.

Förhållandet mellan de årliga pensionsafgifter, som erläggas af delegare i telegrafverkets pensionsinrättning, och de afgifter, som komme att af denna personal utgöras, derest densamma bereddes inträde i civilstatens pensionsinrättning, framgår af nedanstående tabell.

Vid densammas uppgörande hafva emellertid afgifterne till telegrafverkets pensionsinrättning — i de fall, då beloppet af dessa afgifter är beroende af delegares lefnadsålder vid vinnande af ordinarie anställning i verket — upptagits till endast 5,2 procent af pensionen, eller *minsta* belopp, som kan i fråga komma, likasom icke heller hänsyn kunnat tagas till de förhöjningar i årsafgifterna, som, på sätt här ofvan blifvit i underdånighet anmärkt, i flere fall af särskilda omständigheter föranledas.

	Afgifter till					
	telegrafverkets pensionsinrättning,				civilstatens pensions- inrättning.	
	då ålders- tillägg ej uppbäres.		då ålders- tillägg till högsta belopp upp- bäres.			
Byråchefer	284	16	310	80	168	—
Sekreterare hos styrelsen	207	—	244	20	126	—
Direktörer af 1:sta klassen	244	80	—	—	126	—
„ „ 2:dra „	220	32	—	—	126	—
Tjenstemän af 1:sta lönegraden, anställda hos styrelsen,	144	—	192	—	84	—
Kommissarier af 1:sta löneklassen eller kontrollörer	183	60	—	—	84	—
Kommissarier af 2:dra löneklassen	165	24	—	—	63	—
„ „ 3:dje „	146	88	—	—	63	—
Assistenter af 1:sta löneklassen, manliga ..	122	40	146	88	42	—
„ „ „ „ qvinliga ..	62	40	74	88	15	—
„ „ 2:dra „ „ manliga ..	97	92	122	40	42	—
„ „ „ „ qvinliga ..	49	92	62	40	15	—
Telegrafister af 1:sta „ „ manliga ..	61	20	73	44	31	50
„ „ „ „ qvinliga ..	31	20	37	44	11	25
„ „ 2:dra „ „ manliga ..	48	96	61	20	31	50
„ „ „ „ qvinliga ..	24	96	31	20	11	25
Förste vaktmästare äfvensom förrådsvakta- ren hos styrelsen	52	80	—	—	21	—
Vaktmästare hos styrelsen	38	40	43	20	21	—

Nedanstående tabell redogör för förhållandet mellan de pensioner, som, enligt nu gällande reglementen, tillkomma telegrafpersonalen, och de pensioner, hvilka antagits bära, efter personalens inträde i civilstatens pensionsinrättning, densamma i vissa fall beredas å post- och telegrafverkens gemensamma stat; dervid i särskilda kolumner angifvas pensionernas belopp för de olika fall att, vid afskedets beviljande, ålderstillägg icke tillkommer pensionstagaren, eller att denne kommit i åtnjutande af en dylik förmån till högsta belopp, som af verkets stat medgifves.

	Beloppet af pensioner, utgående			
	från telegrafverkets pensionsinrättning.		å post- och telegrafverkens gemensamma pensionsstat.	
	utan ålders- tillagg.	med ålders- tillagg.	utan ålders- tillagg.	med ålders- tillagg.
till byråchefer med	3,072	3,360	4,400	5,000
„ sekreteraren ”	2,400	2,640	3,000	4,000
„ telegrafdirektörer af 1:sta klassen ”	2,400	— —	3,000	— —
„ telegrafdirektörer af 2:dra klassen ”	2,160	— —	2,700	— —
„ tjenstemän af första löne- graden, hvilka äro an- stälde hos styrelsen .. ”	1,800	2,400	1,800	2,800
„ telegrafkommissarier af första klassen och kon- trollörer ”	1,800	— —	2,250	— —
„ telegrafkommissarier af andra klassen ”	1,620	— —	2,025	— —
„ telegrafkommissarier af tredje klassen ”	1,440	— —	1,800	— —
„ assistenter af första kl. ”	1,200	1,440	1,500	1,800
„ ” ” andra ” ”	960	1,200	1,200	1,500
„ telegrafister „ första ” ”	600	720	750	900
„ ” ” andra ” ”	480	600	600	750
„ förste vaktmästare och förrådsvaktare hos styrelsen ”	660	— —	800	— —
„ öfrige vaktmästare ”	480	540	500	600

Mindre förmånlig än den i fråga ställda förändringen i pensionsvilkor blefve för telegrafverkets tjenstemän och betjente, skulle i vissa fall förändringen blifva för dessas enkor och barn.

Till någon del beror denna omständighet på de olika grunder, som, i afseende å pensionsmedlens fördelning, gjort sig gällande.

Under det att nämligen från telegrafverkets enke- och pupillkassa pension utgår med enahanda belopp, vare sig att densamma tillgodo-kommer ensamt enka, eller ensamt efterlevande barn, eller att pensio-nen skall fördelas mellan enka och barn,

utbetalas af civilstatens pensionsinrättning full pension endast i något af de fall, att antingen delegare efterlemnadt så väl enka som pensionsberättigadt barn, eller ock att, der hustru afidit före mannen, de pensionsberättigade barnens antal uppgår till minst tre; hvaremot enka utan barn i pensionsåldern uppbär allenast två tredjedels pension samt, der antalet barn efter delegare, hvilken icke öfverlefves af enka, ej öfverstiger tre, hvart barn bckommer en tredjedels pension.

I nedanstående tabell öfver de enkor och barn tillkommande pensioner angifva första och andra kolumnerna beloppet af de pensioner, som utbetalas från telegrafverkets enke- och pupillkassa, i ena fallet då ålderstillägg *icke* tillkommit afiden make eller fader, i andra fallet då denne åtnjutit dylik förmån till högsta belopp, som af författningarne medgifves. I tredje och fjerde kolumnerna upptagas pensionerne från civilstatens pensionsinrättning, beräknade i ena fallet till *lägsta* belopp, hvarmed pension kan till enka utgå, i andra fallet till det *högsta* belopp, hvarmed densamma utbetalas till enka med barn, eller ensamt till efterlevande, oförsörjda barn.

	Pensioner utgående från telegrafverkets enke- och pupillkassa,		Pensioner från civilstatens enskilda enke- och pupillfond.	
	då i lön ej ingått ålders-tillägg.	då högsta ålderstillägg ingått i lönen.	minsta enke-pension.	högsta pensionsbeloppet.
Byråchefer	840	900	800	1,200
Sekreterare hos styrelsen	650	750	600	900
Direktörer af 1:sta klassen	600	—	600	900
„ „ 2:dra „	560	—	600	900
Tjenstemän af 1:sta lönegraden, anstälde hos styrelsen	500	600	400	600
Kommissarier af 1:sta klassen eller kontrollörer	500	—	400	600
„ „ 2:dra „	470	—	300	450
„ „ 3:dje „	440	—	300	450
Assistenter af 1:sta klassen	400	440	200	300
„ „ 2:dra „	360	400	200	300
Telegrafister af 1:sta klassen	300	320	150	225
„ „ 2:dra „	280	300	150	225
Förste vaktmästare och förrådsvaktaren	160	—	100	150
Vaktmästare hos styrelsen	130	140	100	150

Om sålunda sig visat, att i flere fall de pensioner, som från civilstatens pensionsinrättning utbetalas till enkor och barn, understiga beloppet af de årsunderstöd, som telegrafverkets tjänstemäns enkor och barn för närvarande ega att från verkets egen enke- och pupillkassa uppbära, så torde dock detta förhållande — i de fall der sådant mest påkallas — kunna i någon mån häfvas derigenom att, i öfverensstämmelse med hvad rörande en del af fångvårdspersonalen blifvit stadgadt genom nådiga bref den 8 april 1870 och den 18 april 1873, telegrafpersonalens enkor och barn komme i åtnjutande af pension jemväl från civilstatens *allmänna* enke- och pupillfond under de vilkor, som finnas stadgade i art. III af nådiga reglementet för civilstatens enke- och pupillkassa den 30 november 1877.

Med tillägg af dessa pensioner kunde de i sista kolumnen af nästföregående tabell upptagna årsunderstöd beräknas komma att uppgå för enka och barn

efter byråchef till	kronor 1,380,
„ sekreterare och direktörer till	„ 1,008,
„ styrelsens tjänstemän af första lönegraden samt kommissarier af första klassen och kontrollörer till	„ 654,
„ kommissarier af andra och tredje klasserna till	„ 504,
„ assistenter till	„ 354,
„ telegrafister till	„ 279,
„ vaktmästare hos styrelsen och förrådsvaktare till	„ 186.

Äfven bör i afseende å beloppet af de från civilstatens pensionsinrättnings *enskilda* enke- och pupillfond utgående pensioner anmärkas, att, enligt hvad direktionen öfver nämnda pensionsinrättning i förut åberopade skrifvelse anført, all anledning förefinnes antaga, att, på grund af den ökade kapitalbehållningen, de från inrättningen utgående pensioner skola kunna, i en ingalunda aflägsen framtid, ytterligare med 25 å $33\frac{1}{3}$ procent förhöjas.

Icke heller lärer härvid böra utan allt afseende lemnas den omständigheten, att just af de befattningar — assistent- och telegrafist-sysslor — för hvilka pensionerne till enkor och barn komme att i någon mera anmärkningsvärd mån nedsättas, nära halfva antalet innehafves af qvinnor, hvilka hvarken nu äro delegare i telegrafverkets enke- och pupillkassa eller skulle komma att ega del i civilstatens enke- och pupillkassa.

Äfven oaktadt hvad sålunda i ett som annat afseende förekommer,

skall utan tvifvel icke sällan inträffa, att de pensioner, som utbetalas från civilstatens pensionsinrättning, befinnas otillräckliga till beredande af det torftigaste uppehälle för enkor och oförsörjde barn efter svagt aflönade telegraf- likasom också posttjenstemän, hvilkas bo icke lemna de efterlevande tillgång till bestridande af de mest oundgängliga utgifter. Åt sålunda i armod efterlemnade enkor och barn hafva, under en föregående tid, vid olika tillfällen, särskilda pensioner blifvit å telegraf- eller postverkets stat uppförde; hvarjemte, genom nådiga brevet till telegrafstyrelsen den 11 juni 1868 och § 43 mom. 2 i den för generalpoststyrelsen den 5 december 1873 i nåder utfärdade instruktion, vidtagits åtgärder för bildande af särskilda understödsfonder, afsedda att bispringa i behof stadda enkor och barn samt, i vissa fall, äfven fattige tjenstemän.

Af nämnda fonder har den inom telegrafverket bildade sedermera ingått i verkets enke- och pupillkassa. Postverkets understödsfond åter, å hvilken hittills icke någon utbetalning egt rum, uppgår för närvarande till omkring 14,000 kronor.

Det årsbidrag, som af telegrafmedel utbetalas till telegrafverkets enke- och pupillkassa, har genom 2 § i nådiga reglementet den 21 maj 1875 blifvit fastställt till 5,000 kronor, motsvarande 0,37594 procent af det belopp, 1,330,000 kronor, hvartill senast verkets uppbörd blifvit beräknad.

Skulle nu till en för de begge verken gemensam understödsfond, i stället för det fasta anslaget af 5,000 kronor, anslås ett belopp af 0,33 procent af uppbörden utaf telegrafmedel,

och skulle — för tillgodoseende af ett äfven tillföre framhållet behof af större tillgång å postverkets understödsfond — ett motsvarande anslag af postmedel den gemensamma understödsfonden tillerkännas, så blefve, för såvidt icke post- och telegrafuppbörden understege det belopp, tillsammans 6,230,000 kronor, hvartill densamma senast beräknats, omkring 20,000 kronor att tillgå för beredande af ökad understöd åt enkor och barn, som befinna sig i synnerligen fattiga omständigheter; till hvilken tillgång komme de i öfrigt understödsfonden anvisade intrader, hvilka dock ej torde kunna beräknas årligen uppgå till mera än: för postverket omkring 2,200 kronor och för telegrafverket omkring 800 kronor.

Enligt den utredning, som meddelas i förut omförmälda, af ordföranden i telegrafverkets pensionsinrättnings direktions afgifna reservation, borde — efter det att för telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning erlagts 695,000 kronor — vid 1883 års ingång i telegrafverkets pensionsanstalters kassa förefinnas en tillgång af minst 280,000 kronor.

I stället för att föreslå, det dessa medel — såsom ifrågakäldt blifvit — skulle användas till beredande, under en viss öfvergångstid, af tilläggspensioner åt enkor och barn efter telegraftjenstemän,

anser generalpoststyrelsen omförmälda medel böra, i den mån de ej befinnas för telegrafliniers ny- eller ombyggnad, eller för inköp af telegrafapparater behöfliga, till statsverket levereras.

Under återopande af hvad här ofvan blifvit anfördt, hemställer generalpoststyrelsen i underdånighet, att, för så vidt Eders Kongl. Maj:t i nåder finner post- och telegrafverken böra, på sätt Riksdagen föreslagit, under en gemensam styrelse förenas, Eders Kongl. Maj:t täcktes

dels till Riksdagen göra framställning derom att Riksdagen må för sin del medgifva,

att de telegraftjenstemän och betjente, hvilka äro delägare i telegrafverkets pensionsinrättning och hvilka ej finnas villiga att, vid beredande åt personalen i allmänhet af inträde i civilstatens pensionsinrättning, mot delaktighet i sistnämnda inrättning utbyta rättigheten till pension från telegrafverkets pensionsinrättning, skola vara berättigade att, mot erläggande till post- och telegrafverkens gemensamma kassa af hithörande, i nådiga reglementet den 23 oktober 1874 stadgade afgifter, och så länge icke samme tjenstemän eller betjente, på egen begäran, till annan befattning inom verket befordras, bibehållas vid rättigheten till den i återopade nådiga reglemente stadgade pension, hvilken, efter afskedstagandet, komme att från post- och telegrafverkens kassa till dem utbetalas;

att i öfverensstämmelse härmed, men med tillämpning af bestämmelserna i nådiga reglementet den 21 maj 1875, må förfaras äfven i afseende å pension till telegraftjenstemäns eller betjents enka och barn;

att utbetalandet af de pensioner, som, innan telegrafpersonalen i allmänhet vunnit inträde i civilstatens pensionsinrättning, kunna hafva blifvit beviljade från telegrafverkets pensionsinrättning eller från den dermed förenade enke- och pupillkassa, skall af post- och telegrafverkens gemensamma kassa öfvertagas;

att man eller qvinna, som är i telegraftjenst eller i förenad post- och telegraftjenstgöring anställd och som uppfyllt de vilkor, hvilka i gemen berättiga till pension å allmänna indragningsstaten, skall komma i åtnjutande af en mot lönen svarande pension å post- och telegrafverkens stat,

samt att af post- och telegrafverkens uppbördsmedel en tredjedels procent må årligen afsättas till en för verken gemensam understödsfond, afsedd att förvaltas i enlighet med de särskilda bestämmelser, som kunna komma att af Eders Kongl. Maj:t i nåder meddelas:

dels ock i nåder vidtaga de åtgärder, som anses erforderliga för att bereda telegrafpersonalen delaktighet i civilstatens pensionsinrättning.

De i nåder remitterade handlingarne varda härhos återstälde och styrelserne framhärda med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter.

WILHELM ROOS.

D. NORDLANDER.

A. HÜBNER.

C. H. WESTMAN.

F. H. SCHLYTERN.

HERMAN UDDENBERG.

C. A. NYSTRÖM.

Stockholm den 6 maj 1881.

G. Fr. Sandberg.

**Telegrafstyrelsens underdåniga förslag till stat för en gemensam styrelse
öfver post- och telegrafverken.**

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.		
<i>Öfverstyrelsen.</i>					
1 generaldirektör	7,000	3,000	10,000	57,000	} Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 öfverdirektör	5,000	2,500	7,500		
1 d:o	5,000	2,500	7,500		
1 byråchef	4,400	2,000	6,400		
4 byråchefer	17,600	8,000	25,600		
<i>Post-afdelningen.</i>					
1 tjänsteman af andra graden	3,000	1,500	4,500	127,900	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
5 tjänstemän af d:o d:o	15,000	7,500	22,500		
1 tjänsteman af första graden	1,800	1,200	3,000		
19 tjänstemän af d:o d:o	34,200	22,800	57,000		
Vikariatsersättning m. m., förslagsvis,	—	—	35,000		
1 förste vaktmästare	* 800	300	1,100	127,900	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	* 500	300	800		
5 d:o	* 2,500	1,500	4,000		
<i>Telegraf-afdelningen.</i>					
1 tjänsteman af andra graden	3,000	1,500	4,500	54,300	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o af första d:o	1,800	1,200	3,000		
9 tjänstemän af d:o d:o	16,200	10,800	27,000		
Arvoden åt ingenjörer	—	—	4,000		
Vikariatsersättning m. m., förslagsvis,	—	—	12,000		
1 förrådsvaktare	* 800	300	1,100	54,300	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 förste vaktmästare	* 800	300	1,100		
1 vaktmästare	* 500	300	800		
1 d:o	* 500	300	800		
summa	—	—	—	239,200	

* Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.

Generalpoststyrelsens underdåniga förslag till aflöningsstat för en gemensam styrelse för post- och telegrafverken.

	K r o n o r.			
	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	} Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 d:o	22,000	10,000	32,000	
1 andra gradens tjänsteman	3,000	1,500	4,500	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
6 d:o	18,000	9,000	27,000	
1 första gradens tjänsteman	1,800	1,200	3,000	
29 d:o	52,200	34,800	87,000	
Till arvoden åt ingenjörer	—	—	4,000	
Till vikariatsersättning samt arvoden åt extra biträden m. m., förslagsvis,	—	—	52,000	
1 förrädsvaktare	*800	300	1,100	
1 förste vaktmästare	*300	300	1,100	
1 d:o	800	300	1,100	
1 vaktmästare	500	300	800	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
7 d:o	3,500	2,100	5,600	

* Om förrädsvaktare eller vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.

Till kongl. generalpoststyrelsen och kongl. telegrafstyrelsen.

Med anledning af väckt fråga dels om gemensam styrelse för post- och telegrafverken, dels om ordnande af båda verkens pensionsväsande, så att telegrafpersonalen kunde, i öfverensstämmelse med hvad för postverkets tjänstepersonal är gällande, beredas inträde i civilstatens pensionsinrättning, hafven I, i skrifvelse den 7 sistlidne januari, med angifvande af de klasser, i hvilka telegrafpersonalen af Eder ansågs böra i civilstatens pensionsinrättning upptagas, begärt, att direktionen för pensionsinrättningen måtte meddela Eder uppgift:

1:o å det belopp, som ansåges böra af telegrafmedel årligen utgöras för att telegrafpersonalen må beredas delaktighet i civilstatens pensionsinrättning samt i dess enke- och pupillkassa, dock, hvad beträffade den delen af personalen, som utgjordes af fruntimmer, att desse blefve delegare endast i pensionsinrättningen, men icke i dess enke- och pupillkassa; och

2:o å det belopp, som ansåges böra utgå för beredande åt telegrafverkets nuvarande tjänstepersonal af förmånen att, utan skyldighet för dem att till civilstatens pensionsinrättning erlägga retroaktivafgifter, få räkna sig till godo den tid, de tillbragt i verkets tjänst; i hvilket hänseende I meddelat den upplysning, att telegrafverket, enligt reglementet för dess pensionsinrättning, iklädt sig förbindelse att för tiden före år 1875, med hvilket år samma inrättning trädde i verksamhet, betala belöpande retroaktivafgifter för den då befintliga ordinarie personalen. Och hafven I för öfrigt ansett beräkningarne så i ena som andra hänseendet böra utgå från antagandet, att man eller qvinna, som vore i telegraftjänst eller förenad post- och telegraftjänstgöring anställd och som uppfyllt de villkor, hvilka i gemen berättiga till pension å allmänna indragningsstaten, skulle komma i åtnjutande af en mot lönen svarande pension å post- och telegrafverkens stat, och att den, som till telegrafverkets pensionsinrättning inbetalt stadgad afgift, skulle, der sådant påyrkas, bibehållas vid den sålunda förvärfvade pensionsrätt, utan åliggande att ingå i civilstatens pensionsinrättning; men att sådant deremot borde åligga en hvar af ifrågavarande embets- och tjänstemän,

som vunnit befordran sedan, efter fullmäktiges för civilstatens pensionsinrättning hörande, Kongl. Maj:t meddelat nådigt beslut i ämnet.

Sedan, med anledning af denna Eder framställning, från kongl. telegrafverket begärts och blifvit meddelade uppgifter öfver verkets tjänstepersonal, en hvars födelseår och dag, tiden för inträde i civil tjänst, tillträde dels till ordinarie tjänst vid telegrafverket, dels till nu innehafvande tjänst, och dels för inträde i telegrafverkets pensionsinrättning, samt innehafvande löneförmåner, har, — med iakttagande af den fördelning i serskilda pensionsklasser I, i öfverensstämmelse med de i civilstatens pensionsinrättning följda grunder, upptagit, direktionen låtit uppgöra beräkning å de afgifter, som för telegrafverkets tjänstepersonal, enligt reglementena för civilstatens pensionsinrättning och dess enke- och pupillkassa, bort erläggas dels för tiden före år 1875, dels från och med nämnda år till och med år 1882, vid hvilken tidpunkt telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning först kan komma att ega rum, äfvensom öfver beloppet af de årliga afgifter, som derefter skulle erläggas: af hela personalen till civilstatens pensionsinrättning, samt af den manliga delen till inrättningens enke- och pupillkassa; utvisande dessa beräkningar, att afgifterna för telegrafpersonalen för tiden intill år 1875 uppgå till kronor 189,165 och från och med år 1875—1882 till kronor 116,180 samt att, efter inträde i civilstatens pensionsinrättning, årliga afgifterne för telegrafpersonalen skulle utgöra: för manliga personalen, 7 procent å pensionsbeloppen, kronor 14,066: 50, och för den qvinliga, som skulle erlägga afgift endast

till tjänstemannafonden, å 2½ procent,	,, 1,552: 50,
eller tillsammans kronor 15,619: —.	

Vid besvarandet af Eder ofvanberörda framställning, anser direktionen sig böra fästa serskild uppmärksamhet derå, att civilstatens pensionsinrättning allt ifrån början varit så ordnad, att inrättningens årliga inkomster för pensioneringen eller årsutgifterna icke till fullo medtagits, utan lemnat icke obetydligt öfverskott, i ändamål att pensionerna tid efter annan kunde höjas, ej blott i förhållande af lönernas tillökning, utan jemväl derutöfver, i syfte att med tiden alltmera motsvara lefnadsbehovet för dem, som af dessa pensioner komma i åtnjutande. Sålunda hafva inom senaste tjugufem åren pensionerna i de serskilda pensionsklasserne blifvit ökade med ända till tre gånger deras ursprungliga belopp; och vid betraktande af det öfverskott, med hvilket inrättningens fond fortfarande årligen ökas, kan med all sannolikhet antagas, att pensionsbeloppen i en icke aflägsen framtid kunna förhöjas med ytterligare 25 å 33½ procent och så vidare allt framgent.

För händelse af telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning, torde vara af vigt, att denna personal ej blott beredes rättighet till pensioner med de belopp, till hvilka de i de särskilda klasserne för närvarande utgå, utan jemväl blifver försatt i fullständig likhet med redan varande delegare i civilstatens pensionsinrättning och således erhåller lika rätt med dem till sådan förhöjning i pensionsbeloppen, dertill inrättningens årligen tillväxande fonder lemna utsigt.

En sådan likställighet förutsätter att, för telegrafpersonalens upptagande i civilstatens pensionsinrättning, denna inrättning skulle, jemte årsafgifter af delegarne från inträdesdagen, tillgodokomma tillskott för en gång i förhållande till den ökade pensionsansvarighet, telegrafpersonalens upptagande i pensionsinrättningen medför, efter grunden af förhållandet mellan å ena sidan inrättningens egande pensionsfonder samt å den andra beloppet af den pensionsansvarighet, hvori inrättningen häftar till sina nuvarande delegare.

Civilstatens pensionsinrättning, hvars närvarande pensionsansvarighet utgör kronor 2,937,699 (= det kapital, hvarför årsafgift efter 7 procent till inrättningen årligen erlägges med kronor 205,639), egde vid 1880 års ingång, i tjenstemanna- och enskilda enke- och pupillfonderne, ett kapital af kronor 7,169,342, hvilken tillgång intill 1882 års slut kommer att tillväxa med minst 600,000 kronor och således då utgöra något mer än kronor 7,760,000.

Enär nu pensionsansvarigheten för telegrafverkets personal skulle komma att utgöra:

för manlige delegare, — årsafgiften 14,066 kronor 50 öre kapitaliserad efter 7 procent, kronor 200,950: —,

och för de qvinliga, — årsafgiften 1,552 kronor 50 öre kapitaliserad efter 2½ procent, ,, 62,100: —,

eller tillsammans kronor 263,050: —,

så bör, efter ofvan angifna grund, för telegrafpersonalens upptagande i civilstatens pensionsinrättning på en gång inbe-

talas i rundt tal..... kronor 695,000: —.

Enär, i händelse af telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning, denna åligger att fullgöra den pensionering, för hvilken telegrafverkets pensionsinrättning varit af telegrafverket tillförsäkrad betalning af årsafgifter intill år 1875 och efter nämnda tid åtnjutit årsafgifter af delegarne, torde vara klart, att beloppet af samma årsafgifter, utgörande, såsom ofvan är förmäldt, intill år 1875 kronor 189,165: —, och för tiden från och med år 1875 till och med

år 1882 beräknad till ,, 116,180: —,

bör, med tillägg af derå upplupen ränta, från telegrafverkets pensionsinrättning till civilstatens pensionsinrättning öfverlemnas i *afräkning* å ofvanberörda för en gång erforderligt tillskottsbelopp. Återstoden deraf skulle civilstatens pensionsinrättning särskilt godtgöras, antingen genom inbetalning, likaledes på en gång, eller medelst årligt bidrag, motsvarande $4\frac{1}{2}$ procent å samma kapitalåterstod.

Härvid bör icke lemnas obemärkt, att telegrafpersonalen, genom inträde i civilstatens pensionsinrättning, ej blott förvärfvar pensionsrätt och utsigt till en icke aflägsen pensionsförhöjning, i likhet med denna inrättnings nuvarande delegare, utau jemväl vinner eventuel rätt till de förmåner för enka och barn, som de särskilda under civilstatens pensionsinrättning ställda mindre fonder erbjuda, äfvensom tillfälle att för hustru och barn göra insättning i denna inrättnings särskilda kapital- och lifränteförsäkringsanstalt, som eger en grundfond af 79,678 kronor.

För verkställande af de för ärendets utredning erforderliga uträkningar och sammandrag, har direktionen begagnat biträde af tvenne extra ordinarie tjänstemän; och i stöd af kongl. styrelsernas erbjudande får direktionen hemställa, att, till godtgörande af deras ej ringa arbete, till direktionen må öfverlemnas trehundra kronor.

De gjorda speciella beräkningarne innefattas i här följaktiga bilagor A, B och C.

Stockholm den 24 februari 1881.

G. FR. ALMQVIST.
FR. MÖLLER.

T. A. BILLBERGH.
G. ALMGREN.

e. f.
E. Bäckström.

A.

Uppgift å telegrafpersonalens klassificering och pensionsbelopp uti civilstatens pensionsinrättning.

1:sta klassen.

2 st. med pensionsbelopp å kronor 2,400: — kronor 4,800: —.

2:dra klassen.

8 st. med d:o å kronor 1,800: — ,, 14,400: —.

4:de klassen.

34 st. med d:o å kronor 1,200: — ,, 40,800: —.

5:te klassen.

43 st. med d:o å kronor 900: — ,, 38,700: —.

6:te klassen.

160 st. med d:o å kronor 600: — ,, 96,000: —.

7:de klassen.

141 st. (hvaraf 3 manliga och
138 qvinliga) med d:o å kronor 450: — ,, 63,450: —.

8:de klassen.

15 st. med d:o å kronor 300: — ,, 4,500: —.

9:de klassen.

2 st. med d:o å kronor 200: — ,, 400: —.

Summa 405 st. Summa pensionsbelopp kronor 263,050: —.

Ann. Telegrafpersonalens antal och tjenstegrader äro beräk-
nade i öfverensstämmelse med 1881 års utgiftsstat.

Stockholm den 10 februari 1881.

R. H. Tawon.

B.

Den retroaktivsumma, som, med beräkning af civilstatens pensionsafgifter, bör för telegrafpersonalen af statsverket erläggas för tiden före år 1875, utgör för:

första klassen

2 st. för 43 år à kronor 168: — kronor 7,224: —;

andra klassen

6 st. för 110 år à kronor 126: — „ 13,860: —;

fjerde klassen

33 st. för 576 år à kronor 84: — „ 48,384: —;

femte klassen

38 st. för 692 år à kronor 63: — „ 43,596: —;

sjette klassen

138 st. för 1,744 år à kronor 42: — „ 73,248: —;

sjunde klassen

2 st. för 14 år à kronor 31: 50 kronor 63: —
 34 st. för 248 år à „ 11: 25 „ 2,790: — „ 2,853: —;

summa kronor 189,165: —.

Stockholm den 10 februari 1881.

R. H. Tauvon.

C.

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1875.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
33 st.	à kronor 84: —	2,772	—
<i>Sjette klassen.</i>			
142 st.	à kronor 42: —	5,964	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (mauliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
41 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 461: 25,	555 75
<i>Åttonde klassen.</i>			
12 st.	à kronor 21: —	252	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
284 st.		Summa kronor	13,372 75

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1876.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
33 st.	à kronor 84: —	2,772	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: —	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
149 st.	à kronor 42: —	6,258	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
76 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 855: —,	949 50
<i>Åttonde klassen.</i>			
13 st.	à kronor 21: —	273	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st. ...	à kronor 14: —	28	—
327 st.	Summa kronor	14,081	50

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1877.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
33 st.	à kronor 84: —	2,772	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: —	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
153 st.	à kronor 42: —	6,426	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
89 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 1,001: 25,	1,095 75
<i>Åttonde klassen.</i>			
14 st.	à kronor 21: —	294	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
345 st.		Summa kronor	14,416 75

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1878.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
33 st.	à kronor 84: —	2,772	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: —	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
153 st.	à kronor 42: —	6,426	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
107 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 1,203: 75,	1,298 25
<i>Åttonde klassen.</i>			
14 st.	à kronor 21: —	294	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
363 st.		Summa kronor	14,619 25

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1879.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
34 st.	à kronor 84: —	2,856	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: —	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
153 st.	à kronor 42: —	6,426	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
109 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 1,226: 25,	1,320 75
<i>Åttonde klassen.</i>			
15 st.	à kronor 21: —	315	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
367 st.		Summa kronor	14,746 75

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1880.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: --	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
34 st.	à kronor 84: —	2,856	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: --	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
153 st.	à kronor 42: —	6,426	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
122 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 1,372: 50,	1,467 —
<i>Åttonde klassen.</i>			
15 st.	à kronor 21: —	315	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
380 st.		Summa kronor	14,893 —

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1881.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
34 st.	à kronor 84: —	2,856	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: —	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
154 st.	à kronor 42: —	6,468	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
130 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ 1,462: 50,	1,557 —
<i>Attonde klassen.</i>			
15 st.	à kronor 21: —	315	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
389 st.		Summa kronor	15,025 —

Beräknade årliga afgifter, uti civilstatens pensionsinrättning, utaf telegrafpersonalen för år 1882.

		Kronor.	öre.
<i>Första klassen.</i>			
2 st.	à kronor 168: —	336	—
<i>Andra klassen.</i>			
6 st.	à kronor 126: —	756	—
<i>Fjerde klassen.</i>			
34 st.	à kronor 84: —	2,856	—
<i>Femte klassen.</i>			
43 st.	à kronor 63: —	2,709	—
<i>Sjette klassen.</i>			
154 st.	à kronor 42: —	6,468	—
<i>Sjunde klassen.</i>			
3 st. (manliga)	à kronor 31: 50.	kronor 94: 50,	
130 st. (qvinliga)	à „ 11: 25.	„ <u>1,462: 50,</u>	1,557 —
<i>Åttonde klassen.</i>			
15 st.	à kronor 21: —	315	—
<i>Nionde klassen.</i>			
2 st.	à kronor 14: —	28	—
389 st.		Summa kronor	15,025 —

Sammandrag.

år 1875	kronor	13,372:	75,
» 1876	»	14,081:	50,
» 1877	»	14,416:	75,
» 1878	»	14,619:	25,
» 1879	»	14,746:	75,
» 1880	»	14,893:	—,
» 1881	»	15,025:	—,
» 1882	»	15,025:	—,
summa kronor		116,180:	—.

Stockholm den 10 februari 1881.

R. H. Tawon.

Till kongl. telegrafstyrelsen.

Sedan kongl. styrelsen genom skrifvelse af den 8 dennes anmodat direktionen öfver telegrafverkets pensionsinrättning, att, i anledning af ifrågasatt beredande åt telegrafpersonalen af inträde i civilstatens pensionsinrättning och de i sammanhang dermed af nämnde inrättnings direktion lemnade uppgifter och beräkningar, så snart ske kan till kongl. styrelsen afgifva

dels utlåtande, huruvida från direktionens sida något kan vara att erinra emot en sådan förändring i telegrafverkets pensionsväsende, hvarigenom detta verks personal, uppå de af civilstatens pensionsinrättnings direktion uppställda villkor, skulle erhålla inträde i bemälda inrättning, samt telegrafverkets pensionsanstalter i följd deraf komma att upphöra,

dels äfven en med ledning af de hos direktionen tillgängliga handlingar uppgjord beräkning af den sannolika kostnad, som statsverket skulle få vidkännas genom öfvertagande af telegrafpersonalens pensionering enligt de grunder, som i allmänhet gälla för åtnjutande af pension å allmänna indragningsstaten,

så får direktionen, till besvarande af skrifvelsens förra del, såsom sitt utlåtande i frågan härmed äran anföra följande:

Redan vid de förberedande beräkningar och öfverläggningar, som för omkring 8 år sedan togo sin början och ledde till inrättandet år 1875 af telegrafverkets nuvarande pensionsväsen, gjorde sig så väl inom kongl. telegrafstyrelsen som hos de för ändamålet af tjänstemännen särskildt utsedde komiterade enhälligt den uppfattning gällande, att hvarken civilstatens pensionsinrättning ej heller allmänna indragningsstaten kunde uppfylla de grundade anspråk på pensionering, som för den vida öfvervägande delen af personalen gjorde sig gällande. Emot civilstatens pensionsinrättning förekom, att pensionsbeloppen voro för små. Allmänna indragningsstatens pensioner åter voro visserligen till beloppet tillräckliga, men togo sin början vid en

för sen ålder, med afseende å telegrafpersonalens — i jemförelse med öfrige civile tjänstemän — mera ansträngande och enerverande sysselsättning. I öfverensstämmelse med denna uppfattning blef telegrafverkets pensionsväsen ordnad, i närmare likhet med jernvägens trafikstats, sålunda, att pensionsbeloppen höjdes till mer än dubbla civilstatens då gällande pensionssatser, och pensionsåldern bestämdes för stationspersonalen till i medeltal 60 år; varande dessa förslag till stadganden, som sedermera blefvo af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställda, utförligt motiverade å sid. 23, 24 och 27 i det af bemälde komiterade i januari månad år 1874 till kongl. telegrafstyrelsen afgifna, härhos lagde betänkande i ämnet. *)

Ofvan nämnda motivering är af följande lydelse:

»Vid fullgörande af det erhållna uppdraget att utarbete *förslag till pensionering för telegrafverkets embets- och tjänstemän samt betjente och deras efterlemnade enkör och barn*, hvilket uppdrag mött stora svårigheter icke minst deruti, att en stor del af verkets personal inom en jemförelsevis kort tidrymd uppnår den ålder, som under vanliga förhållanden berättigad till pension, ja en del redan före eller vid den tid, då först pensionsinrättningen kan träda i verksamhet, nått sådan ålder, hafva komiterade bemödat sig om att icke lemna ur sigte den grundsats, som ålägger en hvar att så vidt möjligt är hjälpa sig sjelf. Komiterade hafva i öfverensstämmelse härmed föreslagit delegarnes egna bidrag till pensionsinrättningen så höga att de, efter komiterades förmenande, omöjligen kunna sättas högre, utan risk att för förhoppningen om en någorlunda betryggad tillvaro i framtiden undergräva den närvarande; och hafva komiterade härvid, kanske mindre än vederbort, tagit i beräkning den betryckta ekonomiska ställning, i hvilken, på grund af hittills varande otillräckliga inkomster, en icke ringa del af verkets tjänstemän befinner sig.

Komiterade hafva emellertid funnit, att, i trots af de tjänstemännens ansträngningar, som måste blifva en följd af tillämpningen utaf här ofvan uttalade grundsats, målet på sjelfhjelpens väg icke kan nås, utan att bidrag derjemte från statens sida erfordras. I det komiterade tillåta sig uttala en förhoppning härutinnan, har sådant skett af starkare skäl än som kan anses förefinnas i den omständighet, att staten sedan långa tider tillbaka erkänt och allt vidare genomfört grundsatsen att medverka till anstalter af ifrågavarande slag, hvilket ledt derhän, att telegrafverket är, med undantag af skogsstaten, det enda större embetsverk i vårt land, som för närvarande saknar pensionsinrättning. Det tillkommer icke komiterade att bedöma, om eller i hvad mån det kan anses vara någon skyldighet för staten att bereda ersättning åt den tjänsteman, som nödgas afgå från sin befattning, derföre, att han icke längre af en eller annan anledning förmår fullgöra det kontrakt, som förbinder honom att tillhandahålla staten produkten af sitt arbete. Lika litet anse sig komiterade böra uttala någon åsigt, huruvida under vanliga förhållanden skyldighet föreligger för staten att bereda ersättning i det fall, att staten eger anledning att från befattningen afskeda tjänsteman redan *innan* dennes arbetsprodukt nått nollpunkten. För så vidt statens förhållande till sina tjenare kan anses vara beroende på ett dem emellan upprättadt kontrakt, som innebär bestämda skyldigheter äfven beträffande kontraktets fortvaro, torde beredandet af en sådan ersättning vara med både rättvisa och billighet förenligt. Härpå synes ock ytterst grunda sig statens åtagande i allmänhet i afseende å pensionerin-

Direktionen kan icke finna, att sedan den tiden sådana förhållanden inträffat, som föranleda till en olika uppfattning af frågan. Pensions-

gen af dess tjänstemän. Att det under åtskilliga förhållanden, och då staten alltjemt fordrar den fulla arbetsprodukten, äfven är med statens fördel öfverensstämmande att om än på sådant vilkor få kontraktet häfdt och nya och bättre krafter tagna i anspråk, — det lärer vara en sanning, som icke kan bestridas och som i särdeles hög grad eger tillämpning på telegrafverket.

För största delen af detta verks personal är nemligen sysselsättningen af den natur — erfarenheten har tyvärr visat det — att menligt inverka på halsa och krafter. En längre fortsatt tjänstgöring vid telegrafapparaterna, der nödvändigheten af snabb uppfattning icke får förminska säkerheten, medför speciella nervsjukdomar, hvarförutom den så ofta förekommande natt-tjänstgöringen föranleder ögonsjukdomar och en hastig förbrukning af själs- och kroppskrafter. Härtill kommer icke sällan reparationsarbeten å telegraflinierna, oftast, enligt sakens natur, under de mest ogynsamma väderleksförhållanden. Antalet utslitna tjänstemän måste derföre här inom kortare tid blifva större än inom de flesta andra embetsverk. Det är lätt att inse, hvilka olägenheter uppstå, om en dylik tjänsteman fortfarande bibehålles i telegraftjenst. Har handen, som skall telegraferas, blifvit stel eller darrande, har ögat, som skall afläsa telegram, blifvit skumt och själsspänstigheten minskad, så är en fullgod expedition icke påräknelig och i alla händelser förlorar telegramväxlingen i hastighet. Denna tidsförlust kan blifva jemförelsevis betydlig. Utbyter en alltför gammal telegraftjänsteman några telegram med en station på t. ex. 30 mils afstånd, så är det ej blott dennes arbete, som går långsamt; derigenom uppehålls äfven den andra stationens tjänsteman tilläfventyrs tre- eller fyrdubbel tid, mot hvad nödigt vore; hela den mellanvarande linien upptages alltför länge, och de vid densamma belägna stationers möjligen sig hopande telegram fördröjas utöfver hvad skäligen är. Dessa olägenheter kunna icke undvikas på annat sätt, än att de för tjänsten olämplige derifrån afgå och lemna rum för yngre krafter.

Det är med anledning af ofvan anförda för telegrafverket egendomliga förhållanden, som komiterade ansett sig kunna påräkna ett årligt bidrag af telegrafverkets medel, att utgå från och med år 1875 med fem procent utaf det Sverige tillkommande telegraftotot, deraf, såsom i motiveringen till § 3 i pensionsreglementet säges, en procent är afsedd att fortfarande utgå såsom telegrafverkets bidrag till personalens pensionerande och fyra procent att tillsvidare och så länge behovet kräfver användas till betäckande af de afgifter, hvilka beräknats för beredande af inträde i pensionsinrättningen åt den nuvarande personalen. Vid telegrafverket möter nemligen det beklagliga förhållande att, såsom förut blifvit anmärkt, de hittills varande lönernas otillräcklighet gjort det omöjligt för den nu i verkets tjänst varande personalen att, äfven om någon dylik inrättning, som den nu ifrågavarande, förefunnits, till densamma lemna för ändamålet tillräckliga bidrag, och ännu omöjligare att *nu* sjelfva bereda sig deruti inträde, hvilket endast kan ske genom erläggande af afgifter äfven för den förflutna tiden, uppgående till ett belopp, som för många skulle närma sig den årliga lönen. Lätt är att förutsäga deras framtid, hvilka för närvarande äro i verkets tjänst, för det fall man utgår från den förutsättning, att de ej sättas i tillfälle att genom statens mellankomst blifva delegare i pensionsinrättningen. De måste med alltmera aftagande kroppskrafter fortfarande försöka utöfva sina tjänstebefattningar till dess de dertill äro oförmögna; och sedan — torde för dem intet annat återstå än att hemfalla under den kommunala fattigförsörjningen. Det för tjänstemännen beklagliga härutinnan torde för telegrafverket hafva en motsvarighet i det sätt, på hvilket detsamma under

satserna i civilstatens pensionsinrättning hafva sedan dess visserligen höjts med icke mindre än 50 procent, men uppgå likväl, med några få undantag, blott till omkring hälften af de pensionsbelopp, hvartill telegrafpersonalen nu är berättigad, och hvilka direktionen måste anse icke tåla vid någon nedsättning. De emot den för pension å allmänna indragningsstaten föreskrifna sena ålder förut förebragte skäl anser direktionen fortfarande ega sin giltighet.

Men den omständighet, att telegrafverket nu redan under sex år haft ett eget pensionsväsen, medför nya synpunkter för frågans bedömande. Den nuvarande stationspersonalen har under dessa år genom temligen dryga afgifter beredt sig rätt till jemförelsevis förmånliga pensioner, för dem sjelfva vid tidigare ålder än den, vid hvilken civile tjänstemän i allmänhet kunna ernå så stor pension, och för deras efterlevande enkor och barn med större belopp, i det största antalet fall

dylika förhållanden tyvärr måste komma att betjena den korresponderande allmänheten, för hvilken anspråket på och vigten af fullgod och snabb expedition alltid qvarstår. Komiterade våga därför förhoppningsfullt antaga, att staten här skall träda emellan, innan det blir för sent, och genom afstående af en visserligen betydlig statsinkomst, men såsom sådan hittills knappast beräknad, betrygga telegrafverkets bestånd och på ett sätt, som torde vara med statens fördel öfverensstämmande, bidraga att från oförvållad fattigdom och nød rädda en talrik tjänstemannaklass, då deras krafter blifvit i statens tjänst uttömda.»

»I afseende å den ålder, då hel pensionering skall inträda, har verkets chef föreslagit, att personalen skulle delas i två skiljda klasser: A och B, af hvilka den förre borde pensioneras vid uppnådda 105 och den senare vid 95 lefnads- och tjänsteår sammanräknade. Orsaken till denna äfven af komitén iakttagna delning är att finna i personalens olika sysselsättningar, af hvilka den enas är jemförlig med vanlig tjänstgöring i embetsverken, men den andras deremot ostridigt egnar sig att medföra en tidigare otjänstbarhet, hvilket förhållande i det föregående redan blifvit vidrördt. Den föreslagna klassindelningen torde alltså få antagas hvilat på fullt rättvisa grunder.

För de telegrafens tjänstemän, som hänförs till klassen B, finnas ungefär samma skäl som för jernvägens, att vid en lägre lefnadsålder uppnå pension, då nemligen telegraferingen i hög grad fordrar påpasslighet och ansträngning. På samma gång således en sammanlagd lefnads- och tjänsteålder af 95 år funnits vara tillräckligt hög för att liniepersonalen vid denna tidpunkt må pensioneras, har komitén likväl ansett, att den del af telegrafpersonalen, hvilkens arbete icke är af natur att så snart förnöta arbetsdugligheten och inom hvilken en rask omsättning af friska krafter för den skall icke i lika hög grad är af nöden, må kunna, till vinnande af billiga egna årsafgifter och äfven till väsentlig nedsättning af telegrafverkets bidrag, utan olägenhet tjänstgöra lika lång tid som för allmänna indragningsstaten är stadgad, eller till uppnådda 105 lefnads- och tjänsteår. Beräkandet af så lång tjestetid har ganska mycket bidrag till minskning af den på telegrafverket belöpande retroaktiva delen af tjänstemännens afgifter, emedan A-klassen under för öfrigt lika omständigheter 5 år längre får erlagga afgifter till kassan och tillträder pension i en lefnadsålder, då dödssannolikheten är betydligt större.»

betydligt öfverstigande motsvarande i civilstatens enke- och pupillkassa. Medelst stora uppoffringar har personalen alltså numera förvärfvat sig berättigade anspråk att få stå kvar vid dessa fördelar icke allenast i den tjenstegrad, hvar och en nu innehar, utan äfven efter erhållen befordran, och under återstående lifstid för delegaren och hans pensionsberättigade efterlevande. De ömsesidiga förpligtelserna emellan telegrafverkets pensionsanstalter, å ena, och de särskilda delegarne, å den andra sidan, måste betraktas såsom rent personliga, och icke kunna, af hvad orsak det vara må, brytas utan hvars och ens fria samtycke, hvilket bör ställas oberoende af förbehåll rörande befordran eller förbättring i aflöningsförmåner.

Skulle sålunda en förändring i pensionsväsendet i förevarande riktning en gång komma till stånd, måste som vilkor uppställas, att ingen nuvarande delegare förpligtas att mot sin vilja afstå från de rättigheter han nu innehar. Särskildt anser direktionen sig böra erinra om obilligheten deraf, att delegarne i telegrafverkets pensionsanstalter vid ingången af år 1883 skulle, med afstående af alla anspråk på pensionsanstalternas nu samlade fonder, öfvergå till civilstatens pensionsinrättning och derigenom beröfvas frukterna af med jemförelsevis större uppoffringar under åtta år grundlagda bättre pensionsvilkor och sålunda göras likställige med de nuvarande delegarne i civilstatens pensionsinrättning, hvilka under samma tid erlagt betydligt lägre afgifter; hvarförutom de besparingar, som obestriddigt äfven i telegrafverkets pensionsinrättning redan uppstått och varit afsedda att i sinom tid bereda förbättring på ett eller annat sätt i de nu gällande pensionsvilkoren, skulle för samma personal äfvenledes gå förlorade. Direktionen är deremot af den mening, att den nu varande telegrafpersonalen, om, oaktadt de betänkligheter, som i sådant afseende kunna vara för handen, en öfvergång till annat pensionsväsen skulle i fråga komma, borde få njuta frukterna dels af de höga insatser, de förut erlagt, dels af den besparing, som kan hafva uppstått, och detta så, att de pensioner, som civilstatens pensionsinrättning lemna, kunde för de vid öfvergångstidpunkten befintliga delegarne i telegrafverkets pensionsanstalter af ofvan berörda medel utfyllas till närmare öfverensstämmelse med de belopp, hvartill nämnde delegare förut äro berättigade.

På grund af hvad direktionen sålunda haft äran anföra, har densamma ej kunnat finna det framställda förslaget om telegrafpersonalens inrymmande i civilstatens pensionsinrättning vara ur synpunkten af nämnde personals fördelar af sådan beskaffenhet, att direktionen skulle tilltro sig, att, i den form frågan nu föreligger, tillstyrka den ifrågakända förändringen i telegrafpersonalens pensionsangelägenheter, huru

mycket än den icke obetydliga nedsättning i afgifterna, som genom en sådan förändring vunnas, må kunna i och för sig betraktad tala till fördel för förändringen, i afseende å hvilken direktionen dock gör sig förvissad att ytterligare blifva i tillfälle att uttala sig, innan frågan kommer att hänskjutas till fullmäktige för delegarne i telegrafverkets pensionsanstalter.

Till efterkommande af framställningen i sednare delen af kongl. styrelsens skrifvelse, har direktionen låtit verkställa de erforderliga uträkningarne och har äran härjemte aflemna en specifik förteckning *) öfver den sannolika kostnaden årligen, till och med år 1940, för telegrafpersonalens pensionering af statsverket enligt samma grunder som från allmänna indragningsstaten, jemte beräkning öfver dessa kostnaders efter 4½ procents räntefot kapitaliserade värde år 1883, uppgående detta till en summa af 1,641,535 kronor, motsvarande efter samma räntefot en årlig ränta af 73,869 kronor.

Särskildt yttrande af undertecknad, Uddenberg, åtföljer härjemte.**)

Stockholm den 25 Mars 1881.

HERMAN UDDENBERG.

C. A. NYSTRÖM.

GUSTAF LYBECK.

HUGO BRATT.

NILS BERG.

M. Wennman.

*) Se pag. 102.

***) Se pag. 103.

Beräkning öfver sannolika kostnaden årligen till och med år 1940 för telegrafpersonalens pensionering med hel lön vid uppnådda 65 lefnadsår.

År	Pensionsbelopp		År	Pensionsbelopp	
		kapitaliseradt 1883.			kapitaliseradt 1883.
1881	6,033		1912	145,239	40,522
1882	5,792		1913	138,033	36,855
1883	6,912	6,912	1914	132,177	33,771
1884	10,150	9,713	1915	130,275	31,852
1885	12,627	11,563	1916	126,583	29,620
1886	12,025	10,538	1917	123,869	27,734
1887	13,325	11,174	1918	124,086	26,592
1888	14,141	11,348	1919	121,746	24,958
1889	15,201	11,673	1920	121,114	23,763
1890	25,414	18,674	1921	120,157	22,565
1891	34,712	24,409	1922	118,722	21,334
1892	45,884	30,875	1923	116,590	20,042
1893	47,195	30,389	1924	117,880	19,391
1894	55,233	34,035	1925	115,354	18,157
1895	58,022	34,216	1926	118,250	17,820
1896	73,893	41,698	1927	121,937	17,554
1897	83,720	45,209	1928	119,294	16,463
1898	100,893	52,131	1929	117,931	15,567
1899	109,512	54,154	1930	117,268	14,811
1900	114,479	54,171	1931	121,000	14,629
1901	128,573	58,227	1932	124,378	14,391
1902	135,557	58,737	1933	131,138	14,517
1903	134,774	55,871	1934	134,708	14,266
1904	134,675	53,439	1935	133,937	13,581
1905	135,399	51,411	1936	137,919	13,378
1906	134,778	48,978	1937	140,001	12,992
1907	135,257	47,029	1938	138,350	12,285
1908	137,965	45,901	1939	138,651	11,785
1909	150,399	47,887	1940	135,789	11,053
1910	150,464	45,846			
1911	147,732	43,079			
				Summa	1,641,535

Stockholm den 25 mars 1881.

M. Wennman.

Särskildt anförande till direktionens öfver telegrafverkets pensionsinrättning protokoll den 25 mars 1881.

Undertecknad — som icke kan till alla delar instämma i det utlåtande, hvilket de öfrige ledamöterna i direktionen för telegrafverkets pensionsinrättning nu beslutit att till kongl. telegrafstyrelsen afgifva derom, huruvida från direktionens sida något kunde vara att erinra mot den ifrågakända förändringen i pensionsväsendet inom detta verk, hvarigenom dess personal, på de uppgifna villkoren, skulle erhålla inträde i civilstatens pensionsinrättning, och till följd deraf telegrafverkets egen pensionsinrättning samt enke- och pupillkassa komma att upphöra — anhåller fördenskull att få till direktionens protokoll bifoga sin särskilda mening i ämnet, äfvensom att denna måtte få åtfölja berörda utlåtande.

Enär telegrafpersonalen, enligt de nu gällande bestämmelserna för dess egen pensionering, är delad i två klasser, A och B, hvilka äro väsentligt olika beträffande så väl pensionsålder som afgifter, torde fördelarna och olägenheterna af en öfvergång till civilstatens pensionsinrättning böra tagas i betraktande med särskild hänsyn till hvardera klassen.

Hvad först beträffar den förra eller A-klassen, till hvilken räknas telegrafstyrelsens embets- och tjänstemän samt betjente hos styrelsen och vid stationerna, synas mig fördelarna af den ifrågasatta förändringen i pensionsvillkoren vara alldeles öfvervägande; ty på samma gång, som icke allenast den för denna klass bestämda pensionsålder, hvilken normalt motsvarar 65 lefnads- och 40 tjänsteår, skulle för erhållande af pension å post- och telegrafverkens stat nedsättas till 65 lefnads- och 35 tjänsteår, utan äfven delegarnes sammanlagda afgifter för egen samt enkors och barns pensionering minskas från 4,8 à 5,1 procent till 2,1 à 2,6 procent af aflöningen, skulle pensionsbeloppen å nyssnämnda stat komma att ökas: för generaldirektören med 43,5 procent, för byråchef med 48,8 procent, för sekreteraren med 51,5 procent, för tjänsteman af första graden med 16,6 procent och för betjente hos styrelsen

med minst 11,1 och högst 21,2 procent utöfver hvad som består i den nu varande pensionsinrättningen vid telegrafverket. — Härtill kommer för den, som kunde deraf begagna sig, utvägen att vid en långt tidigare pensionsålder, nämligen blott 55 lefnads- och 30 tjensteår, kunna afgå ur tjensten med den ringare pension, som erhöles från civilstatens pensionsinrättning. En dylik utväg är inom telegrafverkets pensionsinrättning beredd endast åt den delegare, som i tjensten ådragit sig kroppsskada eller sjuklighet, hvaraf han hindras att behörigen sköta sin befattning.

Vidkommande åter förändringen i pensionsvilkoren för B-klassen, som omfattar stationspersonalen, utom betjente, och alltså det stora flertalet af telegraftjenstemän, möter onekligen ett, vid första påseendet, ogynnsamt förhållande deri, att rättigheten till pension å post- och telegrafverkens stat skulle inträda omkring 5 år senare än den inom telegrafverkets pensionsinrättning stadgade pensionsålder, hvilken normalt motsvarar allenast 60 lefnads- och 35 tjensteår. Fastställandet af denna, i förhållande till A-klassen, tidigare pensionsålder betingades af hänsyn till stationspersonalens tjänstbarhet och således för att i telegrafverkets eget intresse bereda en hastigare omsättning af denna personal, hvars sysselsättning vid telegrafapparaterna och med tillsynen å linierna ansågs vara mera ansträngande än den vanliga i embetsverken förekommande.

Till följd häraf vill det synas som härvid borde mera, än i fråga om den till A-klassen hörande personal, läggas vikt vid jmförelsen mellan de nu varande pensionsbeloppen och dem, som skulle tillfalla stationspersonalen från civilstatens pensionsinrättning, hvarest pensionsåldern visserligen inträder omkring 5 lefnads- och 5 tjensteår tidigare än för B-klassen i telegrafverkets pensionsinrättning, men sjelfva pensionsbeloppen deremot, om ock mot lägre afgifter, skulle för de olika tjenstegraderna blifva 16,6, 25, 33,3, 37,5, 44,4, ja ända till 50 procent *mindre* än de, som nu, mot erläggande af högre afgifter, äro ifrågasvarande personal tillförsäkrade. (*Obs.* Vid nyssnämnda sifferuppgifter har såsom allenast en oegentlighet eller ett förbiseende betraktats förhållandet, att, i fråga om telegrafpersonalens klassificering i civilstatens pensionsinrättning, assistent af 1:a löneklassen icke hänförts till samma pensionsklass som kommissarie af 3:e löneklassen, oaktadt den förre, med beräkning af dubbelt ålderstillägg, åtnjuter samma ordinarie aflöning som den senare.)

Men den ur synpunkten af telegrafverkets eget bästa sålunda beredda förmånen för stationspersonalen, att med pension till belopp, som för närvarande motsvarar 60 procent af aflöningen, kunna ur tjen-

sten afgå vid en tidigare ålder än den öfriga personalen vid verket, anser jag vara mera skenbar än verklig så länge intet stadgande finnes, på grund hvaraf det åligger tjänsteman af B-klassen att, om sådant af styrelsen fordras, taga afsked vid pensionsålderns uppnående. Följden häraf blir otvifvelaktigt den, att ifrågavarande personal skall, såsom erfarenheten redan till någon del visat, söka att hålla sig kvar i tjensten så länge som möjligt för att icke, genom ett tidigare afsked med pension, nödgas vidkännas 40 procents nedsättning i sin redan förut varande knappa inkomst vid verket, eller ock för att, vid slutlig oförmögenhet till tjenstgöring, kunna utverka sig tjänstledighet på grund af läkarebetyg och såmedelst inskränka minskningen i aflöningen till allenast 25 procent, med utsigt att icke dessmindre få njuta till godo en under tiden möjligen inträdande aflöningsförbättring och deraf härflytande förhöjning jemväl i pensionen. Efter telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning skulle nyssnämnda förhållande antagligen blifva oförändradt, äfven om pensionerna derstädes, på sätt direktionen för denna inrättning antydt, komme att i mån af ökade tillgångar höjas till närmare likhet med pensionsbeloppen i telegrafverkets pensionsinrättning. Ty äfven då, tänker jag, skulle personalen föredraga och styrelsen få svårt att förhindra afbidandet af den tid, då rättigheten till hela lönnens åtnjutande i pension från post- och telegrafverkens stat skulle inträda.

Hvad som, enligt mitt förmenande, mest kan föranleda till tvekan hos telegrafpersonalen vid den nu i frågaställda öfvergången till civilstatens pensionsinrättning, ligger i den omständigheten, att pensioneringen från dess enskilda enke- och pupillfond är i flera fall vida mindre fördelaktig än i telegrafverkets enke- och pupillkassa, i det att hel pension från nämnda fond består allenast då antingen tjensteinnehafvaren efterlemnar både enka och pensionsberättigadt barn eller antalet af sådana barn efter bägge föräldrarnas död uppgår till tre, hvar emot endast $\frac{2}{3}$ -dels pension består enka utan barn eller 2:ne pensionsberättigade barn i saknad jemväl af modren, samt slutligen $\frac{1}{3}$ -dels pension utgår när blott ett dylikt barn kvarlefver efter fadren och modren. I detta hänseende är förhållandet vida gynnsammare inom telegrafverkets enke- och pupillkassa, hvarifrån hel pension utbetalas äfven när tjensteinnehafvaren efterlemnar allenast enka eller blott ett pensionsberättigadt barn.

Men utväg till afhjelpande af den olägenhet, som alltså i berörda hänseende förekommer, torde icke saknas. Jag tillåter mig att här förslagsvis uppgifva en sådan utväg.

Vid början af år 1883, då den ifrågasatta öfvergången till civilstatens pensionsinrättning först skulle kunna ega rum, kan tillgången i telegrafverkets pensionsanstalter beräknas sålunda:

i pensionsinrättningen minst	kronor 800,000: —,
i enke- och pupillkassan ,,	„ 175,000: —,
	eller tillhopa kronor 975,000 —.

Då för telegrafpersonalens inträde i civilstatens pensionsinrättning fordras, „ 695,000: —, skulle ett öfverskott uppstå till belopp af minst kronor 280,000 —. Sannolikt skulle ingen svårighet möta för utverkande af vederbörligt medgifvande dertill, att detta belopp finge reserveras i ändamål att med afkastningen deraf, i mån af tillgång och behof, bereda enkor och barn efter den nuvarande telegrafpersonalen fyllnad i de från civilstatens enskilda enke- och pupillfond utgående pensioner, der dessa komme att blifva lägre än enligt bestämmelserna för telegrafverkets enke- och pupillkassa. Det blefve tids nog att framdeles, när ingen af den vid 1882 års utgång befintliga telegrafpersonalen eller dess efterlevande enkor eller pensionsberättigade barn längre funnes till, taga i öfvervägande frågan om det vidare användandet af nämnda öfverskottsmedel från telegrafverkets pensionsanstalter.

På grund af hvad jag således haft äran anföra, och då härvid ytterligare tages i betraktande,

dels att telegrafpersonalen genom inträdet i civilstatens pensionsinrättning skulle få sina nuvarande årliga pensionsafgifter, uppgående för begge kassorna till omkring 38,000 kronor, nedsatta till allenast 15,000 kronor, eller med icke mindre än 60,3 procent, hvilken nedsättning skulle medföra samma verkan som en löneförbättring för begge klasserna men dock förnämligast tillgodokomma B-klassen, som nu är betungad med drygare afgifter än A-klassen,

dels ock att en hvar af den nuvarande personalen, som icke önskade att öfvergå till civilstatens pensionsinrättning, skulle, intilldess han erhöle befordran, varda vid sin redan förut innehafvande pensionsrätt bibehållen,

kan jag för min del icke hysa samma betänkligheter som de öfrige ledamöterna i direktionen uttalat emot pensionsväsendets ordnande på det sätt, som styrelserna för post- och telegrafverken, jemlikt deras under den 7 januari detta år gemensamt aflåtna skrifvelse till direktio-

nen för civilstatens pensionsinrättning, ansett såsom lämpligast, för den händelse en förening af de båda verken under en gemensam styrelse skulle befinnas böra komma till stånd.

Hvad slutligen beträffar den sannolika kostnaden, som statsverket skulle komma att få vidkännas genom öfvertagandet af telegrafpersonalens pensionering å post- och telegrafverkens stat enligt de grunder, som i allmänhet gälla för åtnjutande af pension å allmänna indragningsstaten, beder jag att allenast få erinra, hurusom vid de beräkningar, som direktionen i detta hänseende låtit verkställa och nu till telegrafstyrelsen öfverlemnad, icke tagits hänsyn till någon annan afgang ur tjensten än genom döden, hvadan och enär sådan kan ega rum äfven annorledes, t. ex. genom befordran till tjänst utom verket, genom att taga afsked med pension från civilstatens pensionsinrättning, eller, i fråga om qvinliga telegrafister, genom frånträdande af ordinarie tjänst i följd af ingånget äktenskap, o. s. v., med temlig visshet kan sägas, att de uppgifne kostnadsbeloppen icke skulle någonsin komma att i verkligheten blifva till fullo erforderliga.

År och dag, som ofvan.

Herman Uddenberg.
